

ตามหาความยุติธรรม

การต่อสู้ของพี่เสียหาจากการค้ามนุษย์

กอง อ้อ ดาว ปึก ยุธ เอ้ แนน นี พูล่าเรื่อง
นภานน รุ่งวิฑู เรียบเรียง

ตามหาความยุติธรรม

การต่อสู้ของพี่สาวหายจากการก้ำกึ่ง

ผู้เล่าเรื่อง : กอง อ้อ ดาว ปึก ยूर เอ้ แนน และนี่

เรียบเรียง : นภามน รุ่งวิฑู

คณะกรรมการ : ชนัญชิตา จันทะแสง มัทนา เขตมี
รังสิมา ติมปิสวัสดิ์ ศิริพร สะโครบานค
อุษา เลิศศรีสันทัด

ปกและภาพประกอบ : ศิริขนา สว่างเนตร

ออกแบบปก/รูปเล่ม : โมนิกรฟีก โทร./โทรสาร ๐๒-๙๓๑-๔๓๓๐

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์เดือนตุลา
โทร. ๐๒-๙๙๖-๗๗๙๒-๔ โทรสาร ๐๒-๙๙๖-๗๗๙๕
octoberprint50@yahoo.com

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

จำนวน : ๒,๐๐๐ เล่ม

จัดพิมพ์และเผยแพร่ : กลุ่มหญิงสู้ชีวิต
และ มูลนิธิผู้หญิง
๒๙๕ ถนนจรัญสนิทวงศ์ ๖๒ บางพลัด กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐
โทรศัพท์ ๐๒-๔๓๓-๕๑๔๙, ๐๒-๔๓๕-๑๒๔๖
โทรสาร ๐๒-๔๓๔-๖๗๗๔
info@womenthai.org, www.womenthai.org

สนับสนุนโดย

องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศญี่ปุ่น (ไจก้า)
สำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าหญิงและเด็ก (สปป)

ISBN :

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	๔
คำบอกเล่าหญิงสู้ชีวิต	๗
๑. ประสบการณ์ต่างแดนที่ประเทศญี่ปุ่น ประเทศอิตาลี และประเทศบาห์เรน	๑๑
๒. ตามหาความยุติธรรม	๒๔
๓. ชีวิตหลังคำพิพากษา	๔๖
๔. ข้อเสนอแนะ	๖๔
กลุ่มหญิงสู้ชีวิต	๗๖
รายชื่อองค์กรที่ให้ความช่วยเหลือและป้องกันการค้ามนุษย์	๘๖
สื่อสิ่งพิมพ์ของมูลนิธิผู้หญิง และ กลุ่มหญิงสู้ชีวิต	๙๕
มูลนิธิผู้หญิง	๙๗

คำนำ

หนังสือ ตามหาความยุติธรรม การต่อสู้ของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ คือบันทึกจากประสบการณ์การต่อสู้ดำเนินคดีของหญิงไทยที่ครั้งหนึ่งต้องตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ข้ามชาติ หลังการกลับบ้านพวกเธอได้ปรับเปลี่ยนจากผู้เสียหายมาเป็นผู้เรียกร้องและต่อสู้เพื่อนำผู้ที่แสวงหาประโยชน์จากแรงงานและร่างกายของตนได้รับการลงโทษและต้องชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งทางร่างกาย จิตใจ ที่มีผลกระทบต่อการกลับคืนสู่การใช้ชีวิตที่ปกติสุขทั้งในครอบครัว และชุมชนของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

การที่ผู้เสียหายเรียกร้องตามหาความยุติธรรม ไม่ใช่เป็นเรื่องง่าย เพราะพวกเธอต้องต่อสู้ทั้งกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และอคติต่างๆ ที่สังคมและผู้คนยังยึดมั่นต่องานที่พวกผู้หญิงต้องตกเป็นผู้เสียหาย ประเทศไทยได้ปรับเปลี่ยนแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ ที่กำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการระดับนโยบายที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ และคณะกรรมการระดับปฏิบัติงาน ซึ่งรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน รวมทั้งกองทุนด้านการค้ามนุษย์เพื่อดำเนินงานช่วยเหลือผู้เสียหายและป้องกันการค้ามนุษย์ ตลอดจนหน่วยงานของรัฐ และตำรวจที่รับผิดชอบเรื่องการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ นับแต่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นต้นมา หน่วยงานรัฐได้จัดงานเฉลิมฉลองการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้มา

ตลอดทุกปี ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าประเทศไทยได้มีทั้งเครื่องมืออันได้แก่ กฎหมาย กองทุน และกลไกต่างๆ ของรัฐ ในอันที่จะดำเนินการปราบปราม ป้องกันการค้ามนุษย์อย่างจริงจัง แม้กระนั้นก็ตามลำดับที่ของประเทศไทย ที่ถูกจัดไว้ในรายงานเรื่องการค้ามนุษย์ของรัฐบาลสหรัฐอเมริกาก็ยังมิได้ กระเตื้องขึ้นในทางที่ดี และยังคงเป็นประเทศที่ต้องเฝ้าระวังจับตามอง ของประชาคมโลกต่อไป

ปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งในการทำงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ คือเรื่องการค้าคนคือนักค้ามนุษย์ และการสร้างหลักประกัน เรื่องการเข้าถึงความยุติธรรมสำหรับผู้เสียหาย เรื่องเล่าจากประสบการณ์ การต่อสู้ตามหาความยุติธรรมของสมาชิกกลุ่มหญิงสู้ชีวิต ได้สะท้อนให้เห็นถึงความยากลำบากที่ผู้เสียหายต้องเผชิญ ทศนคติของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องที่ไม่เอื้อต่อการสร้างพลัง และการให้ผู้เสียหายเป็นศูนย์กลางของการดำเนินงานช่วยเหลือและคุ้มครอง รวมถึงกระบวนการยุติธรรมที่เป็นไปอย่างล่าช้า และยังปราศจากหลักประกันตลอดจนแนวทางปฏิบัติที่จะมิให้ความยุติธรรมปรากฏอยู่บนเพียงกระดาดของคำพิพากษา

มูลนิธิผู้หญิงซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ และได้ส่งเสริมสนับสนุนการรวมกลุ่มของหญิงสู้ชีวิต หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือ ตามหาความยุติธรรมนี้ จะช่วยให้เกิดความเข้าใจถึงความยากลำบากของผู้เสียหายในการต่อสู้ดำเนินคดีกับนักค้ามนุษย์ ข้อจำกัดของหน่วยงานและความช่วยเหลือ เพื่อที่จะได้มีการปรับเปลี่ยนทัศนคติ และระบบวิธีการทำงาน ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เพื่อเอื้อให้เส้นทางการตามหาความยุติธรรมของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ไม่ยาวนาน อันจะส่งผลให้การกลับคืนสู่ครอบครัว ชุมชน และการสร้างชีวิตใหม่ของผู้เสียหายเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วและเป็นจริง

มูลนิธิผู้หญิงขอขอบคุณ กอง อ้อ ดาว ปึก ยूर เอ้ แนน และนี่ ที่ยินดีแบ่งปันประสบการณ์ความยากลำบากในการเพรียกหาความยุติธรรม เพื่อเป็นบทเรียนต่อหญิงผู้คนอื่นๆ คุณนภามน รุ่งวิฑู ที่ได้เรียบเรียงเรื่องเล่า และองค์กรใจกล้า ที่ได้สนับสนุนการจัดพิมพ์ ตามหาความยุติธรรม การต่อสู้ของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

ศิริพร สะโครบานะค
ประธานมูลนิธิผู้หญิง

คำบอกเล่าหญิงสู่ชีวิต

พวกเราที่เล่าเรื่องราวประสบการณ์จากการต่อสู้ดำเนินคดีที่ได้เรียบเรียงเป็นหนังสือ ตามหาความยุติธรรม การต่อสู้ของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ เป็นสมาชิกของกลุ่มหญิงสู่ชีวิต พื้นที่ที่พวกเราช่วยกันสร้างเพื่อเยียวยาและเป็นกำลังใจให้แกกันและกันหลังจากที่ต้องตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ข้ามชาติ พวกเราได้ตัดสินใจฟ้องร้องดำเนินคดีกับเอเยนต์ที่นำพาพวกเราไปแสวงหาประโยชน์ในต่างแดน ส่งผลกระทบและความเสียหายทั้งทางร่างกาย จิตใจ ต่อตัวเรา และการกลับสู่การมีชีวิตอย่างปกติสุขทั้งในครอบครัว และชุมชน

การที่พวกเราลุกขึ้นมาเรียกร้องหาความเป็นธรรมให้กับตัวเองนั้น เป็นเรื่องที่ยุ้งยากมาก พวกเราต้องต่อสู้กับทุกอย่างรอบตัวของพวกเรา ไม่ว่าจะเป็นตัวเอง ครอบครัว ชุมชนที่บางครั้งอาจมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อพวกเรา เพราะในสังคมส่วนมากแล้วมีมุมมองว่าผู้เสียหายอย่างพวกเราไม่ดีและตัดสินพวกเราก่อนแล้วเมื่อเดินทางกลับจากต่างประเทศมาแล้วไม่ร่ำรวยมีเงินทองกลับมา ทำให้พวกเรามีความลำบากมากในการต่อสู้ดำเนินคดีเรียกร้องหาความเป็นธรรมให้กับตัวเอง เพื่อปกป้องสิทธิของพวกเรา เราจึงอยากเห็นกฎหมายบังคับหรือลงโทษผู้กระทำความผิดต่อพวกเรา เพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามปัญหาการค้ามนุษย์ให้ลดน้อยลงอย่างจริงจัง

สมาชิกของเราได้สะท้อนปัญหาและความรู้สึกของการต่อสู้ดำเนินคดีที่ผ่านความลำบากยากเข็ญ และทัศนคติของเจ้าหน้าที่ ๆ เกี่ยวข้องในการทำงานให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่ทำให้ท้อถอยในการต่อสู้ หลายคนสะท้อนว่าผิดด้วยหรือที่ต้องการแสวงหาสิ่งที่ดีกว่าเดิม

และอีกนานเท่าไรที่พวกเราจะได้พบกับแสงสว่างของชีวิต แต่พวกเราบางคนก็ยังไม่ยอมจำนนกับการต่อสู้โดยสะท้อนว่า

**ถึงความรู้น้อยนิดจะขอสู้ ให้คนรู้ยังพอมีความยุติธรรมใหม่
ไม่มีแรงจะขอเพื่อนให้พาไป คงไม่ไกลเกินฝันวันที่รอ**

ระยะเวลาอันยาวนาน และดูเหมือนยากที่จะสุดสิ้นทำให้พวกเราอดคิดไม่ได้ว่าสำหรับผู้หญิงที่ด้อยโอกาส ความยุติธรรมอาจเป็นแค่ตัวหนังสือที่คนจนต้องค้นหา และรอคอยอย่างยาวนานโดยไม่รู้ว่าจะตนเองจะได้รับอะไรบ้างจากความยุติธรรม แต่พวกเราก็กังใช้ความพยายามอย่างถึงที่สุดเพื่อตามหาทางเส้นสุดท้ายนี้ จนสุดท้ายเมื่อได้เห็นคำพิพากษา บางคนของพวกเราก็กังมีคำถามต่อไปว่า

**ยุติธรรมคืออะไรใครรู้บ้าง ยกตัวอย่างให้ฉันฟังหน่อยได้ไหม
ศาลตัดสินได้กระตาคมสองใบ เอเจนต์ไปถึงไหน ๆ ตามไม่ทัน
ยุติธรรมคืออะไรฉันใครรู้ ยังมีอยู่ในโลกจริง ๆ ไหม
ยุติธรรมเป็นอย่างไรมิเข้าใจ หรือแค่ใบศาลตัดสินเป็นสั้นกัน**

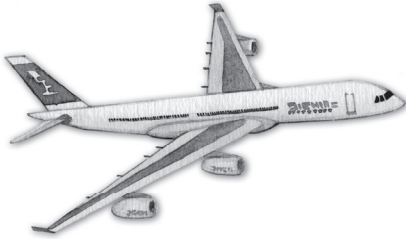
ด้วยบทเรียนอันเจ็บปวดของการต่อสู้อันยาวนานที่โดดเดี่ยว และดูเหมือนจะสิ้นหวัง ทำให้พวกเราอดคิดไม่ได้ว่าความยุติธรรมนั้นมีให้แต่คนมีเงินเท่านั้นหรือ แล้วคนจนเอาอะไรมาประกันว่าความยุติธรรมนั้นมีให้จริง แต่เราก็กังหวังว่าเรื่องเล่าจากหนังสือเล่มนี้จะช่วยทำให้คนในสังคมทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ได้ตระหนักถึงปัญหาของการเข้าถึงความยุติธรรม และเปลี่ยนแปลงให้ผู้หญิงที่ถูกผลักไปอยู่ชายขอบเช่นพวกเราจะได้รู้จักโฉมหน้าที่แท้จริงของความยุติธรรมในสังคมไทย

กอง- อ้อ- ดาว- ปึก- ยूर- เอ- แนน- นี
สมาชิกกลุ่มหญิงสู้ชีวิต

A watercolor illustration of a young woman with dark hair in a ponytail, wearing a yellow long-sleeved shirt and a blue and pink patterned shawl. She is looking upwards with a slight smile. The background is a dark purple wall with various signs and text, including "CURTAS", "UNITH", "APORE", and "EIFFEL".

๑. ประสบการณ์ในต่างแดน

๑.๑ ประสบการณ์ที่ญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นกำหนดให้การค้าประเวณีเป็นเรื่องผิดกฎหมาย แต่ตามการคาดประมาณของกรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศคาดว่าจะมีหญิงไทยค้าประเวณีในญี่ปุ่นประมาณ ๖,๐๐๐ คนเป็นอย่างน้อย และส่วนใหญ่เดินทางเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ตัวเลขนี้ดูเหมือนจะสูงขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อกระบวนการยุติธรรมยังไม่สามารถปราบปรามผู้กระทำผิดได้ และยังมีคนที่ได้รับผลประโยชน์จากธุรกิจนี้อยู่ ประสบการณ์ของนาเป็นเพียงเสียงเล็ก ๆ เสียงหนึ่งที่สะท้อนความเป็นจริงของคำว่า “ได้ไปทำงานเมืองนอก” ที่คนไทยหลายคนใฝ่ฝัน แต่สุดท้ายแล้วความฝันของผู้หญิงไทยนับร้อยนับพันต้องกลายเป็นฝันร้ายเมื่อตกเป็นผู้เสียหายของกระบวนการค้ามนุษย์

นาตัดสินใจไปทำงานประเทศญี่ปุ่นใน พ.ศ. ๒๕๔๓ เนื่องจากมีเพื่อนบ้านมาชักชวน โดยเป็นเพื่อนบ้านที่รู้จักกันตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อนบ้าน

คนนี้บอกว่าจะให้ไปทำงานร้านอาหารที่ญี่ปุ่นและจะให้เงินเดือนละ ๔๐,๐๐๐ บาท สามารถส่งเงินมาเลี้ยงลูกสาวสองคนของนาได้สบาย ๆ ด้วยความไว้วางใจและความจำเป็นทางการเงิน นาจึงตกลงใจยอมทิ้งครอบครัวเพื่อไปหาอนาคตที่ดีกว่าที่ญี่ปุ่น โดยต้องเป็นหนี้เพื่อจ่ายค่าดำเนินการประมาณ ๔๐,๐๐๐ บาท เมื่อจ่ายเงินให้แล้ว นายังต้องทำสัญญาเงินกู้อีกฉบับ โดยระบุว่าจะนำเงินไป ๑๖๐,๐๐๐ บาท และอ้างว่าเพื่อเป็นหลักประกันว่านาจะไม่หลบหนี

เมื่อไปถึงญี่ปุ่นเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๓ นาก็พบว่าตนเองต้องทำงานค่าประเวณี และต้องใช้หนี้เป็นจำนวน ๑, ๒๘๐,๐๐๐ บาท นาฝันไปทำงานด้วยความทุกขใจในขณะที่นายหน้าก็เล่าให้แม่ของนาฟังว่านามีความสุข เวลาแม่โทรศัพท์มาคุยกับนาก็มีคนยืนคุมอยู่ให้พูดแต่สิ่งดี ๆ นาต้องทำงานทุกวันแม้แต่วันที่มีประจำเดือน ต้องเอาฟองน้ำใส่ไว้ในช่องคลอดไม่ให้แขกทราบว่ามีประจำเดือน มิฉะนั้นจะถูกปรับ

เวลาผ่านไป ๕ เดือน นาได้ยืนยันว่าตนเองกำลังจะถูกขายต่อทั้ง ๆ ที่หนี้กำลังจะหมด นาบอกรว่าวิธีพูดของแม่เล่าทำให้ความรู้สึกว่าตนเองเหมือนสินค้าที่ไม่มีชีวิตจิตใจ นาจึงตัดสินใจกับเพื่อนอีกคนว่าจะต้องหนีโดยโชคดีที่มีผู้ขายไทยในญี่ปุ่นมาให้ความช่วยเหลือ แม้ว่านาจะหนีสำเร็จ แต่เพื่อนของนาถูกจับเนื่องจากคนที่ไปช่วยได้ฆ่าคนคุมตายโดยไม่เจตนา เรื่องจึงบานปลายเพราะสามีของคนตายแจ้งความ หลังจากติดคุกได้ ๔๑ วัน ตั้งแต่ ๒๗ กรกฎาคม ถึง ๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๓ นาได้รับการปล่อยตัว เนื่องจากไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง แต่เพื่อนของนาถูกพิพากษาจำคุก หลังจากนั้นนาก็ได้กลับถึงประเทศไทยในวันที่ ๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๓

แม้เวลาจะผ่านไปนับสิบปีแล้ว แต่บาดแผลในใจที่เกิดจากการถูกกระทำราวกับไม่ซ่มุขยก็ยังคงอยู่ในใจนา ถึงนาจะกลับบ้านด้วยมือเปล่า

ไม่มีเงินติดตัวกลับมามีใคร ๆ คิดว่าคนทำงานต่างประเทศจะต้องมี
แต่นักโล่งใจที่พ้นขุมรกรักนั้นมาได้ และต้องการที่จะทวงถามความยุติธรรม
จากคนที่ทำให้นาและเพื่อนตกอยู่ในสภาพนั้น

๑.๒ ประสบการณ์ที่อิตาลี

อิตาลีเป็นหนึ่งในประเทศที่มีนักท่องเที่ยวมากที่สุดในทวีปยุโรป
และเป็นประเทศในฝันสำหรับหลาย ๆ คน โดยเฉพาะสำหรับคนที่ชีวิต
ความเป็นอยู่ในประเทศไทยดูไม่ค่อยมีหนทางก้าวหน้า ก็มักจะมองหาโอกาส
ไปทำงานต่างประเทศ โดยอาจรู้เท่าไม่ถึงการณ์ว่าวิธีการไปต่างประเทศ
ของตนนั้นถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ และปลอดภัยต่อชีวิตตนเองมาก
น้อยเพียงใด เพียงเพราะความไว้วางใจที่มีต่อคนชวน

แนน มาจากภาคอีสาน และเช่นเดียวกับผู้หญิงหลาย ๆ คน แนน
ต้องรับผิดชอบภาระทางครอบครัวด้วยความยากลำบาก แนนมีลูก ๕ คน
กับสามีคนแรก และอีก ๓ คนกับสามีคนที่สอง สามีของแนนพิการขาซ้าย
ข้างหนึ่งเกิดจากกระดูกทับเส้นประสาทจึงไม่สามารถทำมาหากินได้สะดวก
นัก ภาระจึงตกหนักอยู่ที่แนนเพียงคนเดียว

วันหนึ่ง จอยซึ่งเป็นญาติฝ่ายสามีของแนนได้มาชักชวนแนนให้ไป
ทำงานร้านอาหารที่ประเทศอิตาลี โดยอ้างว่าเพียงแค่ระยะเวลา ๑ ปีแนน
ก็จะสามารถมีเงินพอที่จะตั้งตัวได้ และอาสาจะออกค่าเดินทางให้ก่อน
แล้วให้แนนทำงานชดใช้หนี้จำนวน ๖๐๐,๐๐๐ บาท โดยจอยบอกว่าหนี้
จำนวนนี้ ทำงานแค่เดือนเดียวก็ใช้หมดเนื่องจากรายได้ที่นั่นดีมาก

แนนเล่าว่า ณ ตอนนั้นเชื่อใจจอยว่าไม่ได้โกหกเนื่องจากเป็นญาติกัน
คิดว่าตนเองก็ไม่ใช่ว่าจะอายุน้อย ๆ คงจะไม่โดนหลอกไปทำงานประเภทอื่น
พร้อมทั้งยังหวังอีกว่าทั้งครอบครัวไปแค่ปีเดียวก็จะสามารถตั้งตัวได้ มี

ฐานะที่ดีขึ้น ไม่ต้องลำบากอย่างแต่ก่อน แนนเคยเห็นตัวอย่างคนอื่น ๆ แล้วย่านที่ไปทำงานต่างประเทศแล้วส่งเงินกลับมาที่บ้านจำนวนมาก สร้างบ้านเรือนใหญ่โต จึงตัดสินใจตามที่ย้ายเสนอ โดยมีผู้หญิงจากละแวกเดียวกันอีกคนซื้อดาวตัดสินใจเหมือนกับแนน

ดาวมาจากครอบครัวที่มีฐานะค่อนข้างยากจน ทำงานอยู่ที่โรงงาน ในกรุงเทพ จนวันหนึ่งแม่ของดาวได้โทรศัพท์มาเล่าให้ฟังว่า “มีคนจะส่งไปนอก ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอะไร รายได้ดีประมาณเดือนละแสน แม่อยากให้เป็นไป อยากใช้หนี้ให้หมด” ดาวจึงตัดสินใจตามคำขอของแม่

ก่อนที่จะเดินทาง แนนต้องยืมควายจากแม่สามีไปขาย ได้เงินมา ๒๐,๐๐๐ บาท และออกเงินเองอีกหมื่นกว่าบาทเพื่อทำพาสปอร์ต ซื้อกระเป๋าทravelling และของใช้ส่วนตัว และนายหน้าที่ดูแลเรื่องวีซ่าและตัวเครื่องบินบอกว่าแนนเป็นหนี้อยู่ ๖๐๐,๐๐๐ บาท โดยเป็นหนี้ที่ไม่มีเอกสารสัญญาใด ๆ เช่นเดียวกับดาวซึ่งต้องใช้หนี้จำนวนเดียวกันโดยที่ไม่ทราบว่าเป็นค่าอะไรบ้าง

แนนและดาวแทบจะไม่ต้องทำอะไรเลยในขั้นตอนการเตรียมตัว ย้ายได้มอบหมายได้บริษัททัวร์แห่งหนึ่งเดินทางเรื่องเกี่ยวกับเอกสารการเดินทางทั้งหมดให้ซึ่งใช้เวลาประมาณเดือนกว่า จนได้เดินทางไปยังประเทศฝรั่งเศสและต่อด้วยรถไปอิตาลีในวันที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๔ เมื่อไปถึงประเทศอิตาลีก็พบว่าไม่มีร้านอาหารอย่างที่อ้าง แต่เป็นตึกห้องพักรรรมตา ซึ่งก็คือสถานค่าบริการทางเพศ ทั้งสองคนถูกบังคับให้ค้าประเวณี โดยถูกข่มขู่ว่าห้ามออกไปไหนมิฉะนั้นจะถูกตำรวจจับ ทั้งสองคนไม่รู้ด้วยซ้ำว่าตนเองอยู่ส่วนไหนของประเทศอิตาลี

ภายในเวลาเพียง ๖ วันที่มาถึงอิตาลี สถานบริการที่แนนและดาวทำงานอยู่ก็ถูกตำรวจอิตาลีบุกเข้าจับ ทำให้แนน ดาว และหญิงไทยอีก

หลายชีวิตพ้นจากความทุกข์ทรมานที่เกิดจากกระบวนการค้ามนุษย์ แนนและดาวได้รับการช่วยเหลือให้ไปอยู่บ้านพักฉุกเฉิน แนนเล่าว่าระหว่างที่รอการดำเนินเรื่องส่งตัวกลับเมืองไทย ผู้หญิงไทยหลายคนหาทางหลบหนีเพื่อกลับไปทำงานบริการต่อโดยมีแม่เล้ามารับ

หลังจากผ่านไปเดือนเศษ ดาวก็ได้กลับเมืองไทยด้วยความช่วยเหลือขององค์การไอโอเอ็มในอิตาลี ส่วนแนนอยู่ที่บ้านพักฉุกเฉินในอิตาลีประมาณ ๓ เดือนจึงได้กลับประเทศไทย

อิตาลีเป็นประเทศหนึ่งที่มีคนไทยหลอกผู้หญิงไทยด้วยกันไปค้าประเวณีจำนวนมาก นอกจากกรณีของแนนและดาวแล้วยังมีหญิงไทยอีกหลายคนที่ตกเป็นเหยื่อของกระบวนการค้ามนุษย์ ตัวอย่างเช่น เรื่องของนกยูง แม่หม้ายลูกสี่ซึ่งมีภาระหนี้สินที่สามีทิ้งไว้ให้หลายหมื่นบาท และต้องดูแลลูก ๆ ด้วยตนเองอีกด้วย นกยูงจึงตัดสินใจไปทำงานต่างประเทศเมื่อมีคนมาชวนใน พ.ศ. ๒๕๔๔

คนที่ชวนก็คือโรส เพื่อนบ้านที่อยู่บ้านติดกันกับนกยูง โดยโรสบอกนกยูงว่าให้ไปทำงานล้างจานและเก็บมะละกอที่อิตาลี รายได้เป็นแสนภายในไม่กี่เดือน โรสเป็นคนมีหน้ามีตาในท้องถิ่น เป็นอดีตนายกลอบต.(องค์การบริหารส่วนตำบล) และฐานะดี เป็นที่นับหน้าถือตาของคนในชุมชน นกยูงจึงเชื่อใจว่าโรสคงจะไม่หลอกหลวง

นอกจากนกยูงแล้ว โรสได้ชักชวนภรรยาของน้องชายตนเองด้วย ขึ้นได้รับคำชักชวนจากพี่สาวสามีให้ไปขายของชำที่อิตาลี โดยอาสาจะสำรองค่าใช้จ่ายทั้งหมดให้ก่อน ขึ้นเองก็อยากเก็บเงินเพื่ออนาคตของลูก คิดว่าไปทำงานแค่ปีสองปีก็จะมีเงินกลับมาอยู่กับลูก จึงตัดสินใจทำตามที่โรสบอก อีกคนหนึ่งที่ถูกหลอกในกรณีเดียวกันก็คือกลอย ซึ่งเป็นญาติของโรสเช่นเดียวกัน โดยสามีของกลอยเห็นว่าโรสเดินทางไปอิตาลี กลับมา

เมืองไทยที่ใครก็มีเงินทองมาทำบุญมากมาย สามิจึงฝากฝังให้กลอยไปทำงานด้วย โดยไม่มีใครรู้เลยว่าทั้งโรสและสามิของโรสเป็นเอเยนต์ค้ามนุษย์

นกยูง กลอยและซิ่นตกรรททั้งเป็นเมื่อไปถึงอิตาลี ถูกบังคับค้าประเวณีจนแทบไม่ได้พักผ่อน แม้แต่วันที่มีประจำเดือน หากตั้งครรภ์ก็ถูกบังคับพาไปทำแท้ง ให้พักเพียง ๒ วันก็ให้รับแขกต่อ และหักค่าแรงออกจากวันที่ขาดงานไปด้วย นกยูงเล่าว่าชีวิตตอนที่อิตาลีไม่ต่างอะไรกับทาส กลอยเองก็รู้สึกหมดหวังเช่นเดียวกัน จนเคยเขียนจดหมายบอกลูกและสามิที่เมืองไทยว่า “ถ้าแม่ตายหรือสูญหายไป เขาจะเอาศพแม่ไปไว้ที่ไหนก็ช่างให้รู้ว่าเป็นเพราะป้าโรสคนนี้คนเดียว อย่าคิดว่าแกลเป็นคนดี อยู่เมืองไทยมันเป็นนางฟ้านักบุญ อยู่เมืองนอกมันเป็นนางยักษ์”

กลอยเป็นหนี้อยู่ ๕๐๐, ๐๐๐ บาทโดยที่กลอยก็ไม่ทราบว่าเป็นค่าอะไร กลอยเล่าว่าคนคุมบอกว่า “ถ้าไม่ทำงานก็ไม่ต้องกินข้าว” พร้อมทั้งเยาะเย้ยว่า “มึงจะทำอะไรได้ ไม่มีปัญญาจะกลับ” กลอยทราบมาว่าเจ้าของสถานบริการเป็นคนมีเส้นสาย รู้จักตำรวจ จึงไม่กล้าที่จะหลบหนีได้แต่ภาวนาว่าสักวันจะมีคนมาช่วย ส่วนโรสซึ่งเป็นญาติแท้ ๆ ของกลอยนั้น กลอยบอกว่าเปลี่ยนจากหน้ามือเป็นหลังมือเมื่อไปอยู่ที่อิตาลี “สังคมที่นั่นสวมหน้ากากเข้าหากัน ไม่มีพี่ไม่มีน้อง” กลอยจึงรู้สึกอยากตัดพ้อตัดน้องกับโรส

ซิ่นเองก็พยายามจะติดต่อสามิที่เมืองไทย แต่โรสพยายามคุยกับสามิให้แทน โดยบอกว่าที่ซิ่นร้องให้ตลอดเวลานั้นเป็นเพราะว่าจิตใจที่ได้มาซิ่นถูกยึดเยียดว่าเป็นหนี้อยู่ทั้งหมดหนึ่งล้านบาท ต้องทำงานตั้งแต่ ๙ โมงเช้าถึงสี่ทุ่ม ออกไปจากที่พักไม่ได้และถูกยึดพาสปอร์ตไว้

นกยูง ซิ่นและกลอยไปอิตาลีในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๙ ไม่ถึงสี่เดือนตำรวจก็ได้เข้าบุกทลายสถานบริการ

นกยูง ขึ้นและกลอยถูกจับข้อหาเข้าเมืองผิดกฎหมาย หลังจากนั้นถูกส่งตัวไปที่ศูนย์ช่วยเหลือที่กรุงโรมอยู่เป็นเวลา ๓ เดือนจึงได้กลับประเทศไทยในเดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ กลอยเล่าว่าวันที่จะเดินทางกลับประเทศไทย เอเยนต์ก็ยังเอารถมารับให้กลับไปทำงานเหมือนเดิม และขู่ว่าไม่ให้กลับประเทศไทย กลอยเองก็กลัวว่าจะถูกตามฆ่า กลัวจะไม่ถึงประเทศไทย

ขึ้นเล่าว่าระหว่างที่อยู่ที่บ้านพักที่กรุงโรม โรสก็ยังส่งรถมารับหญิงไทยที่สมัครใจจะกลับไปค้าบริการต่อ และเมื่อกลับมาเมืองไทยชาวบ้านก็มาขอให้ขึ้นช่วยพาลูกสาวหรือคนในครอบครัวตนไปต่างประเทศบ้าง หรือให้ติดต่อโรสให้ช่วยดำเนินการให้ แต่ขึ้นก็ไม่กล้าที่จะบอกความจริงเกี่ยวกับกระบวนการค้ามนุษย์ได้ ส่วนนกยูงก็ถูกโรสใส่ร้ายประกาศให้คนในชุมชนคิดว่านกยูงไปกล่าวหาโรสให้ถูกตำรวจจับ ทำให้คนในชุมชนไม่พอใจนกยูงเป็นอย่างมาก

ในประเทศอิตาลี การค้าประเวณีไม่ใช่สิ่งผิดกฎหมายยกเว้นในกรณีที่ซื้อบริการกับผู้ที่อายุต่ำกว่า ๑๘ ปีแต่การเปิดสถานบริการทางเพศถือว่าผิดกฎหมาย ประเทศอิตาลีถือว่าการดูแลผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ค่อนข้างดี มีหน่วยงาน ไอโอเอ็มคอยให้ความช่วยเหลือ มีศูนย์พักพิงและเงินช่วยเหลือให้บางส่วน เช่นในกรณีของดาว องค์การไอโอเอ็มที่ประเทศอิตาลีออกค่าตัวเครื่องบินกลับประเทศไทยให้ และให้เงินติดตัวกลับบ้าน ๔๐๐ ยูโร (ประมาณ ๑๙,๒๐๐ บาท) อย่างไรก็ตาม กระบวนการยุติธรรมระหว่างประเทศเป็นเรื่องที่ซับซ้อน และหากขาดการประสานงานที่ดี ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ก็อาจเสียเปรียบผู้ค้าได้ในการดำเนินคดีอย่างในกรณีของหญิงไทยทั้ง ๕ คนนี้ โดยจะลงรายละเอียดในบทต่อไป จากกรณีเหล่านี้จะเห็นได้ว่าแม้ประเทศอิตาลีจะให้ความช่วยเหลือดีแก่

ผู้เสียหายระหว่างพำนักรอยู่ที่อิตาลีและช่วยส่งตัวกลับประเทศไทย แต่เรื่อง
การดำเนินคดีนั้นเมื่อกลับมาประเทศไทยแล้วการเข้าสู่กระบวนการ
ยุติธรรมของผู้เสียหายแทบจะต้องเริ่มนับหนึ่งใหม่ในการต่อสู้เพื่อให้ได้รับ
ความยุติธรรม

๑.๓ ประสบการณ์ที่บาร์เรน

ที่ประเทศบาร์เรน มีหญิงไทยทำงานค้าประเวณีอยู่กว่าพันคน และมี
แนวโน้มที่จะสูงขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งนี้เป็นเพราะประเทศบาร์เรนเคร่งศาสนา
น้อยกว่าประเทศในแถบอาหรับ อีกทั้งมีสถานที่ท่องเที่ยวราตรีจำนวนมาก
ประกอบกับนโยบายพยายามดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติ แม้ว่า
ตามกฎหมายบาร์เรนถือว่าการค้าประเวณีผิดกฎหมาย แต่เนื่องจาก
คนไทยยังสามารถเข้าประเทศได้โดยไม่ต้องขอวีซ่า โดยอยู่ได้ ๓๐ วัน
ความสะดวกในการเดินทาง ประกอบกับโอกาสทางอาชีพ ทำให้คนไทย
หลายคนเดินทางไปทำงานยังประเทศบาร์เรน และหลายคนก็ถูกหลอกไป
ค้าประเวณีด้วยความไม่เต็มใจ อย่างไรก็ตาม ในสายตาคนภายนอกมักจะ
ด่วนสรุปว่าหญิงไทยที่ไปทำงานที่บาร์เรนก็คือไปเป็นโสเภณีอย่างเต็มใจ
ทำให้ผู้หญิงที่ถูกหลอกไปมักจะไม่ได้รับความเป็นธรรมอันเนื่องมาจาก
อคตินี้

ผมมาจากครอบครัวที่ค่อนข้างมีฐานะ มีการศึกษา ประกอบกิจการ
ส่วนตัวและมีรายได้พอใช้ จนวันหนึ่งแก้วซึ่งเป็นเพื่อนที่ทำธุรกิจด้วยกัน
มาชักชวนให้ไปขายของที่บาร์เรน ครั้งแรกในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.
๒๕๕๑ ที่ผมไปถึงทุกอย่างก็ปกติเรียบร้อยดี จึงไม่ได้รับแหวงว่าเพื่อนคิดจะ
หลอกหลวงแต่อย่างใด จนครั้งที่สองแก้วมาชวนอีก ผมจึงไม่ลังเลที่จะไป

บาร์เรนอีกครั้งในเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

แต่ครั้งที่สองเหตุการณ์ไม่เป็นไปอย่างครั้งแรก ผนถูกนำตัวไปขังไว้ และบังคับให้ค้าประเวณี ตกอยู่ในสภาพที่บั่นทอนจิตใจเป็นเวลา ๔ เดือน จนกระทั่งใน เดือนมกราคม ปีพ.ศ.๒๕๕๒ ผนสามารถหาทางหนีที่ไล่ได้ พยายามออกมาข้างนอกและเรียกแท็กซี่ให้ไปส่งที่สถานทูตไทย โชคดีที่ เจอแท็กซี่คนไทยให้ความช่วยเหลือจึงรอดพ้นมาได้ แม้ว่าความเป็นอยู่ใน สถานทูตจะไม่ได้สบายนัก และต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายด้วยตัวเอง แต่ผน ก็รู้สึกดีกว่าสภาพตกรกทั้งเป็นในที่เก่า หลังจากอยู่ที่สถานทูตไทยได้ ๒๘ วัน ผนได้กลับประเทศไทยในเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๕๒ แต่ต้องรับ รับผิดชอบค่าตัวเครื่องบิน และค่าอาหารระหว่างที่พักอยู่ที่สถานทูตเอง โดย สถานทูตออกให้ก่อนและต้องชำระภายหลัง ผนเล่าว่าสถานทูตไม่ได้ให้ เงินติดตัวเลยขณะที่เดินทางกลับประเทศไทย ไม่มีแม้แต่เงินจะซื้ออาหาร ที่สนามบิน

โอ้ เป็นอีกคนหนึ่งที่ถูกหลอกไปค้าประเวณี แต่ต่างกันว่าโอ้ถูกหลอก ใช้ให้ลักลอบนำยาไอซ์เข้าประเทศบาร์เรนด้วย ๒ กิโลกรัม ทั้ง ๆ ที่โอ้ทราบ เพียงว่ามีคนฝากมาและส่งไม่ให้เปิดเด็ดขาด

โอ้ตัดสินใจไปบาร์เรนเพราะมีคนรู้จักชวนมาชักชวน โดยหลอก ว่าจะได้เงินเดือน ๓๕, ๐๐๐ บาท และกลับประเทศไทยได้ปีละ ๑๕ วัน ก่อนไปโอ้ต้องยืมเงินน้องชายไป ๑๐๐,๐๐๐ บาท งานที่นุชบอกคืองานเลี้ยง เด็ก โดยมีการทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษร

โอ้มีเอเยนต์จัดการเรื่องการเดินทางให้ทั้งหมด ทุกขั้นตอนผ่านไป อย่างง่ายดายและรวดเร็ว จนโอ้ก็ยังแปลกใจ

เมื่อถึงวันเดินทาง เอเยนต์ได้สั่งไว้ทุกขั้นตอนว่าต้องผ่านเคาน์เตอร์

ไหนด โอ้ไปถึงประเทศบาห์เรนในเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๑ และถูกตรวจพบยาเสพติดที่สนามบินแต่ก็สามารถผ่านมาได้ กระเป๋าถือของโอ้ที่ใส่เอกสารสัญญาการทำงานไว้ถูกขโมยไปจึงไม่มีหลักฐานการจ้างงานติดตัว เมื่อผ่านด่านตรวจคนเข้าเมืองได้ก็ถูกส่งไปคำประเวณี โดยโอ้เองก็สงสัยว่า ทำไมตนถึงออกจากด่านตรวจคนเข้าเมืองได้ทั้ง ๆ ที่มียาเสพติดในครอบครอง

เมื่อทำงานได้เพียงแค่ ๒ วันโอ้ก็ถูกจับและติดคุกประมาณ ๗ เดือน ทั้งที่โอ้ไม่ทราบว่าโดนคดีอะไรในตอนแรก ถูกจำคุกแบบแยกขังเดี่ยว โอ้เล่าว่าตอนนั้นสภาพจิตใจแย่มากถึงขั้นเกือบจะต้องไปเข้าโรงพยาบาลจิตเวช

โอ้ถูกสอบสวนและตรวจค้นอย่างละเอียด เจ้าหน้าที่ที่บาห์เรนถามโอ้ว่าผู้หญิงไทยที่มาทำงานที่บาห์เรนก็มีแต่มาค้าประเวณีและค้ายาเสพติด ประโยคถวนสรุปเหล่านี้บั่นทอนกำลังใจที่แทบจะไม่หลงเหลืออยู่ของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ทุกคน แม้ว่าจะเป็นฝ่ายเสียหาย แต่ก็ถูกตราหน้าว่าทำความผิด และไม่ได้รับความยุติธรรมเท่าที่ควร

อีกตัวอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นในบาห์เรนคือเรื่องของอ้อ ซึ่งถูกหลอกไปค้าประเวณีเช่นกัน โดยคนหลอกเป็นสาวประเภทสองชื่อหมวย อ้อมาจากภาคอีสาน มีฐานะยากจน เมื่อถูกหลอกว่าจะได้เงินเดือนมากมายถ้าไปทำงานเป็นพนักงานนวดที่บาห์เรนจึงตัดสินใจไปโดยไม่รู้ว่ากำลังตกเป็นเหยื่อของผู้เสียหายของกระบวนการค้ามนุษย์ อ้อเดินทางไปถึงประเทศบาห์เรนเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ เมื่อไปถึงบาห์เรนก็ถูกคุมขังไว้ในห้องและถูกบังคับให้ค้าประเวณี อ้อไม่พอใจและขอกลับประเทศไทยเนื่องจากไม่ใช่งานที่ตกลงไว้ แต่แม่เล่าให้ชายบาห์เรนข่มขืนอ้อและบังคับให้ทำงาน อ้อเล่าว่าขณะใช้ชีวิตอยู่ที่นั่นถูกกระทำเหมือนไม่ใช่มนุษย์ ไม่ให้กินข้าว

ถูกทำร้ายร่างกาย ทำให้รู้สึกคับแค้นใจมาก อยากจะหลบหนีให้เร็วที่สุด แต่ผู้หญิงไทยที่ตกอยู่ในสถานการณ์เดียวกันบอกว่าฝ่ายเอเยนต์เป็นคนมีเงิน มีอำนาจ ส่วนอ้อไม่รู้อะไรเลย ไม่มีทางจะสู้ได้ ถ้าไปแจ้งตำรวจก็มีแต่จะโดนขัง

ในที่สุดอ้อยอมที่จะเสี่ยงหนีเสียปะจระเข้ดีกว่าทนทุกข์ทรมานอยู่อย่างนั้น หลังจากทำงานได้หนึ่งเดือนอ้อจึงตัดสินใจกระโดดลงมาจากตึกที่พักอยู่ ตอนนั้นคิดแต่เพียงว่ายอมติดคุกก็ยังดีกว่า อยู่ที่ไหนก็ตายเหมือนกัน ไปตายกับตำรวจยังจะดีกว่า สุดท้ายอ้อก็ไปถึงตำรวจและแจ้งให้จับผู้กระทำความผิด แต่กว่าจะไปถึงที่เกิดเหตุก็สายเกินไปเสียแล้ว และไม่สามารถจับแม่เล่าและพวกได้ทัน สุดท้ายอ้อได้แค่ลงบันทึกประจำวันไว้ แต่ก็ไม่มีความหมายอะไรเพราะบันทึกนั้นก็อยู่ที่สถานีตำรวจ ไม่ส่งต่อให้สถานทูต อ้อจึงไม่มีหลักฐานอะไรเลย

อ้อเล่าว่าระหว่างที่ตำรวจค้นหาแฟ้มประวัติของนักค้ามนุษย์ ทำให้อ้อได้เห็นรูปภาพของเอเยนต์คนอื่น ๆ ที่หลอกหญิงไทยมาค้าประเวณีเช่นกัน แต่เนื่องจากไม่ใช่คู่มือของอ้อจึงไม่สามารถทำอะไรได้ อ้อรู้สึกว่ามีหญิงไทยอีกหลายคนที่ตกอยู่ในสภาพทนทุกข์ทรมานเหมือนตนเอง และอาจไม่โชคดีพอที่จะหนีออกมาได้ จึงอยากเล่าเรื่องของตนไว้เป็นอุทาหรณ์ให้แก่คนที่คิดอยากจะไปหาความสบายที่ต่างประเทศว่าอาจไม่เป็นอย่างที่คิดก็ได้

เมื่อไม่สามารถเอาผิดกับแม่เล่าและพรรคพวกได้ อ้อจึงตัดสินใจเดินทางกลับประเทศไทยในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยสถานทูตไทยกรุงมานามาได้ประสานให้มูลนิธิผู้หญิงไปรับที่สนามบิน และมูลนิธิผู้หญิงได้ช่วยพาอ้อไปแจ้งความดำเนินคดีกับเอเยนต์ภายในเดือนเดียวกัน

๒. ตามหาความยุติธรรม

ความรู้สึกของผู้หญิงที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์นั้นบอบช้ำจนแทบจะไม่สามารถบรรยายเป็นคำพูดได้ และแน่นอนว่าไม่มีอะไรในโลกที่จะสามารถทดแทนหรือชดใช้สิ่งที่ถูกกระทำให้ลบลือนหายไป ผู้หญิงหลายคนเลือกที่จะอยู่ในความมืด ไม่แจ้งความ ไม่แสดงตัว บางคนบอกว่ารู้สึกอับอายที่จะให้คนอื่นมารู้เรื่องราวอันขมขื่นของตน บางคนกลัวอิทธิพลของเอเยนต์ ซึ่งมักจะเป็นคนในชุมชนที่มีแต่คนนับหน้าถือตา บางคนถูกข่มขู่ว่าถ้าเอาเรื่องมาชิกครอปรวจะตกอยู่ในอันตรายได้

การที่ผู้หญิงคนหนึ่งจะหากำลังใจและความเข้มแข็งพอที่จะลุกขึ้นมาถามหาความยุติธรรมนั้นเป็นเรื่องที่กล้าหาญและใช้ความอดทนเป็นอย่างมาก มีเพียงไม่กี่เปอร์เซ็นต์ของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ทั้งหมดที่ลุกขึ้นสู้เพื่อเอาผิดกับคนที่หลอกตนไปค้าประเวณีต่างประเทศด้วยความคับแค้นใจ และมุ่งมั่นที่จะเอาผิดเอเยนต์เพื่อไม่ให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้กับคนอื่นอีก ผู้หญิงหลายคนก็ตัดสินใจดำเนินการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

แต่สิ่งที่ได้รับกลับทำให้ผู้หญิงเหล่านี้รู้สึกท้อแท้ สิ้นหวัง จนบางคนถึงกับพูดว่า “ถ้ารู้แบบนี้ ไม่แจ้งตำรวจแต่แรกดีกว่า”

จากสถานกักตุนสู่บ้านเกิด

เมื่อหลุดพ้นจากการค้าประเวณีแล้ว สถานที่ที่หญิงไทยในต่างประเทศทุกคนต้องไปก็คือสถานทูตไทยประจำประเทศนั้น ๆ ซึ่งตามหลักแล้วสถานทูตมีหน้าที่ช่วยเหลือคนไทย ดูแลความเป็นอยู่และความปลอดภัย แต่สำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์นั้น การเลือกปฏิบัติเป็นปัญหาหนึ่งที่พบได้มาก เพราะมักถูกตราหน้าว่าเป็นผู้หญิงไม่ดีที่สร้างความเสื่อมเสียต่อภาพพจน์ของประเทศไทย จึงทำให้ไม่ได้รับความช่วยเหลือเท่าที่ควร

กลอยรู้สึกท้อผู้หญิงที่เคยค้าประเวณี ไม่ว่าจะสมัครใจหรือถูกหลอกก็ถูกตราหน้าเหมือนกัน ตอนที่อยู่ที่สถานทูตที่อิตาลี กลอยก็พบกับกลุ่มคนไทยที่พูดจาดูหมิ่นกลอยและหญิงไทยคนอื่น ๆ ว่า “แก่ป่านี้อแล้ว ถ้ามาเมืองนอกแล้วจะโวยวายแบบนี้จะมาทำไมตั้งแต่แรก ไม่ดูตาม้าตาเรือ” คำพูดเพียงเท่านี้ก็ทำร้ายความรู้สึกของกลอยมาก เนื่องจากกลอยหวังจะพึ่งสถานทูต อยากจะเล่าความทุกข์ให้คนพูดภาษาเดียวกันฟัง แต่กลับต้องเจออคติเช่นนี้ก็เหมือนกับถูกซ้ำเติมบาดแผลทางจิตใจ

นาก็เจอสถานการณ์คล้าย ๆ กันที่สถานทูตไทยในประเทศญี่ปุ่น เนื่องจากนาเดินทางไปประเทศญี่ปุ่นด้วยเอกสารปลอม สวมชื่อคนอื่น จึงโดนยึดเอกสารไปทั้งหมด เจ้าหน้าที่ที่โอซาก้าจึงถามว่าต้องการติดต่อสถานทูตไทยหรือไม่ นาจึงมีความหวังว่าจะได้รับความช่วยเหลือจากคนประเทศเดียวกัน แต่เมื่อเจ้าหน้าที่สถานทูตมาถึงกลับพูดจาถากถางนาว่า “เป็นยังงี้ละ นี่แหละนะ พอมีปัญหาแบบนี้ทุกคน โกหกว่าถูกหลอกมา คนไทยที่มาญี่ปุ่นไม่มีใครหรอกที่ไม่รู้ว่ามาทำงานอะไร” นาจึงบอกกลับไป

ว่าถ้าคนที่จะมาช่วยมีทัศนคติแบบนี้ก็ไม่ต้องช่วยดีกว่า

ส่วนที่สถานทูตไทยในบาห์เรน ตามคำบอกเล่าของฝน แม้ว่าจะมีการให้ความช่วยเหลือและให้ที่พักพิง แต่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์กลับต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเองซึ่งเป็นเงินจำนวนค่อนข้างมาก และต้องอยู่ที่สถานทูตเป็นเวลานานกว่าจะได้กลับประเทศไทย ในขณะที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้ระบุไว้ชัดเจนในมาตรา ๔๒ ว่ามีการตั้งกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์เพื่อช่วยเหลือผู้ถูกกระทำจากกระบวนการค้ามนุษย์ และในมาตราที่ ๔๔ ได้ระบุไว้ว่าเงินและทรัพย์สินในกองทุนให้ใช้จ่ายเพื่อกิจการเกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้เสียหาย รวมทั้งการช่วยเหลือผู้เสียหายในต่างประเทศให้เดินทางกลับมาในราชอาณาจักรหรือถิ่นที่อยู่

แจ้งตำรวจ : ก้าวแรกสู่กระบวนการยุติธรรม

สำหรับหลาย ๆ คน สิ่งที่ทำให้ยากที่สุดคือการต้องอดทนกับคำพูดเหน็บแนมจากคนใกล้ชิด ไม่ว่าจะเป็นญาติ เพื่อนบ้าน หรือคนในครอบครัวตนเองก็แล้วแต่ ดาวเล่าว่าเมื่อกลับมาถึงประเทศไทย ชาวบ้านแถวบ้านกลับถูกดูแคลนว่าที่จริงก็รู้อยู่แล้วว่าไปทำงานอะไร คิดว่าดาวสมัครใจไปค้าประเวณี แนนเองก็ตกอยู่ในสภาวะเดียวกัน คือชาวบ้านมองว่าตนเป็นคนไม่ดี ดาวและแนนเดินทางกลับเมืองไทยหลังจากได้รับความช่วยเหลือ โดยมีเจ้าหน้าที่จากสำนักงานสำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าหญิงและเด็ก หรือที่เรียกสั้น ๆ ว่า สปป. มารับที่สนามบิน แต่ดาวรู้สึกว่ามันไม่ได้รับความรู้เรื่องสิทธิของผู้เสียหายที่จะทำให้มันใจดำเนินคดีกับเอเยนต์แต่ประการใด “มีเจ้าหน้าที่มาสอบถามรายละเอียดว่าใครพาไปกลับมาอย่างไร ไปอยู่ที่นั่นกับใคร แต่เขาไม่บอกว่าต้องทำอะไรต่อ ไม่มี

ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินคดี การช่วยเหลือเรื่องงานหรืออาชีพ หรือแม้แต่บ้านพักที่ปลอดภัยหากไม่ต้องการกลับบ้าน”

ตอนแรกดาวไม่อยากแจ้งตำรวจเนื่องจากเธอเ็นคนรู้จักกัน และเป็นคนมีอิทธิพล แต่เจ้าหน้าที่สปป. แนะนำให้แจ้งความ เช่นเดียวกับแนนที่ตัดสินใจแจ้งความดำเนินคดีกับนายหน้าเพื่อทวงถามหาความยุติธรรม แต่การแจ้งความกลับทำให้ทั้งแนนและดาววิตกกังวลเรื่องความปลอดภัย

กลอยก็ได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ สปป. ในเรื่องการแจ้งความเช่นกัน ซึ่งกลอยเองตั้งใจมั่นตั้งแต่วันแรกที่ไปถึงอิตาลีว่าหากมีชีวิตรอดกลับมาเมืองไทยจะต้องดำเนินคดีกับโรสญาติที่หลอกตนไปบังคับค้าประเวณีที่อิตาลีให้ถึงที่สุด แต่เมื่อเข้าสู่กระบวนการจริงกลอยกลับรู้สึกท้อถอย หมดกำลังใจกับความล่าช้า ความไม่มีประสิทธิภาพของระบบ และคำเย้ยหยันของคนรอบตัว โดยเฉพาะครอบครัวของตนเอง

นกยูงและชินซึ่งเป็นอีกสองคนที่ถูกโรสหลอกไปค้าประเวณีที่อิตาลีก็ตัดสินใจดำเนินคดีเช่นเดียวกับกลอย แต่ความมุ่งมั่นที่จะหาความยุติธรรมกลับต้องพบกับอุปสรรคที่บั่นทอนจิตใจ จนกลอยต้องถามตัวเองว่า “จริงไหมเนี่ยที่ว่าตำรวจให้ความยุติธรรม”

ดาวเล่าถึงประสบการณ์การแจ้งความกับตำรวจของตนให้ฟังว่าในตอนแรกบอกตำรวจว่ายังไม่ทันได้ทำงานค้าประเวณี เพราะรู้สึกอายที่จะให้ใครรู้ว่าตนเคยทำงานแบบนี้ แต่ตำรวจบอกว่าถ้ายังไม่เคยทำงานก็แจ้งความไม่ได้ เมื่อได้ยินเช่นนั้นดาวจึงตัดสินใจพูดความจริงว่าเคยรับแขก ๒ คน ดาวบอกว่าเมื่อนักสังคมสงเคราะห์ที่พาไปแจ้งความได้ยินเช่นนั้นก็มีท่าทีเปลี่ยนไป และพูดกับตำรวจว่า “ที่ตอนแรกไม่ยอมรับ ตอนหลังจะมาเปลี่ยนคำพูด” แสดงให้เห็นการขาดความเข้าใจในกรณี

ละเอียดอ่อนเช่นนี้ของเจ้าหน้าที่

ที่จริงแล้วคดีค้ามนุษย์นั้นเป็นคดีที่มีความละเอียดอ่อนมาก และต้องอาศัยความเข้าใจด้านจิตวิทยาในการพูดคุย เนื่องจากผู้เสียหายส่วนมากอยู่ในสภาพจิตใจที่บอบช้ำ ไม่อยากจะพูดถึงสิ่งที่ตนถูกกระทำ หรือไม่ทราบจะเรียบเรียงคำพูดอย่างไร เพราะฉะนั้นเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจึงควรมีความรู้ความเข้าใจพอที่จะไม่พูดอะไรที่ทำให้ผู้เสียหายมีความรู้สึกแย่ไปกว่าเดิม

อ้อเล่าให้ฟังว่าตนต้องพบกับคำถามที่กระทบกระเทือนจิตใจมาก ทำให้เสียกำลังใจ “เขาถามว่ากี่ครั้ง ก็รอบ รอบละกี่นาที แคนั้นเราก็ดู ไม่ออกแล้ว ต้องนึกถึง ต้องพูดออกมาให้ผู้ชายฟัง เพื่อนหลายคนรู้แบบนี้ก็ไม่กล้าไปแจ้งความ” อ้อยยังบอกอีกด้วยว่าตำรวจตั้งสมมติฐานไว้แต่แรกแล้วว่าไปด้วยความสมัครใจ

ส่วนโธนั้นตอนแรกไม่อยากแจ้งความ เนื่องจากถูกขู่ไว้ว่าถ้าแจ้งแล้วจะไม่ปลอดภัย แต่ภายหลังถูกคุกคามและขู่กรรโชกจนทนไม่ได้จึงตัดสินใจไปแจ้งความ อย่างไรก็ตามสภาพจิตใจโธ เช่นเดียวกับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์เกือบทุกคน ไม่พร้อมที่จะเล่าความจริงทุกประการ เนื่องจากเป็นเรื่องที่บาดใจเป็นอย่างยิ่ง และโธรู้สึกว่ในโลกนี้ตนไม่สามารถไว้นือเชื่อใจใครได้อีกแล้วตั้งแต่ตนถูกหลอกไปบาทเรน เมื่อไปแจ้งความโธจึงไม่กล้าบอกเรื่องราวทั้งหมด

ตำรวจเป็นบุคคลแรกที่ผู้เดือดร้อนหลาย ๆ ด้านจะไปหาเพื่อขอความช่วยเหลือ เพราะฉะนั้นเรียกได้ว่าตำรวจคือความหวังของประชาชนที่เดือดร้อน แต่การที่ตำรวจขาดความรู้ความเข้าใจว่าควรจะให้ความช่วยเหลืออย่างไร ควรจะพูดอย่างไร และการมองผู้เสียหายด้วยอคติ ทำให้หลาย ๆ คนเกิดทัศนคติแง่ลบต่อการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

นาบอกว่าตำรวจที่ญี่ปุ่นจะแจ้งสิทธิ์ให้ทราบก่อนว่าถ้าไม่อยากตอบคำถามใดก็มีสิทธิ์ที่จะไม่ตอบได้ไว้ไปตอบในชั้นศาล และมีการบอกสิทธิ์ทุกขั้นตอนของกระบวนการ ส่วนฝนบอกว่าที่บาร์เรนจะให้ตำรวจหญิงเป็นคนมาคุยด้วย และตำรวจก็แสดงกิริยาที่สุภาพ มีมารยาท และไม่ดูถูก ทำให้เกิดความไว้วางใจที่จะพูดด้วยมากกว่า ทั้งสองคนเห็นว่าหากตำรวจไทยสามารถทำเช่นเดียวกันได้ก็อาจจะทำให้มีคนกล้าแจ้งความมากขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อรูปคดีมากขึ้น

นาารู้สึกว่าตนโชคดีที่ได้สารวัตรที่มีความกระตือรือร้นในการติดตามคดี ช่วยเหลือนาอย่างเต็มที่ จนทำให้หาหลักฐานมามัดตัวคนผิดได้ ก็คือหลักฐานการใช้โทรศัพท์ของเอเยนต์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีการโทรไปประเทศญี่ปุ่นบ่อยผิดปกติ เดือนละหลายหมื่นบาท หลักฐานเหล่านี้ต้องอาศัยความร่วมมือของตำรวจจึงจะได้มา บุคคลธรรมดาคงจะไม่สามารถมีอำนาจขอจากองค์การโทรศัพท์ได้ นาบอกว่าความร่วมมือของตำรวจมีผลต่อความสำเร็จของคดีมาก ผู้เสียหายทุกรายก็ต้องการตำรวจที่ดูแลเอาใจใส่คดีของตน ทั้ง ๆ ที่ตำรวจก็ควรจะมีมาตรฐานว่าต้องเต็มที่กับทุกคดีเท่าเทียมกัน แต่ในความเป็นจริงแล้วผู้เสียหายเหมือนต้องเสี่ยงดวงว่าจะได้ตำรวจที่ช่วยเต็มที่หรือไม่ และการขาดมาตรฐานของเจ้าพนักงานนี้ก็นับเป็นความไม่ยุติธรรมอย่างหนึ่งของกระบวนการยุติธรรมในปัจจุบัน

ตัวอย่างหนึ่งก็คือกรณีของอ้อ ตอนที่ไปแจ้งความนั้นอ้อยยังจำหน้าของเอเยนต์ได้ชัดเจน เนื่องจากเหตุการณ์เพิ่งผ่านมาแค่หนึ่งเดือน และอ้อทราบมาว่าคู่อริก็ยังทำธุรกิจขายเสื้อผ้าอยู่ที่เดิม เป็นที่รู้จักของคนในละแวกนั้น เมื่อแจ้งความแล้วกลับไม่มีความคืบหน้า “แจ้งแล้วก็จบไปอย่างนี้เราจะแจ้งทำไม เราไม่กล้าไปหาเขาเอง อยากให้ตำรวจพาไปชี้ตัวแต่ป่านนี้เขาไม่อยู่ให้จับแล้ว” ขณะนี้เหตุการณ์ผ่านไป ๒-๓ ปีแล้ว แต่สิ่งที่

อ้อได้จากการแจ้งความก็เพียงแค่หมายจับ ยังตามจับตัวคนร้ายไม่ได้ ยังไม่ส่งอัยการ และอ้อเองก็ยังไม่รู้ว่ามีความคืบหน้าอะไรต่อจากนี้หรือไม่

นายความ : บทพิสูจน์อำนาจของเงิน

ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ส่วนมากมีทุนทรัพย์น้อย ดังนั้นการจ้างทนายความราคาแพงจึงไม่ใช่ทางเลือกที่เป็นไปได้ ส่วนมากต้องพึ่งพาทนายอาสาซึ่งบางทีก็ไม่ได้ทุ่มเทกับคดีเท่าที่ควร ส่วนฝ่ายเอเยนต์ซึ่งมักเป็นคนมีฐานะดีก็สามารถเข้าถึงทนายความที่รู้จักช่องโหว่ของกฎหมายเป็นอย่างดี สามารถหาทางเอาตัวรอดให้แก่ลูกความของตนเองได้

กลอยเล่าว่าทนายของฝ่ายตรงข้ามมาพุดจาตุฎกถาถางตน “ทนายเขามาว่าเรา พี่น้องกันยังจะมาฟ้อง อายุปานนี้แล้วยังจะถูกหลอกอีก” ซึ่งสร้างความเจ็บใจให้กลอยเป็นอย่างมาก

ดาวมีความรู้สึกทนายอาสาของตนก็แค่ทำไปตามหน้าที่ไม่ได้คิดเพื่อผลประโยชน์ของลูกความตนเท่าที่ควร “เขาไม่ได้ถามอะไรก่อน เอาเอกสารเกี่ยวกับประสบการณ์ให้ก็ยังไม่ดู พอไปถึงศาลยังมาถามเราเลยว่าค่าเสียหายล้านนี้ค่าอะไร” ดาวรู้สึกทนายความไม่ทุ่มเทให้กับการทำงานมากนัก และคดีที่มีองค์กรเอกชนยื่นมือเข้าช่วยน่าจะมีโอกาสประสบความสำเร็จมากกว่าการพึ่งพาทนายความอาสาเพียงอย่างเดียว

หญิงไทยทุกคนที่เป็นนักศึกษาในหนังสือเล่มนี้มีความเห็นตรงกันว่ารูปคดีและผลการตัดสินคงจะดีกว่านี้หากตนมีเงินพอที่จะจ้างทนายความ อีกความคิดเห็นหนึ่งก็คืองบประมาณของรัฐที่หมดไปกับการรณรงค์ต่อต้านการค้ามนุษย์หรืออบรมตำรวจควรจะแบ่งมาเป็นค่าทนายความบ้าง เนื่องจากถ้ามีการลงโทษเอเยนต์อย่างจริงจัง และได้ผลจริง ก็อาจจะมีคนตกเป็นผู้เสียหายน้อยลงก็ได้

ฝ่ายตรงข้ามมักว่าจ้างทนายความที่รู้ทางหนีทีไล่ หาทางเอาตัวรอด ให้แก่ลูกความของตนได้ ในขณะที่ผู้เสียหายต้องหาเงินเสียค่าเดินทางมาขึ้นศาล เดินทางมาด้วยความเหน็ดเหนื่อย แต่ฝ่ายตรงข้ามกลับไม่มาตามนัด เช่น กรณีของโรสที่เป็นคู่กรณีของกลอย ชื่น และนกยูง ศาลได้บอกทนายของโรสว่าไม่ให้เลื่อนนัดศาลอีกแล้ว เนื่องจากผิดนัดมาหลายครั้ง แต่ก็ยังเลื่อนไปอีก ๓-๔ ครั้งจนอีกฝ่ายท้อแท้และเหนื่อยกับการเดินทางมาโดยเปล่าประโยชน์ นอกจากนี้ กลอย ชื่น และนกยูงยังได้ยืนยันว่าระหว่างที่คดียังไม่สิ้นสุด โรสก็ยังคงส่งหญิงไทยไปค้าประเวณีที่อิตาลีอยู่เหมือนเดิม และยังว่าจ้างผู้หญิงบางคนให้มาเป็นพยานเท็จว่าตอนอยู่ที่อิตาลีชีวิตสุขสบาย ไม่มีการบังคับค้าประเวณีอย่างที่กล่าวหา

การที่คนรวยจึงจะสามารถเข้าถึงทนายความที่มีประสิทธิภาพได้ ส่วนคนที่ไม่ม่เงินกลับไม่มีทนายความเก่ง ๆ ยื่นมือเข้ามาช่วยเหลืออย่างเต็มที่ ก็เป็นอีกสิ่งๆที่เรียกว่าไม่ยุติธรรมสำหรับผู้เสียหาย เพราะความยุติธรรมควรจะเท่าเทียมกันไม่ว่ารวยหรือจน แต่จากกรณีศึกษาเหล่านี้ก็เห็นแล้วว่าเงินที่จ่ายค่าทนายความสามารถเปลี่ยนชีวิตของเอเยนต์จากผิดเป็นไม่ผิด จากผิดมากเป็นผิดน้อย หรือผิดแต่ก็หาทางหลบเลี่ยงได้เพียงเพราะตนมีเงินหรือมีเส้นสายพอที่จะเอาตัวรอดได้จากความผิดของตน

ข้อเสียเปรียบด้านหลักฐาน

เนื่องจากผู้หญิงที่ถูกหลอกไปไม่ทันคาดคิดว่าตนจะต้องเก็บหลักฐานอะไรไว้เพื่อใช้ในการแจ้งความหรือฟ้องร้อง อีกทั้งเอเยนต์ส่วนมากก็รู้ว่าจะต้องทำอย่างไรตนจึงจะปลอดภัย ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ส่วนใหญ่จึงแทบไม่มีอะไรติดมือมาเป็นหลักฐานในการฟ้องร้องได้เลย

แม้แต่ในกรณีที่มีหลักฐาน ก็ไม่ได้หมายความว่าขณะคดีเสมอไป

เช่นในกรณีของฝน เมื่อฝนตั้งใจที่จะหนีออกจากสถานที่ค้าบริการฝนเล่าว่าตนได้ฉีกหน้าพาสปอร์ตของผู้กระทำผิดติดมือไปด้วย มีข้อมูลครบทุกอย่าง และมีหลักฐานการแจ้งความที่สถานีตำรวจบาห์เรน นอกจากนี้เรื่องของฝนยังเป็นข่าวโด่งดังในบาห์เรนเนื่องจากการแจ้งความครั้งนั้นทำให้ตำรวจนับร้อยเข้าไปบุกค้นสถานที่ดังกล่าว ฝนกล่าวว่า “คดีของเราเป็นคดีตัวอย่าง ทำให้สิ้นสะเทือนไปทั้งบาห์เรน มีหลักฐานเยอะที่สุด เพราะฉีกหน้าพาสปอร์ตคนในกระบวนการติดมือมาด้วย แต่พอมาถึงเมืองไทยกฎหมายไม่แน่น ต้องตามทุกอย่างเอง”

เป็นเรื่องน่าเสียดายที่แม้แต่คดีที่หลักฐานแน่นหนาอย่างคดีของฝน กลับถูกศาลยกฟ้องด้วยเหตุผลที่ว่า “พยานไม่แน่น” ทั้ง ๆ ที่ฝนรู้สึกว่หลักฐานของตนเยอะมาก แต่เป็นเพราะว่าหลักฐานที่ประเทศบาห์เรนไม่ได้ส่งต่อมาที่ประเทศไทย แม้ว่าเจ้าของคดีจะได้ทำเรื่องประสานไปยังกงสุลไทยเพื่อขอให้ติดต่อขอหลักฐานแต่ก็ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากรัฐบาลบาห์เรน จึงขาดหลักฐานสำคัญจากฝ่ายนั้น “ผู้พิพากษายังบอกเราเลยว่า น่าจะชนะ แต่หลักฐานยังไม่แน่นพอ แม้แต่ฮัยการเราเองก็ยังเกิดคำถามว่าทำไมถึงไม่ชนะ... เสียใจมาก เราทั้งจำสถานที่ได้ จับคนได้ หลักฐานก็มีแต่เขาไม่ยอมส่งมา เขาไม่ให้ความร่วมมือ ไม่มีคนตามคดีก็เลยยกฟ้อง คนอื่นเขาหาหลักฐานไม่ได้เท่านี้ยังชนะเลย เราเองก็ให้การไม่มีติดขัด ชื่อนามสกุลเขา เราก็จำได้หมด ถ้ามีหลักฐานจากที่นั่นก็คงชนะในศาลชั้นต้นไปแล้ว” ฝนคาดว่าสาเหตุที่ทางประเทศบาห์เรนไม่ร่วมมืออาจเป็นเพราะว่าคู่กรณีเป็นคนที่มียศอิทธิพลและมีเส้นสาย มีพรรคพวกที่เป็นตำรวจอยู่มาก

ที่แย่ไปกว่านั้น การที่ฝนมีความรู้พุดจาฉะฉาน กลับทำให้เจ้าหน้าที่มองว่าฝนไม่ใช่ผู้เสียหายและไม่ได้ถูกลอบไป เนื่องจากมีทัศนคติว่าคนที่

ถูกหลอกจะต้องมีลักษณะอ่อนแอ ขาดความรู้ ฝนบอกว่าตำรวจบางคนพูดจนไม่อยากจะทำต่อ ประณามหยามเหยียดมากกว่าให้กำลังใจ ทั้ง ๆ ที่ตนมีหลักฐานมากมายว่าตนเป็นผู้เสียหายจริง และตำรวจก็ตัดสินฝนจากภายนอกมากกว่าที่จะสอบสวนซักถามตามความเป็นจริง “เขาเห็นว่าเรามีความรู้ ความสามารถ แสดงว่าเราไม่ใช่ผู้เสียหาย มีคนถามด้วยซ้ำว่าแน่ใจหรือว่าคุณเป็นผู้เสียหาย ไม่สมควรที่จะพูดหรือถามแบบนี้เลย” ฝนยังบอกอีกว่าที่คดีของตนล่าช้ากว่าที่ควรจะเป็นก็เพราะทัศนคติของเจ้าหน้าที่ที่มองว่าฝนไม่ใช่ผู้เสียหาย แต่ไปด้วยความสมัครใจ

กรณีของนาคอนข้างโชคดีที่มีการลงนามในสัญญาก่อนไป ทำให้เป็นหลักฐานได้ว่าเอเยนต์มีส่วนเกี่ยวข้องกับการไปต่างประเทศของนา และเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้คดีของนาเป็นไปได้ด้วยดี ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าการมีหลักฐานมากหรือน้อยอาจไม่ใช่หลักประกันว่าจะชนะคดี แต่อย่างน้อยผู้ที่เป็นผู้เสียหายก็ควรรวบรวมหลักฐานให้มากที่สุดเพื่อเพิ่มโอกาสในการต่อสู้เพื่อสิทธิของตน การขาดหลักฐานว่าเกิดอะไรขึ้นที่ประเทศปลายทางเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่ทำให้ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์เสียเปรียบ สิ่งที่จะเป็นตัวช่วยได้ก็คือคนที่ตกอยู่ในสภาวะเดียวกัน พอจะเป็นพยานให้กันได้ แต่ทั้งนี้ไม่ว่าจะมีพยานและหลักฐานมากเท่าไร หากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมไม่มีความเป็นธรรมกับคดี ใช้ทัศนคติส่วนตัวมาเป็นส่วนหนึ่งของการทำงาน ก็จะไม่สามารถให้ความยุติธรรมแก่ผู้เสียหายได้

หนทางอันยาวไกลของกระบวนการยุติธรรม

เป็นที่ทราบกันดีว่าการดำเนินคดี ขึ้นศาล หรือการฟ้องร้องโดยทั่วไปมักใช้ระยะเวลานาน แต่สำหรับคดีค้ามนุษย์นั้นความล่าช้าของคดีเป็นตัวบั่นทอนจิตใจผู้เสียหาย และมีผลกระทบในแง่ลบต่อการดำเนินชีวิตอีก

ด้วย ไม่ว่าจะเป็นการเสียเวลาเพื่อเดินทางไปศาล และบ่อยครั้งก็ไปแก้
เนื่องจากจำเลยไม่มาตามที่นัดหมายเอาไว้ หรือการเสียทรัพย์สินไปกับ
ค่าเดินทาง ค่าเอกสาร ค่าทนาย และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่สำคัญที่สุดคือ การ
เสียความรู้สึกอันเนื่องมาจากคำพูดของสังคมคนรอบข้างที่คอยตอกย้ำว่า
“สมน้ำหน้า ไปฟ้องเขาให้มันได้อะไรขึ้นมา เขาให้ไปเมืองนอกก็โชคดีแค่
ไหนแล้วยังจะมาฟ้องเขาอีก”

จากที่เล่าไปในตอนแรกของหนังสือเล่มนี้จะสังเกตได้ว่าเหตุการณ์
เกิดขึ้นเมื่อ ๓-๔ ปีก่อนโดยประมาณ แต่กว่าศาลจะตัดสินเรียบร้อยก็กิน
เวลาหลายปี ตัวอย่างหนึ่งคือคดีของนาซึ่งเกิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๔
ปัจจุบันย่างเข้าปีที่ ๑๑ คดียังอยู่ในชั้นฎีกา และคดีอื่น ๆ ก็ใช้เวลายาว
นานเช่นกัน ความล่าช้าของคดีนั้นก็เป็นสิ่งหนึ่งที่ไม่ยุติธรรม เนื่องจาก
ผู้เสียหายบางคนก็เกิดความท้อแท้จนล้มเลิกความตั้งใจระหว่างทาง ไม่
สามารถสู้กับแรงกดดันจากรอบตัวและภาระด้านการเงินและการเสียเวลา
ถึง ๓-๔ ปี หลายครั้งที่ตัดสินใจไปถึงศาลกลับพบว่าไม่มีอะไรคืบหน้าเลย

กลอยกล่าวถึงคดีของตนว่า “ศาลเลื่อนแล้วเลื่อนอีกจนเราท้อถอย
ยังง้ออะไรก็สู้เงินไม่ได้ เราไม่มีแม้แต่ค่ารถจะมาขึ้นศาลแต่ละครั้ง แถม
ทนายเขายังมาว่าเราว่าลูกความเขามาเครื่องบิน เรามารถไฟฟรี เจ็บใจมาก
แต่ยังง้อเราก็จะไม่ถอย” และขณะที่คดียังไม่สิ้นสุดกลอยและสามีก็ต้อง
ทนเสียงติฉินนินทาจากชาวบ้าน “ไปซื้อกับข้าวก็ยังไม่โดนว่า แม่ของโรสเขา
ก็ว่า “ดูซิ มันมีเงินมัย้ คุณมันแต่งตัวชิ ลูกสาวเขาแต่งตัวสวย มีเงินมีทอง”
ส่วนนกยูงซึ่งเป็นผู้เสียหายของโรสเช่นเดียวกันก็บอกว่าอยากจะให้
กระบวนการดำเนินไปเร็วกว่านี้ เนื่องจากต่อสู้มา ๔-๕ ปีแล้วก็ยังไม่สิ้นสุด
เสียที

ประเทศไทยมีพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นกฎหมายค้ามนุษย์ที่ปรับปรุงแก้ไขจากพระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๐ เพื่อให้ครอบคลุมความผิดเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากบุคคลที่ได้จำกัดแต่เฉพาะหญิงและเด็ก และรวมถึงให้ครอบคลุมการกระทำด้วยวิธีการที่หลากหลายมากขึ้น เช่น การนำบุคคลเข้ามาค้าประเวณีในหรือส่งไปค้านอกราชอาณาจักร บังคับใช้แรงงาน บริการหรือขูดรีด บังคับตัดอวัยวะเพื่อการค้าหรือการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบอื่น ๆ รวมทั้งปรับปรุงการช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายให้เหมาะสม ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้เสียหาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีมาตรการป้องกัน อย่างไรก็ดีตามแม้ว่าจะมีความพยายามแก้ปัญหาค้ามนุษย์ทั้งระบบ ตั้งแต่ป้องกันการค้าคน การช่วยเหลือ ปราบปราม และส่งกลับผู้เสียหายอย่างปลอดภัย ไม่ให้กลับสู่วงจรค้ามนุษย์อีก แต่ในทางปฏิบัติแล้วเป็นเรื่องยากที่ผู้เสียหายจะสามารถเรียกร้องสิทธิของตนได้อย่างที่ควร เนื่องจากมีรายละเอียดปลีกย่อย ช่องโหว่ทางกฎหมาย อีกทั้งความไม่มีประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมายเนื่องจากเจ้าหน้าที่บางส่วนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในปัญหาอย่างถ่องแท้ แม้ว่าขั้นตอนต่าง ๆ อาจฟังดูดีและเป็นประโยชน์ในทางทฤษฎีแต่เชิงปฏิบัติกลับไม่เอื้อประโยชน์ให้ผู้เสียหายได้เข้าถึงสิทธิอันพึงมีพึงได้ แม้ว่าจะมีการรณรงค์เรื่องสิทธิมนุษยชนมากขึ้นแต่ก็เป็นเพียงในเชิงหลักการ ในทางปฏิบัตินั้นแทบไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงจากเมื่อก่อนทรัพยากรส่วนใหญ่กลับกระจุกตัวอยู่ที่ส่วนกลางหรือเฉพาะจังหวัดที่ได้รับการสนับสนุนให้เป็นพื้นที่ดำเนินการเท่านั้น ในขณะที่ปัญหาการค้ามนุษย์มีอยู่ทั่วภูมิภาคของประเทศ

การค้ามนุษย์เป็นประเด็นที่ละเอียดอ่อนเนื่องจากเอเยนต์มักเป็นคน

มีอิทธิพลในพื้นที่ และสังคมต่างจังหวัดมักจะเป็นลักษณะกฎหมายอยู่เหนือกฎหมาย ทำให้พระราชบัญญัติหรือกฎหมายต่าง ๆ อาจไม่มีประสิทธิภาพในการช่วยเหลือผู้ถูกกระทำ ด้วยเหตุผลที่ว่าคนเห็นความสำคัญของกฎหมายมากกว่า และคนไม่ค่อยทราบถึงความช่วยเหลือทางกฎหมาย ดังนั้นนอกจากรัฐบาลจะจัดโครงการรณรงค์ให้ประชาชนทราบถึงอันตรายจากการค้ามนุษย์แล้วควรให้ความรู้แก่ประชาชนด้วยว่าควรปฏิบัติตัวอย่างไร มีแหล่งความช่วยเหลืออะไรบ้าง มีองค์กรใดที่จะติดต่อได้หากเกิดปัญหา ที่สำคัญอีกประการคือการอบรมเจ้าพนักงานให้เข้าใจถึงปัญหาและวิธีให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ไม่ว่าจะไปต่างประเทศด้วยความสมัครใจหรือถูกหลอกไปก็ควรได้รับความช่วยเหลือเช่นเดียวกัน แม้ว่าบางคนจะสมัครใจไปโดยที่รู้ว่าไปต่างประเทศ แต่เอเยนต์ก็ไม่มีสิทธิ์ที่จะกักขัง หน่วงเหนี่ยว หรือเอาเปรียบผู้เสียหายตามใจชอบ หลายคนมีทัศนคติที่ว่า หากสมัครใจไปต่างประเทศก็ต้องรับสภาพ ยอมรับชะตากรรมทุกอย่างไม่ว่าจะไม่ยุติธรรมแค่ไหน และไม่ควรถูกได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมาย อคติเช่นนี้เป็นอุปสรรคต่อการแก้ปัญหาการค้ามนุษย์เป็นอย่างมากเนื่องจากหลายคนไม่สามารถแยกความแตกต่างระหว่างการค้าประเวณีกับการค้ามนุษย์ และเหมารวมว่าหากยอมประกอบอาชีพค้าประเวณีก็ไม่สามารถจะมาเรียกร้องอะไรได้ ดังนั้นทัศนคติจึงเป็นเรื่องสำคัญมาก

กรณีศึกษาข้างล่างอีกว่าขั้นตอนในการติดต่อหรือลงเยี่ยมบ้านผู้เสียหายไม่มีความละเอียดอ่อน เอรธราชาการมาถึงบ้านโดยไม่ได้แจ้งล่วงหน้าเพื่อถ่ายภาพ และสำหรับสังคมต่างจังหวัด จู้ ๆ มีรถแปลกหน้าเข้ามาก็เป็นที่สนใจของชาวบ้าน ทำให้เกิดคำถาม และผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ก็อาจเกิดความลำบากใจเพราะส่วนใหญ่อยากจะปิดบังอดีตของตน ไม่อยากให้ใครล่วงรู้ถึงเรื่องราวที่ผ่านมา การปรากฏตัวโดยพลการเช่นนี้จึง

เกิดผลกระทบต่อจิตใจเป็นอย่างมาก บางครั้งเจ้าหน้าที่ก็โทรศัพท์ไปที่บ้านของผู้เสียหายเพื่อสอบถาม ทำให้คนในครอบครัวรับทราบเรื่องไปโดยปริยาย หรือในกรณีของฝน เมื่อไปอยู่สถานทูตที่บาหลีเรนต้องมีเอกสารให้คนลงชื่อรับประกันว่าจะจ่ายเงินคืน ครอบครัวจึงทราบเรื่องไปด้วย เนื่องจากต้องรับประกันหนี้ ส่วนอ้อเล่าว่าตนระแวงทุกครั้งที่บุรุไซไปรษณีย์มาส่งจดหมาย เนื่องจากเกรงว่าจะมีเอกสารที่เกี่ยวกับคดีส่งมาที่บ้านและคนในครอบครัวจะทราบ

คำพิพากษาและความเป็นจริง

หากพิจารณาจากเรื่องราวที่ได้เล่ามาในข้างต้น หลายคนอาจรู้สึกเห็นใจกรณีศึกษาทุกคนที่ต้องถูกเอาเปรียบ ต้องทนทุกข์ทรมานอยู่เป็นเวลานาน และคิดว่ากระบวนการยุติธรรมจะสามารถให้ความเป็นธรรมได้อย่างไรก็ตามกระบวนการยุติธรรมนั้นมีหลายขั้นตอน มีรายละเอียดปลีกย่อยมากมายจนบางครั้งเปิดช่องโหว่ให้ผู้กระทำผิดเอาตัวรอดไปได้

คดีของกลอย ชื่น และนกยูง แม้ว่าศาลชั้นต้นจะตัดสินว่าโรสมีความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี และได้รับบุไว้ว่าจำเลยจะต้องถูกจำคุก ๑๘ ปี รวมทั้งชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายทั้งสามคนเป็นจำนวน ๖๓๑,๗๔๐ บาท ๔๓๔,๗๔๐ บาท และ ๔๓๑,๖๗๕ บาท นับตั้งแต่วันที่ ๑๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นต้นไป แต่ในความเป็นจริงแล้วโรสได้หลบหนีออกนอกประเทศไปตั้งแต่นั้นมาจนถึงสิ้นสุด ดังนั้นไม่ว่าคำพิพากษาจะออกมาว่าอย่างไรก็ไม่มีผลต่อโรสเนื่องจากไม่ได้อยู่ในประเทศไทย ไม่สามารถบังคับอะไรได้เลย

ส่วนคดีของดาวและแนนซึ่งเกิดเหตุในประเทศอิตาลีเช่นกัน ศาล

ตัดสินจำเลยติดคุก แต่จำเลยได้ประกันตัวไปแล้ว และดาวไม่ได้ค่าเสียหายอะไรเลยเนื่องจากไม่ทราบกระบวนการอะไรตั้งแต่ต้น ไม่มีใครแจ้งให้ทราบถึงแหล่งเงินช่วยเหลือ จึงไม่ได้กรอกอะไรเลย จอยซึ่งเป็นคู่กรณีของดาวและแนนก็ยังลอยนวลอยู่เนื่องจากศาลอนุญาตให้ประกันตัวไปได้ จนเวลาผ่านไปนับปีก็ยังไม่มีความคืบหน้าของคดี ดาวเริ่มรู้สึกท้อแท้ว่าไม่เห็นความหวังที่จะชนะ ส่วนแนนบอกว่ารอนานจนเอกสารต่าง ๆ เกือบจวนหนูเหาะไปแล้ว

คดีของไอ้ แม้ว่าจะได้ระบุในบันทึกประจำวันว่าจำเลยมีความผิดเรื่องค้ามนุษย์ รวมกันเป็นกระทันหา ล่อไป หรือชักพาบุคคลไปค้าประเวณี แต่จนถึงปัจจุบันก็ยังไม่สามารถตามจับคู่กรณีได้ ที่สำคัญ คู่กรณีของไอนั้นมีหมายจับจำนวนมากเนื่องจากเป็นผู้มีความผิดหลายคดี ทั้งค้ามนุษย์และฟอกเงิน ข้อมูลของกรมสอบสวนคดีพิเศษ (ดีเอสไอ) เผยว่าผู้ต้องหารายนี้มีหมายจับนับร้อย และสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองได้ระบุว่าจะหากบุคคลนี้กลับเข้าประเทศไทยก็就会被จับกุมแน่นอน อย่างไรก็ตาม ข้อมูลล่าสุดทางมูลนิธิผู้หญิงได้รับแจ้งมาว่านางงุชได้เดินทางกลับเข้าประเทศไทยอย่างลอยนวล ทั้งที่มีหมายจับจำนวนมาก คดีของไอ้ก็ไม่สามารถตามจับคนร้ายได้เช่นกันทั้งที่มีหมายจับแล้ว ในกรณีของคดีที่ไม่สามารถจับจำเลยได้ก็ไม่สามารถดำเนินการต่อไปยังชั้นศาลได้ คดีก็จะอยู่กับที่อย่างนั้นจนกว่าจะจับจำเลยได้ ซึ่งก็หมายความว่าหากเจ้าหน้าที่ไม่มีความทุ่มเทหรือกฎหมายมีช่องโหว่ที่ทำให้จำเลยหลบหนีได้ ผู้เสียหายก็ทำอะไรแทบจะไม่ได้ นอกจากรอให้จำเลยถูกจับตัวในที่สุด

คดีของนา ศาลชั้นต้นตัดสินจำเลยติดคุก ๑๓ ปี ส่วนคดีแพ่ง นาได้ฟ้องเรียกค่าเสียหาย ๙๐๘,๑๓๓ บาท ขณะนี้รอคำพิพากษาคดีอาญา

ถึงที่สิ้นสุด คดีของนาตติสินตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๗ แต่จนถึงทุกวันนี้ก็ยังไม่ได้รับค่าเสียหายแต่อย่างใด

นกยุงบอกว่าสิ่งที่ตนได้จากการต่อสู้คดีเนิ่นนานเป็นเวลาหลายปี กลับกลายเป็นแค่กระดาษแผ่นเดียวที่แทบจะไม่มีความหมายต่อชีวิตตน และที่แย่ไปกว่านั้นคือนกยุงและเพื่อน ๆ ทราบมาว่าปัจจุบันโรสก็ยังใช้ชีวิตสุขสบายอยู่ที่อิตาลี เป็นคนมีหน้ามีตาในสังคมคนไทยในประเทศนั้น โดยไม่มีใครทราบเบื้องหลังว่าโรสเป็นเอเยนต์ค้ามนุษย์ และโรสก็ยังหลอกหญิงไทยไปค้าประเวณีที่อิตาลีอยู่เช่นเคย กลอยคาดว่าโรสคงจะมีเส้นสาย รู้จักกับเจ้าหน้าที่ เนื่องจากกลอยเคยได้ยินโรสคุยโทรศัพท์กับญาติขณะที่อยู่อิตาลีว่าให้ช่วยนำพาสปอร์ตมาให้ด้วย แสดงว่าโรสเดินทางเข้าอิตาลี โดยไม่มีพาสปอร์ตหรืออาจจะไม่ใช่พาสปอร์ตของตนเอง กลอยเห็นด้วยตาของตัวเองว่ามีคนเอาพาสปอร์ตมาให้โรสภายหลัง ซึ่งทำให้กลอยเกิดคำถามว่าโรสสามารถผ่านพิธีการตรวจคนเข้าเมืองได้อย่างไร แสดงว่าต้องมีช่องโหว่เรื่องการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทั้งที่ประเทศไทยและที่ประเทศปลายทาง

กลอยเล่าว่าตนคิดแต่แรกแล้วว่าโรสจะต้องหลบหนีออกนอกประเทศแน่นอน จึงได้ทำเรื่องคัดค้านการประกันตัวแต่ไม่สำเร็จ เนื่องจากศาลเห็นว่าในขณะนั้นโรสเป็นเพียงผู้ต้องสงสัย ยังไม่ใช่ผู้ต้องหา และก่อนหน้าที่ศาลจะตัดสินโรสได้เดินทางมาศาลทุกนัด ศาลจึงไม่เห็นด้วยว่าโรสจะหลบหนีคดี ผลสุดท้ายโรสก็หนีออกนอกประเทศไปอย่างທີ່คิด และแม้ว่ากลอย นกยุง และซิ่นจะชนะคดี แต่ในความเป็นจริงแล้วก็เหมือนไม่เกิดอะไรขึ้น ชาวบ้านก็พูดจาถากถางว่า “ชนะคดีแล้วยังไง เคยทำผ้าป่าให้หมู่บ้านเหมือนที่โรสทำ ลักครั้งใหม่ ได้เงินมาบ้างไหมก็ไม่มี”

คดีของอ้อโซคร้ายที่เจอการโยกย้ายเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับคดี จึงทำให้เอกสารสูญหาย ต้องเริ่มทำใหม่ ประกอบกับจำเลยหลบหนีจึงไม่สามารถจับกุมได้ ทำให้คดีของอ้อไม่คืบหน้าเท่าที่ควร แรงความไปตั้งแต่ ๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ แต่ปัจจุบันก็ยังคงเหมือนเดิม

คดีทั้งหมดที่กล่าวมานี้บางคดีเป็นข่าวใหญ่ในหน้าหนังสือพิมพ์ เป็นที่กล่าวถึงในสังคม แต่สุดท้ายแล้วบางคดีก็ฟ้อง บางคดีไม่สามารถตามตัวคนร้ายได้ ส่วนคดีที่สิ้นสุดก็ไม่สามารถจะเรียกค่าชดเชยได้ตามที่ศาลตัดสิน กรณีศึกษาทุกคนจึงรู้สึกว่ามันไม่ได้รับความยุติธรรมจากกระบวนการยุติธรรมเท่าที่ควรในทางปฏิบัติ แม้ว่าในทางทฤษฎีค่าพิพาทอาจดูดี แต่ในความเป็นจริงแล้ว หากผู้กระทำผิดสามารถหลบหนีได้ ไม่ต้องรับโทษทัณฑ์และชดเชยค่าเสียหายตามคำพิพากษาก็ถือว่าแทบจะไม่ได้ถูกลงโทษอะไรเลย

ดาวกล่าวว่าอยากชนะคดีเนื่องจากทั้งคู่กรณีและชาวบ้านต่างก็ถูกละเลยไว้มาก จอยได้กล่าวปราชญ์ดาวไว้ตั้งแต่เริ่มต้นคดีใหม่ ๆ ว่า “มีเงินที่ไหนมาสู้กับกู” ดาวอยากได้เงินค่าชดเชยเนื่องจากดาวติดหนี้จำนวนมากเพราะจอย หากได้เงินช่วยเหลือมาบ้างก็จะได้ออมาผ่อนหนักให้เป็นเบา

นกยูงกล่าวว่าตนสู้คดีมา ๕ ปี แม้ว่าศาลจะตัดสินว่าตนชนะ แต่คู่กรณีก็ยังใช้ชีวิตอย่างปกติสุขในขณะที่ตนสูญเสียทุกอย่างแม้แต่เงินก็ไม่มีจะใช้ และเหนื่อยกับการต่อสู้อันแสนยาวนานโดยไม่ได้อะไรตอบแทน นกยูงบอกว่าโรสเป็นคนมีอิทธิพล สามารถพูดจาให้คนเชื่อถือได้ทั้งหมดบ้าน “คนเราพอเงินมาก็ลืมได้ทุกอย่าง เราเสียอะไรไปมากมายได้กระดากมาแค่แผ่นเดียว เขาทำเราขนาดนี้แต่ก็ยังลอยนวล” ดาวเสริมว่า

หลายคนเห็นเงินเป็นใหญ่ หากฝ่ายที่ชนะไม่ได้เงินก็ถูกมองว่าไม่ได้มีประโยชน์อะไร

นากล่าวว่าการชดใช้ถือว่าไม่คุ้มกับสิ่งที่ตนและผู้เสียหายรายอื่นสูญเสียไปในกรณีของนา นานาเป็นคนจ่ายค่าตัวเครื่องบินไปเอง และส่วนนี้ไม่ได้รับการชดใช้ ส่วนการลดหย่อนโทษให้แก่ผู้กระทำผิด นาคิดว่าคดีแบบนี้ไม่ควรมีการลดหย่อนโทษ เนื่องจากหากไม่จริงจังในการเอาผิด ผู้กระทำผิดก็จะทำซ้ำอีกเนื่องจากมีทางหนีทีไล่ สำหรับคู่กรณีของนา ศาลพิพากษาแล้วให้ลดเวลาจำคุกกึ่งหนึ่ง เหลือเพียงแค่ ๖ ปี ๔ เดือน นามองว่าไม่คุ้มกับสิ่งที่เกิดขึ้นเลยแม้แต่หยดน้อย “ที่จริงแม้แต่วันเดียวก็ไม่ควรลดให้ ๑๓ ปี ที่จริงไม่เยอะเลยสำหรับสิ่งที่เขาทำกับเพื่อนมนุษย์แบบนี้”

โดยสรุปแล้วประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมในประเทศไทยยังถือว่าไม่ประสบความสำเร็จในการเยียวยาผู้เสียหายจากกระบวนการค้ามนุษย์ได้เท่าที่ควร ทั้งนี้มีหลายปัจจัย ได้แก่

๑. เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง หรือมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อผู้เสียหายเป็นทุนเดิมจึงไม่ให้ความช่วยเหลือเต็มที่
๒. ตัวกฎหมายเองยังมีช่องว่างให้คนร้ายสามารถหลบหนีได้หรือปฏิเสธที่จะให้ความร่วมมือในการมาขึ้นศาล ทำให้เกิดความล่าช้าของคดี
๓. ระยะเวลาการดำเนินคดียาวนานจนหลายคนเกิดความท้อแท้และยอมแพ้ไปก่อนที่จะสิ้นสุด
๔. มีการลดหย่อนโทษให้แก่ผู้กระทำผิด ทำให้ผู้เสียหายรู้สึกว่าการยุติธรรมเท่าที่ควร
๕. ผู้เสียหายขาดความรู้เรื่องสิทธิของตน ไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนการแจ้งความ การให้ปากคำ การสืบพยาน ความรู้ด้านกฎหมาย แหล่งความ

ช่วยเหลือ ดังนั้นหากผู้เสียหายดำเนินคดีด้วยตัวเองอาจไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากขั้นตอนยุ่งยาก ใช้เวลานาน และต้องอาศัยความรู้ทางกฎหมายพอสมควร

๖. เนื่องจากเป็นคดีที่เกิดเหตุต่างประเทศ หลักฐานเกี่ยวกับเรื่องที่เกิดขึ้นในประเทศปลายทางจึงหายากหรือไม่มีการส่งต่อมายังประเทศไทย ทำให้ผู้เสียหายเป็นฝ่ายเสียเปรียบเวลาดำเนินคดี

๗. เงินชดใช้ค่าเสียหายจากจำเลยปรากฏอยู่ในเอกสาร แต่ในความเป็นจริงแล้วผู้เสียหายไม่ได้รับเงิน

๘. เงินช่วยเหลือจากรัฐบาลมีขั้นตอนยุ่งยากในการทำเรื่องขอ และมีเงื่อนไขหลายประการที่อาจทำให้ผู้เสียหายเสียสิทธิ์

จากรายงานการค้ามนุษย์ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ประเทศไทยถูกจัดอันดับอยู่ในกลุ่มที่ ๒ บัญชีรายชื่อประเทศที่ถูกจับตามอง (Tier 2 Watch List) โดยรัฐบาลสหรัฐอเมริกาซึ่งหมายถึงเป็นประเทศที่ดำเนินการไม่สอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำ แต่ได้ใช้ความพยายามอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ประเทศในกลุ่มนี้มีผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์จำนวนมากหรือเพิ่มขึ้นมาก หรือไม่มีหลักฐานชัดเจนว่าได้ใช้ความพยายามเพิ่มขึ้นในการต่อต้านการค้ามนุษย์โดยประเทศที่อยู่ในระดับเดียวกันกับไทยได้แก่บรูไน มาเลเซีย เวียดนาม และสาธารณรัฐประชาชนจีน รายงานฉบับนี้ระบุสาเหตุของการคงระดับอยู่ในกลุ่มที่ ๒ ที่ถูกจับตามองว่ามีสาเหตุจากที่ประเทศไทยว่าสาเหตุคือประเทศไทยยังไม่ได้แสดงหลักฐานเพียงพอว่าได้เพิ่มความพยายามในการต่อต้านการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านต่อไปนี้

๑. การบังคับใช้กฎหมาย การดำเนินคดีและลงโทษผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ (ทั้งด้านแรงงานและการบริการทางเพศ)

๒. การลงโทษเจ้าหน้าที่รัฐที่ทุจริตและเกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์

๓. การคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

รายงานฉบับเดียวกันนี้ได้ระบุว่าองค์กรอิสระได้รายงานว่าปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อความพยายามในการต่อต้านการค้ามนุษย์ของรัฐบาลคือ

๑. การทุจริตของเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่

๒. การมีอคติต่อแรงงานต่างด้าว (กรณีการค้ามนุษย์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย)

๓. การขาดระบบติดตามตรวจสอบที่สมบูรณ์ในการติดตาม ดำเนินการ/ความพยายามของรัฐ

๔. เจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ขาดความเข้าใจเรื่องการค้ามนุษย์

๕. ศาลไม่ใช่แนวทาง “human rights based” หรือการยึดสิทธิมนุษยชนเป็นศูนย์กลางในการพิจารณาคดีเกี่ยวกับการเอารัดเอาเปรียบแรงงาน

๖. ระบบไม่สร้างแรงจูงใจให้ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ได้รับการระบุตัว (คือการก้าวเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม)

นอกจากนี้รายงานฉบับนี้ยังระบุว่าประเทศไทยมีความก้าวหน้าในด้านการดำเนินคดีค้ามนุษย์แบบผสมผสาน โดยมีความพยายามในการอบรมเจ้าหน้าที่ตำรวจ แรงงาน อัยการ นักสังคมสงเคราะห์ และเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองในด้านการคัดแยก ระบุ และชี้ตัวผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ แต่มีรายงานการดำเนินคดีค่อนข้างน้อย และการสืบสวนสอบสวน การจับกุม และการตัดสินดำเนินคดีในชั้นศาลกรณีเกี่ยวกับการเอารัดเอาเปรียบแรงงานในลักษณะข้ามพรมแดนยังมีน้อยมาก

อีกประเด็นหนึ่งที่รายงานฉบับนี้กล่าวถึงก็คือความล่าช้าของ

กระบวนการยุติธรรม มีการเปลี่ยนตัวเจ้าหน้าที่บ่อย และมีการทุจริตในหมู่เจ้าหน้าที่ อีกทั้งผู้ต้องหาได้รับการประกันตัวระหว่างการยื่นอุทธรณ์

ในหนังสือ “การค้ามนุษย์ แนวคิด กลไก และประเด็นท้าทาย” โดยศิริพร สโครบานะ ได้กล่าวถึงปัญหาเดียวกันไว้ว่าจากบทเรียนของมูลนิธิผู้หญิงที่ได้รับจากการดำเนินงานแก้ไขและป้องกันปัญหาการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะการค้าหญิงและเด็ก สามารถประมวลได้ว่า

- ยังขาดความเข้าใจและการยอมรับค่านิยมอันเป็นสากลว่าอะไรคือการค้ามนุษย์ ทำให้เกิดความสับสนระหว่างการย้ายถิ่นกับการลักลอบคนเข้าเมืองและการค้ามนุษย์

- ขาดความเข้าใจเรื่องการค้ามนุษย์ และความสนใจที่จะบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจังของเจ้าหน้าที่รัฐ รวมถึงมีผลประโยชน์จากขบวนการค้ามนุษย์

- ขาดเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในระดับสากล ภูมิภาค และระดับชาติในการลงโทษนักค้ามนุษย์ และคุ้มครองเหยื่อว่าผู้ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

- ขาดมาตรการที่จะให้ผู้เสียหายได้รับค่าชดเชยความเสียหายอันเกิดจากการค้ามนุษย์

จะเห็นได้ว่ารายงานทางวิชาการมีข้อมูลที่ค่อนข้างตรงกับประสบการณ์จริงที่ทฤษฎีศึกษาได้เจอมาด้วยตัวเอง จึงสามารถสรุปได้ระดับหนึ่งว่ากระบวนการยุติธรรมยังไม่สามารถช่วยลดปัญหาการค้ามนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และไม่สามารถคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ได้อย่างแท้จริง

๓. ชีวิตหลังคำพิพากษา

สำหรับ คนทั่วไป คำว่า “คำพิพากษา” ดูเหมือนจะเป็นตอนจบของทุกปัญหา เมื่อศาลมีคำตัดสินออกมาแล้วก็น่าจะเป็นไปตามนั้นและแก้ปัญหาได้อย่างยุติธรรม แต่ในความเป็นจริงแล้วการบังคับใช้กฎหมายยังหละหลวมอยู่มาก มีช่องโหว่ให้ผู้เสียหายยังคงสภาพเสียเปรียบอยู่แม้ว่าจะมีคำตัดสินที่ชัดเจนว่าตนชนะคดี และได้รับเงินชดเชยความเสียหายทั้งร่างกายและจิตใจ แต่สุดท้ายแล้วสำหรับกรณีผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่กล่าวถึงในหนังสือเล่มนี้ พวกเธอได้เพียงแค่เอกสารไม่กี่แผ่นที่ไม่มีผลอะไรต่อการดำเนินชีวิต เนื่องจากไม่สามารถบังคับใช้ได้จริง ในขณะที่เอเยนต์อาจใช้โอกาสอินเทอร์เน็ตยืมไปให้คนอื่นเพื่อให้ตนไม่ต้องรับผิดชอบค่าเสียหายก็ได้ เช่นกรณีของโรส ผู้เสียหายทราบมาว่าโรสมีที่ดิน มีสวนยางและทรัพย์สินมากมาย แต่ได้ทำการโอนเป็นชื่อของญาติเรียบร้อยแล้ว นี่ก็คืออีกหนึ่งช่องทางที่เอเยนต์ใช้เพื่อหลบเลี่ยงกฎหมาย

การเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเป็นการเปลี่ยนแปลงชีวิตครั้งยิ่งใหญ่กว่าได้ เนื่องจากมีผลกระทบต่อชีวิตอย่างใหญ่หลวง โดยเฉพาะในแง่ของความสัมพันธ์ของผู้เสียหายและครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว ญาติ เพื่อนบ้าน หรือบุคคลอื่น ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการ เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคม โดยความสัมพันธ์ของมนุษย์สามารถแบ่งได้เป็น ๓ ระดับ คือ

๑. ความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว
 ๒. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน หรือบุคคลที่มีปฏิสัมพันธ์ด้วยโดยตรง ลักษณะความสัมพันธ์เป็นส่วนตัว
 ๓. ความสัมพันธ์กับองค์กรต่าง ๆ บริการต่าง ๆ เป็นความสัมพันธ์ที่เป็นครั้งคราว ลักษณะความสัมพันธ์ค่อนข้างเป็นทางการ
- การเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมนั้นเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ทั้ง ๓ ระดับ และก่อให้เกิดผลเสียต่อความสัมพันธ์มากกว่าผลดี

๑. ความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว

ขั้นตอนที่แสนยาวนานของกระบวนการยุติธรรมมีส่วนบั่นทอนจิตใจ และชีวิตของผู้เสียหายและก่อให้เกิดผลกระทบตามมา เช่น ชีวิตครอบครัว ของกลอยที่ต้องจบลงอันเนื่องมาจากการที่กลอยฟ้องร้องพี่สาวของสามี กลอยเล่าว่าในช่วงแรกสามีก็ให้กำลังใจและสนับสนุน แต่เมื่อเวลาผ่านไปนานและยังไม่เห็นความหวังที่จะชนะคดี สามีก็เริ่มทอดทิ้งและเริ่มฟังเสียงชาวบ้านมากขึ้น “สุดท้ายเขาหาว่าเราใส่ความพี่สาวเขา ชาวบ้านก็ว่าเรา เราไปไปเชื่อเมีย แรก ๆ เขาก็พาเราต่อสู้ แต่ก็ถูกรอกหูตลอดว่าตัดสินแล้วได้อะไร เงินยังต้องขอคนอื่นใช้อยู่เลย สุดท้ายก็เลยบ้านแตก”

นอกจากนี้ สำหรับคนที่มีลูกเล็ก การเดินทางมาขึ้นศาลก็จำเป็นจะต้องพาลูกมาด้วยหรือต้องหาคนดูแลลูกแทน ทำให้สภาพจิตใจของเด็กอาจจะแย่ไปด้วยเนื่องจากต้องมารับทราบเรื่องราวของแม่ คนอื่น ๆ ในครอบครัวก็ได้รับผลกระทบเช่นกัน เนื่องจากชาวบ้านมักเกรงกลัวสื่อเอเยนต์ จึงมองผู้ที่ฟ้องร้องในแง่ลบ และส่งผลให้ไม่พอใจบุคคลในครอบครัวไปด้วย สร้างความเครียดให้แก่บุคคลในครอบครัวซึ่งต้องอยู่ในสังคมเดียวกับเอเยนต์ บางครั้งเอเยนต์ก็ใช้วิธีข่มขู่จะทำร้ายบุคคลในครอบครัวเพื่อบีบบังคับไม่ให้ผู้เสียหายเอาเรื่อง

สำหรับกรณีของฝนซึ่งถูกศาลยกฟ้อง นอกจากจะไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือการชดใช้จากเอเยนต์แล้วฝนยังต้องเสียโอกาสหลาย ๆ อย่าง แม้แต่เรื่องส่วนตัวเช่นการมีสิทธิเดินทางไปต่างประเทศ เนื่องจากฝนยังไม่ได้ชดใช้เงินให้แก่สถานทูตไทยที่บาห์เรน ทำให้ถูกตัดสิทธิในการเดินทาง จนกว่าจะจ่ายเงินครบ ฝนเสียโอกาสในการไปทำงานต่างประเทศทั้งที่มีช่องทางทำมาหากินมากมาย นอกจากนี้ฝนให้ความเห็นอีกว่าเป็นเรื่องยากมากที่ผู้ชายสักคนจะทำใจยอมรับอดีตที่ขมขื่นเช่นนี้ได้ “คนที่จะมาเป็นผู้ชีวิตเรา เขาจะรับได้ไหมที่เราเคยถูกหลอกทำงานแบบนี้ ต่อให้บอกว่ารับได้แต่มันก็ยังเป็นแผลลึก ๆ ในใจ วันไหนทะเลาะกันแล้วเขาเอาเรื่องนี้มาอ้างจะให้เราทำยังไง”

๒. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน

เสียงจากคนรอบข้างนั้นมีผลต่อความรู้สึกมาก โดยเฉพาะในสังคมต่างจังหวัด อ้อเล่าว่าสังคมต่างจังหวัดโดยมากแล้วจะนับหน้าถือตาคนที่มั่งเงินมาก นำความเจริญมาสู่ชุมชน เช่น ทำผ้าป่า สร้างวัด หรือสามารถ

หาเงินมาสร้างบ้านใหญ่ ๆ ได้ ดังนั้นเอเยนต์ค้ามนุษย์ส่วนมากจึงเป็นที่รักใคร่นับถือของคนในชุมชน เมื่อผู้เสียหายแจ้งความหรือเอาเรื่องเอเยนต์ชาวบ้านจึงมองว่าเป็นการไม่รู้บุญคุณ

นาเล่าว่าคนในชุมชนของตนพูดว่า “ถ้าไม่มีเขา อย่างมึงจะมีปัญญาได้ไปไหม เมืองนอกนะ ไม่รู้บุญคุณแล้วยังมาฟ้องเขาอีก” ทั้งนี้เป็นเพราะทัศนคติหลายคนมองว่าการได้ไปต่างประเทศนั้นเป็นเรื่องที่ดี เป็นบุญคุณต่อผู้ที่มีโอกาสเดินทาง โดยที่ไม่ทราบว่าจะเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้นที่ประเทศปลายทาง ส่วนหนึ่งเป็นเพราะผู้เสียหายหลายคนเลือกที่จะไม่บอกใครและทนรับสภาพ บางคนก็ทำงานจนสามารถส่งเงินจำนวนมากกลับบ้านมาให้ครอบครัวสร้างบ้านเรือนหรือซื้อรถยนต์ได้ ทำให้เกิดความเข้าใจผิดว่าคนที่ได้ไปต่างประเทศจะต้องได้เงินและประสบความสำเร็จ

ดังนั้นเมื่อเกิดการฟ้องร้องเอเยนต์ขึ้นจึงเป็นเรื่องที่คนในชุมชนไม่พอใจ นกยูงบอกว่าหากตนไม่ชนะคดี ไม่สามารถจับคนผิดมาดำเนินคดีได้ ก็จะไม่กลับบ้าน เนื่องจากรู้สึกอับอายชาวบ้าน เพราะชาวบ้านนับหน้าถือตาเอเยนต์มาก และเอเยนต์มีอิทธิพลพอที่จะพูดให้คนอื่นเชื่อได้ว่านกยูงเป็นฝ่ายผิด นกยูงก็รู้สึกไม่ได้รับความยุติธรรม แม้ว่าตนจะชนะคดีแต่คู่กรณีก็ยังมีชีวิตอยู่อย่างปกติสุข ขณะที่ตนไม่ได้รับเงินชดใช้ตามที่ศาลพิพากษาแม้แต่บาทเดียว นกยูงบอกว่าหากย้อนเวลาได้จะไม่แจ้งความดำเนินคดีแต่แรกเพราะสุดท้ายแล้วมีแต่เหนื่อยเปล่า เสียอะไรไปมากมาย แต่ได้กระดากมาแผ่นเดียว ความรู้สึกนี้แตกต่างไปจากตอนแรก ซึ่งนกยูงเคยรู้สึกว่ายากจะชนะคดี อย่างน้อยจะได้เป็นตัวอย่างและแรงบันดาลใจให้ผู้เสียหายรายอื่น ๆ ดำเนินคดีฟ้องร้องเพื่อนำนักค้ามนุษย์มารับโทษและชดใช้ค่าเสียหาย

ไอ้ก็รู้สึกเช่นเดียวกันว่าคนมองว่าเอเยนต์เป็นตัวอย่างของคนที่ไม่ทำงานต่างประเทศแล้วร่ำรวย จึงรู้สึกยกย่อง ส่วนตนกลับมาแล้วมีแต่คนกระหน่ำซ้ำเติม หลังจากกลับมาไม่นานโอ้ตัดสินใจไปเป็นครู แต่กลับถูกญาติของตนเองพุดจาตุญว่า “เอากะหรีมาเป็นครูได้อย่างไร” จนไอ้รู้สึกว่าจะไม่อยากจะใช้ชีวิตอยู่ในจังหวัดเดิมอีกต่อไปและตัดสินใจย้ายถิ่นฐาน

ดาวอธิบายว่าในสังคมต่างจังหวัด หลายคนเห็นเงินเป็นใหญ่ และการชนะคดีก็มีความหมายหากไม่ได้รับเงินชดใช้ “พอเราชนะแต่ไม่ได้เงิน เขาก็คิดว่าไม่เห็นมีอะไรเลย”

แม้แต่คนที่ไม่ได้อยากให้คนในชุมชนทราบ บางครั้งก็หลีกเลี่ยงไม่ได้เนื่องจากบางครั้งในขั้นตอนการดำเนินคดีก็มีเจ้าหน้าที่มาถ่ายรูปเป็นหลักฐาน โดยขับรถมาจอดถึงในหมู่บ้านและเป็นจุดสนใจ ทำให้คนอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องทราบเรื่องไปด้วย ตัวอย่างของกรณีนี้ก็คือเมื่อไอ้กลับไปอยู่ที่บ้านเกิด และไม่กล้าบอกความจริงให้ญาติพี่น้องทราบ แต่เมื่อกลับไปได้เพียงหนึ่งเดือน เจ้าหน้าที่ของรัฐก็มาเยี่ยมถึงที่บ้าน ทำให้ไอ้ตกใจมากกลัวว่าชาวบ้านจะรับรู้เรื่องของตน สิ่งที่ดีดูเหมือนจะเป็นเรื่องเล็กน้อยเช่นนี้เป็นการกระทำที่ขาดความละเอียดอ่อนและก่อให้เกิดผลเสียทางจิตใจของผู้เสียหายมาก ทางองค์กรที่เกี่ยวข้องควรจะมีมาตรการที่เห็นอกเห็นใจผู้เสียหายมากกว่านี้

๓. ความสัมพันธ์กับองค์กรต่าง ๆ

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เสียหายจากการบังคับค้าประเวณีและเจ้าหน้าที่รัฐมักจะมีทัศนคติส่วนตัวเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ทำให้การดำเนินงานไม่ยุติธรรมเท่าที่ควร ตัวอย่างเช่นหากผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ต้อง

การเข้าถึงกองทุนความช่วยเหลือจากรัฐ บางครั้งเจ้าหน้าที่ก็จะมีอคติว่าผู้หญิงเหล่านี้ไม่ใช่ผู้เสียหาย แต่สมัครใจไปค้าประเวณีเอง จึงไม่ยอมให้ความช่วยเหลือเต็มที่ และอาจใช้คำพูดที่ไม่เหมาะสมถูกเหยียดหยามอีกด้วย เช่น “แน่ใจหรือว่าเป็นผู้เสียหาย”

แม้แต่เวลาไปตรวจสุขภาพเพื่อประกอบคดีหรือตรวจเพื่อเหตุผลส่วนตัว บางคนก็ถูกแพทย์หรือพยาบาลมองในแง่ลบ กลอยเล่าว่าตอนที่ตนไปตรวจเลือดเมื่อกลับประเทศไทยแล้วกลับถูกเหยียดหยามว่าเป็น “ผู้หญิงหากิน” ทั้งนี้กลอยมีเนื้องอกในมดลูกและติดเชื้อราอันเนื่องมาจากการถูกหลอกไปทำงานที่อิตาลี แต่บุคคลที่เกี่ยวข้องในการตรวจสุขภาพกลับไม่ได้ให้ความเท่าเทียมผู้ป่วย มองว่าคนที่เคยประกอบอาชีพค้าประเวณีไม่น่าเคารพ

อีกหน่วยงานหนึ่งซึ่งมีผลต่อความสำเร็จของคดีก็คือหน่วยงานในประเทศปลายทาง เช่น สถานทูต สถานตำรวจ หรือองค์กรที่ให้ความช่วยเหลือ ทั้งนี้องค์กรหรือหน่วยงานเหล่านี้อาจต้องเจอคดีในรูปแบบนี้จำนวนมากจนเกิดทัศนคติส่วนตัวเกี่ยวกับหญิงค้าประเวณี และเกิดอคติว่าส่วนใหญ่มาด้วยความสมัครใจ ไม่ควรจะมาเอาเรื่อง ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้วแม้แต่คนที่เต็มใจค้าประเวณีก็น่าสมควรจะถูกทารุณ กักขัง หรือเอาเปรียบและบทบาทขององค์กรเหล่านี้ก็คือช่วยเหลือตามหน้าที่ของตนโดยปราศจากอคติ เช่น เจ้าหน้าที่สถานทูตก็ควรให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่และรวดเร็ว เจ้าหน้าที่ตำรวจก็ควรให้ความร่วมมือเรื่องการส่งมอบหลักฐานหรือจับกุมผู้กระทำความผิด ทั้งนี้ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้ระบุไว้ชัดเจนในมาตรา ๓๙ ว่า “ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามที่จำเป็นเพื่อให้ผู้เสียหายนั้นเดินทางกลับเข้ามา

ในราชอาณาจักรโดยไม่ชักช้า” แต่สิ่งที่เห็นในกรณีศึกษาที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่าบางคนใช้เวลาค่อนข้างนานกว่าจะได้กลับประเทศไทย ไม่เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติ นอกจากนี้ที่ประเทศบาห์เรน ผู้เสียหายต้องเสียค่าอยู่เกินวิซ่ากำหนด (Overstay) เอง แม้ว่าเหตุผลของการอยู่นั้นคือการถูกจำคุกและไม่สามารถกลับประเทศไทยได้ ทำให้เพิ่มค่าใช้จ่ายและหนี้สินให้แก่ผู้เสียหายอีก

ที่สำคัญที่สุดคือการรับสินบนของเจ้าพนักงานรัฐ เพราะปัญหานี้เป็นต้นเหตุให้ยังมีหญิงไทยไปค้าประเวณีอยู่จำนวนมาก ไม่ว่าจะไปด้วยความสมัครใจหรือถูกหลอกล่อก็ตาม ในพระราชบัญญัติได้กำหนดไว้ว่าหากเจ้าพนักงาน หรือหน่วยงานของรัฐ กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษเป็นสองเท่า แต่ในทางปฏิบัติจะเห็นได้ว่าในขั้นตอนการเดินทางจากประเทศไทยไปสู่ประเทศปลายทางยังมีเจ้าหน้าที่ที่กระทำความผิดอยู่มาก ตั้งแต่การทำหนังสือเดินทาง วิซ่า การเดินทางออกจากประเทศไทยโดยเอกสารไม่ถูกต้อง การเข้าสู่ประเทศปลายทางโดยเอกสารไม่ถูกต้อง นอกจากนี้ยังมีเจ้าหน้าที่ตำรวจในประเทศปลายทางที่อาจมีผลประโยชน์กับเอเยนต์และไม่ดำเนินคดีตามขั้นตอนที่ถูกต้อง รวมทั้งทนายที่ไม่ยึดถือจรรยาบรรณวิชาชีพตนและว่าความให้เอเยนต์ทั้งหมดที่กล่าวมานี้มักเกิดขึ้นเพราะการได้รับเงินเป็นผลประโยชน์ ทำให้กระทำความผิดกฎหมายและเป็นผลให้ผู้เสียหายหลายรายต้องเผชิญความทุกข์ และไม่ได้รับความยุติธรรม

ความช่วยเหลือจากภาครัฐ

อันที่จริงแล้วรัฐบาลมีกองทุนสำหรับช่วยเหลือผู้เสียหายจากการ

ค้ามนุษย์ แต่นโยบายนี้ก็ประสบปัญหาบางประการเวลานำมาใช้จริง เช่น เจ้าหน้าที่ไม่เข้าใจเงื่อนไขการขอทุนและปฏิเสธทุนเวลาเป็นผู้เสียหายไปขอ ฝนกล่าวว่าตนไม่ได้รับสิทธิในกองทุนนี้เนื่องจากเจ้าหน้าที่อ้างว่าคนที่กลับเข้าประเทศไทยก่อน ๒๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ ไม่มีสิทธิขอกองทุนนี้ ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้วกฎหมายที่เป็นคุณสมภารให้ใช้ย้อนหลังได้ ปัญหาอีกคือ กฎระเบียบอาจจะขาดความชัดเจน ข้าราชการที่เกี่ยวข้องไม่กล้าตัดสินใจ และไม่เข้าใจถึงการเข้าถึงกองทุนอย่างแท้จริง ทำให้สุดท้ายแล้วมีผู้ได้รับสิทธิเพียงจำนวนน้อย ที่สำคัญคือหลายคนไม่ทราบด้วยซ้ำว่ามีกองทุนนี้อยู่

นอกจากนี้ เงื่อนไขหนึ่งของการเข้าถึงกองทุนดังกล่าวก็ก็ต้องมี เอกสารแจ้งความมายืนยันว่าตนเป็นผู้เสียหาย แต่ในความเป็นจริงแล้วผู้เสียหายบางคนก็ไม่เชื่อมั่นในกลไกของรัฐว่าจะคุ้มครองตนได้หรือไม่ หรือ บางรายอาจมีเหตุผลอื่นที่ไม่อยากไปแจ้งความ จึงกลายเป็นว่าเสียสิทธิในการเข้าถึงกองทุนนี้ไปโดยปริยาย

อีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจก็คือการตีความคำว่า “ผู้เสียหาย” ของเจ้าหน้าที่รัฐบางคนใช้ทัศนคติส่วนตัวเข้ามาเป็นตัวพิจารณาว่าใคร เป็นผู้เสียหายหรือไม่ ผู้เสียหายต้องมีลักษณะอย่างไร จนทำให้ผู้เสียหายบางคนถูกมองว่าที่จริงแล้วสมัครใจไปเองตั้งแต่แรก และไม่ได้รับความช่วยเหลือในฐานะผู้เสียหาย คำพูดที่มักได้ยินก็คือ “ไม่เชื่อหรือกว่าไม่รู้ ว่าไปทำงานอะไร ผู้หญิงไทยไปทำงานต่างประเทศก็มีแต่ขายตัว” ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้วผู้เสียหายหลายคนไม่ทราบถึงปัญหาค้ามนุษย์ นานแล้วตนไม่เคยแม้แต่จะเข้ากรุงเทพฯ ไม่รู้จักโลกภายนอก ไม่ทราบเรื่องการค้า ประเพณีข้ามชาติ แต่พอเกิดเรื่องกลับถูกกล่าวหาว่าเต็มใจไปค้าประเพณี ส่วนนี้อาจให้ความเห็นว่าบางทีเจ้าหน้าที่ก็ตัดสินจากภายนอกว่าเราไม่ใช่

ผู้เสียหาย แต่จะมาแอบอ้างสิทธิ์เพื่อรับเงินช่วยเหลือ **ทัศนคติเหล่านี้เป็นอุปสรรคต่อการช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มาก เพราะที่จริงแล้ว เป็นเรื่องยากที่จะพิสูจน์ให้เห็นได้ชัดว่าใครเป็นผู้เสียหายหรือไม่** และการมีทัศนคติแง่ลบแต่แรกยิ่งทำให้การพิสูจน์ความเป็นผู้เสียหายเป็นเรื่องยากขึ้นไปอีก

ผู้เสียหายที่เป็นกรณีศึกษาของหนังสือเล่มนี้รู้สึกว่าการช่วยเหลือให้ความช่วยเหลือด้านการเงินมากกว่านี้ โดยเฉพาะเมื่อเห็นว่าผู้กระทำความผิดสามารถใช้เงินเพื่อประกันตนได้เป็นจำนวนหลายแสน แต่ไม่ยอมจ่ายค่าเสียหายให้ตน และตนก็ไม่ทราบว่าจะเงินค่าประกันนั้นรัฐบาลเอาไปทำอะไร ฝนบอกว่าถ้าไม่ได้เป็นผู้เสียหายก็จะไม่ได้เงินช่วยเหลือเบื้องต้นต่อให้ได้ค่าช่วยเหลือเบื้องต้นก็ไม่พอใช้ในความเป็นจริง ในกรณีของฝนเองเสียหายไปเกือบ ๒ ล้านบาทจากการถูกหลอกไปค้าประเวณีครั้งนี้แล้วเงินประกันตัวของจำเลยก็เข้ารัฐแทนที่จะหักส่วนหนึ่งมาช่วยผู้เสียหายบ้าง

ความช่วยเหลือจากองค์กรเอกชน

องค์กรที่ค่อนข้างมีบทบาทต่อกรณีศึกษาในหนังสือเล่มนี้ก็คือ ไอโอเอ็ม หรือองค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน ซึ่งมีสำนักงานอยู่ในหลายประเทศ ได้ประสานงานกับบ้านพักฉุกเฉินเพื่อให้ความช่วยเหลือ เช่นกรณีของดาวก็ได้พักอยู่ที่บ้านพักฉุกเฉินเป็นเวลาเดือนเศษขณะที่อยู่ที่อิตาลี นอกจากนี้ดาวยังได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายจากมูลนิธิพัฒนาการคุ้มครองเด็ก (FACE) ส่วนแนนได้ทุนประกอบอาชีพจากไอโอเอ็มอิตาลีเป็นเงินห้าหมื่นบาท แต่สำหรับค่าเดินทางมาสู่

คดีชั้นศาล ในช่วงแรกแนนได้รับค่าเดินทางจำนวน ๒,๐๐๐ บาทจาก
กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ แต่ต่อมาการช่วยเหลือลดน้อยลง

แม้ว่าจะมีหลายองค์กรที่ให้ความช่วยเหลือ แต่ปัญหาก็คือ
ผู้เสียหายขาดความรู้และไม่ทราบว่าองค์กรอะไรบ้างที่จะสามารถติดต่อ
ขอความช่วยเหลือได้ นากล่าวว่าคนที่โดนหลอกไปค้าประเวณีมักไม่ได้
เตรียมตัวหาข้อมูลก่อนไป เมื่อไปแล้วเกิดปัญหาจึงไม่รู้จะหันหน้าไปพึ่ง
ใคร ในกรณีของนางเองก็ไม่เคยทราบเลยว่าที่ญี่ปุ่นมีไอโอเอ็มมากกว่า ๓๐ ปี
แล้ว เนื่องจากตนถูกจำกัดข้อมูลขณะที่อยู่ที่ญี่ปุ่น

กรณีศึกษาทุกคนมีความเห็นตรงกันว่า การต่อสู้โดยไม่มีความช่วยเหลือ
ขององค์กรนั้นแทบจะเป็นไปไม่ได้ เนื่องจากผู้เสียหายส่วนมากไม่มีความรู้
เรื่องกฎหมาย แหล่งความช่วยเหลือ ขั้นตอนการดำเนินคดี และไม่มีทุน
ทรัพย์พอที่จะไปจ้างทนายความมาช่วยดำเนินการให้ มูลนิธิผู้หญิงเป็น
ส่วนหนึ่งที่ช่วยเรื่องการติดตามคดี ดำเนินคดี และให้ความช่วยเหลือ
ขั้นพื้นฐาน แต่อย่างไรก็ตาม ความช่วยเหลือทั้งหมดก็ไม่เพียงพอที่จะให้
ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์สามารถเริ่มต้นชีวิตใหม่ได้อย่างราบรื่น แม้
มูลนิธิจะช่วยเรื่องการดำเนินคดีแต่บางคดีก็ไม่ประสบความสำเร็จ เช่น
กรณีของฝนซึ่งถูกยกฟ้องทั้ง ๆ ที่มีหลักฐานที่บ่งชี้ชัดเจนมากมาย ฝนมีความ
เห็นว่าแม้ตนจะมีหลักฐานแต่เมื่อมาถึงประเทศไทยกฎหมายไม่แน่นพอ
และต้องคอยติดตามเองทุกขั้นตอน โชคดีที่มีมูลนิธิผู้หญิงคอยให้ความ
ช่วยเหลือ

ฝนกล่าวอีกว่าอยากให้หน่วยงานอื่น ๆ ช่วยเหลือให้เต็มที่กว่านี้ ให้
มีคนที่มีความรู้และเชี่ยวชาญมาแนะแนวทางเพื่อป้องกันการเกิดช่องโหว่
ให้ผู้กระทำผิดรอดพ้นไปได้ จนฝ่ายเสียหายต้องเป็นฝ่ายแพคดี และ

ควรมีความช่วยเหลือให้ผู้เสียหายสามารถเริ่มต้นชีวิตใหม่ได้ นอกจากนี้กระบวนการช่วยเหลือก็ควรจะต้องเพิ่มที่ เช่น หน่วยงานอาสา ก็ควรจะต้องปฏิบัติงานให้เต็มที่เท่ากับหน่วยที่อีกฝ่ายใช้เงินจำนวนมากจ้างมา

เสียงสะท้อนถึงกระบวนการยุติธรรม

หลังจากผ่านการดำเนินคดีอันยาวนานมาแล้ว กลอยคิดว่าหากตนเองเป็นผู้พิพากษาจะไม่ให้ผู้กระทำผิดประกันตัวแต่แรก ส่วนฝนบอกว่าน่าจะเพิ่มโทษให้หนักกว่านี้เพราะบุคคลเหล่านี้จิตใจไม่เป็นมนุษย์ และเจ้าหน้าที่ก็ควรจะต้องมีความตั้งใจในการให้ความช่วยเหลือมากกว่านี้ กรณีของฝนประสบปัญหาการโยนงานไปมาระหว่างกระทรวงต่างประเทศและกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ทำให้เกิดความล่าช้าของคดี

โดยสรุปแล้ว กรณีศึกษาทั้งหมดรู้สึกว่าคุณไม่ได้ได้รับความยุติธรรมที่แท้จริง และรู้สึกผิดหวังกับสิ่งที่ตนได้รับเมื่อมาถึงปลายทางของกระบวนการยุติธรรม แม้แต่กรณีที่ชนะก็ไม่ได้รับค่าเสียหายแม้แต่บาทเดียว ทั้งที่เสียทั้งเวลา กำลัง และทรัพย์สินจำนวนมากกว่าจะสิ้นสุดคดี หลายคนคิดว่าหากย้อนเวลาได้ก็คงไม่ตัดสินใจฟ้องแต่แรกเนื่องจากไม่คุ้มค่าแก่เวลาและความพยายามที่เสียไป ส่วนบางคนก็คิดว่าจิตใจที่อย่างน้อยก็ได้แสดงให้เห็นว่าตนยืนหยัดต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเอง

กระบวนการยุติธรรมโดยหลักแล้วมีหน้าที่ให้ความยุติธรรมแก่ประชาชน และคดีค้ามนุษย์เป็นคดีอาญา หมายความว่า เป็นคดีที่มุ่งรักษาความสงบ และความเป็นระเบียบของสังคม หากกระบวนการยุติธรรมไม่สามารถลงโทษผู้กระทำผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และไม่สามารถ

เยียวยาผู้เสียหายได้อย่างแท้จริง ก็ถือว่าไม่สามารถรักษาความสงบ และความเป็นระเบียบของสังคมได้

นากล่าวว่าแม้คำพิพากษาคดีของตนจะออกมาค่อนข้างน่าพอใจแต่ก็ไม่คุ้มเมื่อเทียบกับเวลาที่เสียไป และรู้สึกไม่ดีที่มีการลดหย่อนโทษ โดยให้เหตุผลว่าไม่สมควรเนื่องจากสุดท้ายแล้วถ้าบทลงโทษไม่รุนแรงผู้กระทำความผิดก็มีแนวโน้มที่จะกระทำอย่างเดิมอีก และการบังคับใช้กฎหมายน่าจะมีประสิทธิภาพกว่านี้ โดยนาเสนอว่าศาลควรมีการไต่สวนจำเลยแต่แรกว่ามีทรัพย์สินอะไรบ้าง และทำการอายัดไว้ตั้งแต่เริ่มดำเนินคดีเนื่องจากผู้กระทำความผิดมักโอนทรัพย์สินให้เป็นชื่อคนอื่น “สำหรับคนทำผิดก็ยังลอยนวลอยู่ ยังสบายดีอยู่ เราก็คงทำอะไรเขาไม่ได้เพราะกฎหมายเรามีช่องโหว่”

นอกจากนี้การช่วยเหลือเยียวยาผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และการดำเนินคดี ถือว่ายังมีไม่เพียงพอต่อความต้องการ รัฐบาลมักเน้นไปที่การรณรงค์ให้คนทราบถึงตัวกฎหมายแต่นั้นเป็นการแก้ที่ปลายเหตุและไม่สามารถทำลายห่วงโซ่การค้ามนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากผู้กระทำความผิดยังได้รับโทษที่ไม่รุนแรงพอก็จะมีผู้เสียหายอีกหลายคนที่ต้องเผชิญชะตากรรมเดียวกับกรณีศึกษาในหนังสือเล่มนี้ เนื่องจากธุรกิจนี้ได้เงินจำนวนมาก หากเสียแค่ค่าทนายแล้วสามารถลอยนวลได้ก็ถือว่าผู้กระทำความผิดไม่ได้เสียอะไรเลย

ความช่วยเหลือด้านกำลังใจถือว่าสำคัญมาก นากล่าวว่าในตอนแรกตนต้องต่อสู้คนเดียว และต้องการเพื่อนสักคนที่คอยให้คำปรึกษา รับฟังให้กำลังใจ หรือแค่ไปเป็นเพื่อนเวลาต้องขึ้นศาล นาบอกว่าความอบอุ่นทางใจเป็นสิ่งสำคัญเพราะจะเป็นกำลังใจให้สู้ต่อไป หากไม่มีกำลังใจก็อาจ

จะท้อแท้และล้มเลิกความตั้งใจไปก่อน นอกจากนี้ผู้เสียหายยังต้องดิ้นรนหาค่าเดินทางเอง ในขณะที่มูลนิธิผู้หญิงให้ความช่วยเหลือเรื่องการเตรียมการขึ้นศาล แต่มูลนิธิไม่ใช่หน่วยงานของรัฐ และต้องอาศัยทุน หากวันหนึ่งไม่สามารถหาทุนสนับสนุนได้ก็คงไม่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ ดังนั้นรัฐบาลจึงต้องเป็นหน่วยงานหลักในการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนอย่างมีประสิทธิภาพ อันที่จริงแล้วตามกฎหมายของรัฐ มีหน่วยงานและกองทุนที่มีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือ อย่างไรก็ตาม กองทุนเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ได้มีการออกระเบียบมาว่าผู้ที่มีสิทธิ์จะต้องไปแจ้งความที่กองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ และตำรวจที่นั่นต้องเป็นผู้ระบุว่าเป็นผู้เสียหายจริง การที่ตำรวจขาดความเข้าใจก็อาจทำให้ละเมิดสิทธิผู้เสียหาย และทำให้ผู้เสียหายไม่สามารถเข้าถึงกองทุนได้เช่นกัน ดังนั้นจึงควรมีการอบรมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้มีความเข้าใจถึงปัญหาและการดำเนินการที่ถูกต้อง เพื่อให้ผู้เสียหายได้รับประโยชน์จากกฎหมายและแหล่งความช่วยเหลืออย่างเต็มที่โดยไม่ต้องขึ้นอยู่กับทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน นอกจากนี้แล้วผู้เสียหายที่ไม่ต้องการดำเนินคดีก็อาจมีความเกรงกลัวต่ออิทธิพลของนักค้ามนุษย์และหรือไม่ต้องการให้ครอบครัวล่วงรู้ถึงประสบการณ์อันเลวร้ายในต่างแดน โดยเฉพาะผู้เสียหายที่ถูกบังคับค้าประเวณี เพราะนั่นหมายถึงต้องเอาอนาคตของตนและครอบครัวเป็นเดิมพัน หลายคนจึงตัดสินใจไม่ดำเนินคดีและเก็บงำความเจ็บปวดไว้เพียงลำพังเพื่อแลกกับการได้กลับมาใช้ชีวิตปกติกับครอบครัวต่อไป และหรือหลายคนก็ไม่มั่นใจว่ากระบวนการยุติธรรมที่ใช้เวลานานกว่าจะถึงที่สุด จะช่วยให้ความเป็นธรรมกับผู้เสียหายที่ไม่มีเงินที่จะต่อสู้คดีได้เพียงใด

ปัญหาการค้ามนุษย์ข้ามชาติต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศ จึงจะสามารถปราบปรามนักค้ามนุษย์ที่ใช้วิธีหนีไปต่างประเทศเพื่อหลบเลี่ยงความผิดตามกฎหมายภายในประเทศ ลำสุดกลอยได้รับข้อมูลว่าโรสเดินทางมากัมพูชาและให้ลูกของตนที่เมืองไทยเดินทางไปพบที่ด่านชายแดนสระแก้วบ้าง บางทีก็เดินทางมาลาวโดยไม่ถูกจับ แม้ว่าคดีนี้จะพิพากษาไปแล้วตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๒ แต่ตำรวจก็ไม่สามารถควบคุมตัวโรสได้จนถึงทุกวันนี้ ผลของคดีอาจทำให้โรสไม่สามารถกลับมาไทยได้ แต่โรสก็ใช้วิธีเลี่ยงเดินทางมากัมพูชาและลาวเพื่อมาพบกับญาติพี่น้องที่เมืองไทยได้อย่างลุลยพล อีกส่วนที่สำคัญก็คือทนายความที่ว่าความให้กับผู้กระทำผิด นางกล่าวว่าทนายความของคู่กรณีตนได้เงินจากการว่าความจำนวนมากจนสามารถสร้างบ้านไม้สักราคาหลายล้านได้ ค่าว่าจ้างทนายความส่วนมากก็หลายหมื่นหรืออาจจะเป็นแสน นอกจากนี้ยังมีค่าเดินทางและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ อีก ทำให้คนที่ไม่มีทุนทรัพย์ไม่สามารถว่าจ้างทนายความมาต่อสู้แทนตนได้ ต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากทนายอาสาหรือทนายขององค์กรต่าง ๆ

ในส่วนของความช่วยเหลือ แม้ว่าจะมีหลายองค์กรเช่น FACE และ ไอโอเอ็มให้ความช่วยเหลือบางส่วน แต่เรื่องเกี่ยวกับการดำเนินคดี ที่พัก อาหาร หรือการไปเป็นเพื่อนที่ศาลก็เป็นงานที่มูลนิธิผู้หญิงรับหน้าที่ช่วยผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ เนื่องจากความช่วยเหลือจากรัฐบาลยังมีข้อจำกัด หรือไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ เช่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการให้ความช่วยเหลือ แม้จะไปปรับผู้เสียหายที่สนามบินและให้ข้อมูลเบื้องต้น แต่เจ้าหน้าที่บางคนกลับพูดจาไม่ค่อยดีกับผู้เสียหาย และเงื่อนไขในการช่วยเหลืออาจทำให้

ผู้เสียหายเสียความรู้สึก เช่น มีข้อแม้ว่าการเดินทางจะต้องนั่งรถไฟชั้นสาม บางกรณีก็บอกว่าให้เบิกได้แค่สองครั้ง ครั้งที่สามบอกว่าไม่สามารถเบิกได้ เพราะเกินงบประมาณแล้ว ทั้ง ๆ ที่การดำเนินคดีต้องใช้เวลาอันยาวนานโดยเฉลี่ยห้าปีกว่าศาลจะตัดสิน ส่วนค่าอาหารก็ให้เพียง ๑๕๐ บาทต่อการเดินทาง ๑ ครั้ง ซึ่งไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต ๒-๓ วัน กรณีของกลอยก็ถูกเจ้าหน้าที่ค่อนข้างอดวามาขอเบิกหลายรอบเกินไปแล้ว ส่วนดาวกับแนนก็มีปัญหาเมื่อไปติดต่อขอเอกสารหรือโทรศัพท์ไปติดตามเรื่อง มักไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร เมื่อเจอเหตุการณ์แบบนี้ หลายคนก็เริ่มหมดความอดทนและหมดความรู้สึกดี ๆ ต่อหน่วยงานที่เข้ามาช่วยเหลือเนื่องจากข้อจำกัดและเงื่อนไขที่ไม่เป็นธรรมต่าง ๆ และการขาดความละเอียดอ่อนของเจ้าหน้าที่ผู้ประสานงาน

ความช่วยเหลืออีกอย่างหนึ่งที่ควรจะมีก็คือการเยียวยาสภาพจิตใจ เพราะผู้หญิงที่ตกอยู่ในสภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์นั้นผ่านเหตุการณ์ที่เลวร้ายที่สุดในชีวิตมา และต้องการความช่วยเหลือเพื่อให้กลับมาเข้มแข็งได้อีกครั้ง ทางมูลนิธิผู้หญิงได้พาผู้เสียหายบางรายไปพบจิตแพทย์เพื่อรับคำปรึกษาและบำบัดสภาพจิตใจ ส่วนการดูแลสุขภาพก็สำคัญเช่นกัน เนื่องจากผู้เสียหายอยู่ในสภาพที่ทรมาณทั้งร่างกายและจิตใจ ควรมีการดูแลสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพ กลอยมีปัญหาเกี่ยวกับมดลูกและต้องพบแพทย์เป็นประจำเนื่องจากอาการค่อนข้างรุนแรงและไม่สามารถรอใช้บัตรทองได้ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีเงินช่วยเหลือส่วนนี้แต่ก็เพียงครั้งละ ๒, ๐๐๐ บาท และจำกัดให้ความช่วยเหลือเพียงไม่กี่ครั้ง

โดยรวมแล้วหน่วยงานรัฐยังไม่สามารถให้ความช่วยเหลือและ

ความยุติธรรมต่อผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ได้เต็มที่ แม้ว่าจะมีองค์กร
เอกชนมาให้ความร่วมมือแต่สุดท้ายแล้วควรจะเป็นหน้าที่ของรัฐบาล
ทั้งนี้ กฎหมายและนโยบายต่าง ๆ มีพร้อมอยู่แล้ว ขาดแต่การบังคับใช้ที่มี
ประสิทธิภาพการอุดช่องโหว่ทางกฎหมาย และการป้องกันคอร์รัปชัน
ตั้งแต่ระดับรากหญ้าไปจนระดับสูงสุด หากมีแต่กฎหมายที่ฟังดูดีแต่
ไม่มีการบังคับใช้ให้เกิดผล ก็ไม่เป็นประโยชน์อะไรแก่สังคมและไม่สามารถ
ช่วยแก้ปัญหาได้อย่างแท้จริง

๔. ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากคนไทยจำนวนไม่น้อยยังมีความเชื่อว่าการเดินทางไปต่างประเทศเป็นหนทางไปสู่ความร่ำรวยและอนาคตที่ดีขึ้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องว่าการเดินทางไปทำงานต่างประเทศอย่างปลอดภัยและถูกต้องควรทำอย่างไร มิฉะนั้นก็จะมีผู้เสียหายอีกหลายคนที่ถูกหลอกไปค้าประเวณีโดยไม่เต็มใจและไม่สามารถหาทางออกได้ หลายคนไม่โชคดีเหมือนกรณีศึกษาของหนังสือเล่มนี้ ไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือออกมาจากสถานบริการ บางคนก็ถูกทำร้ายร่างกายจนถึงแก่ชีวิต หรือเจ็บป่วยจากสภาพความเป็นอยู่ที่ไม่ดี แต่เรื่องราวในแง่มุมนี้กลับไม่ค่อยมีคนทราบ ส่วนมากจะทราบแต่ว่ามีคนในหมู่บ้านไปทำงานต่างประเทศแล้วส่งเงินมาที่บ้านจำนวนมาก ทำให้ครอบครัวมีความเป็นอยู่ดีขึ้น จึงเกิดความเข้าใจว่าทุกคนที่ไปต่างประเทศถือว่าโชคดีและจะร่ำรวย

โอ้ได้กล่าวเตือนคนที่มีความคิดอยากไปทำงานต่างประเทศว่า

“หลายคนอาจมองว่าการไปต่างประเทศเป็นเรื่องสวยงาม ใคร ๆ ก็บอก
ว่าไปแล้วได้ดี เราอาจจะไม่รู้ว่ามีการค้าประเวณี เราคิดว่าเราจะไปค้า
แรงงาน แต่พอเกิดเรื่องแล้วเราพูดแบบนี้คนก็ไม่เชื่อหรือกว่าเราไม่รู้”
ดังนั้นควรจะศึกษาให้แน่ใจก่อนว่างานที่ตนกำลังจะไปทำนั้นมีอยู่จริง และ
ผ่านกระบวนการจ้างงานที่ถูกต้องตามกฎหมาย แม้ว่าคนชักชวนจะเป็น
คนใกล้ชิดหรือหน้าไว้วางใจก็ควรหาข้อมูลให้พร้อมก่อนตัดสินใจ

ปัจจุบันนี้รัฐบาลและหน่วยงานเอกชนได้มีโครงการณรงค์ให้
ประชาชนทราบเกี่ยวกับกระบวนการค้ามนุษย์ เช่นมูลนิธิผู้หญิงและกลุ่ม
หญิงสู้ชีวิตซึ่งเกิดจากการรวมตัวของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่กลับ
จากต่างประเทศก็มีกิจกรรมเดินทางไปให้ความรู้แก่ผู้หญิงในชุมชนต่าง ๆ
กลอยก็เป็นหนึ่งในสมาชิกที่ได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมของมูลนิธิโดยการเดิน
ทางไปให้ความรู้เด็กนักเรียนเกี่ยวกับประสบการณ์ของตน กลอยบอกว่า
แม้ว่าตนจะไม่ได้รับความยุติธรรมเท่าที่ควรแต่ก็ตั้งใจเต็มร้อยในการให้
ความรู้คนอื่น เพื่อไม่ให้คนอื่นต้องประสบชะตากรรมเดียวกันในอนาคต
ตามข้อมูลของมูลนิธิกระจกเงา รัฐบาลมีรายงานว่าตลอดปี พ.ศ. ๒๕๕๓
และต้นปี พ.ศ. ๒๕๕๔ รัฐบาลได้เข้าถึงกลุ่มคนที่มีความเสี่ยงสูงกว่า
๓,๑๐๑,๐๑๐ คน เพื่อสร้างความตระหนักรู้ด้านการค้ามนุษย์ นอกจากนี้
รัฐยังสร้างความตระหนักรู้ด้านสิทธิแรงงานและการค้ามนุษย์กับนายจ้าง
ประมาณ ๒,๑๐๑,๐๑๐ คน อีกตัวอย่างหนึ่งก็คือใน พ.ศ. ๒๕๕๔ กระทรวง
การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้จัดงาน “เวทีสัญจรประกาศ
ยืนยันภารกิจในการป้องกันและต่อต้านการค้ามนุษย์ของประเทศไทย”
เพื่อดำเนินงานด้านการต่อต้านการค้ามนุษย์ของประเทศไทย และณรงค์ให้
กลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาและร่วมมือกัน

ในการเฝ้าระวังและป้องกันแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ โครงการเหล่านี้ถือว่าเป็นนิมิตหมายที่ดีที่แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลเห็นความสำคัญของการแก้ปัญหาการค้ามนุษย์

อย่างไรก็ตาม การป้องกันปัญหาการค้ามนุษย์ด้วยวิธีณรงค์ให้ความรู้เพียงอย่างเดียวอาจไม่มีประสิทธิภาพพอ หากไม่กำจัดการกระบวนการค้ามนุษย์ที่ยังมีอยู่ และไม่มีการลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างจริงจัง ก็จะไม่สามารถทำให้ปัญหานี้หายไปจากสังคมได้ และรัฐบาลจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานและช่วยเหลือผู้เสียหายอยู่เสมอ เนื่องจากกระบวนการนี้ก็พัฒนาตนเองเพื่อให้รอดพ้นจากการจับตาของตำรวจอยู่ตลอดเวลา การต่อสู้กับปัญหานี้จึงถือว่าเป็นเรื่องที่ทำทายนมาก และต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย

จากบทความงานวิจัยรายงานการค้ามนุษย์ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการค้ามนุษย์ มูลนิธิกระจกเงา ได้กล่าวไว้ว่ามีรายงานว่ากรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายมีส่วนร่วมโดยตรงหรืออำนวยความสะดวกแก่การค้ามนุษย์ยังคงเป็นปัญหาสำคัญในไทย เจ้าหน้าที่รายงานว่ามีการสอบสวนคดีสองคดี ซึ่งเจ้าหน้าที่สี่คน ถูกกล่าวหาว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ ในจำนวนนี้มีนายตำรวจยศนายพันรวมอยู่ด้วย อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีผลการพิพากษาคัดสินหรือลงโทษข้าราชการเหล่านี้ในช่วงปีที่ทำรายงาน ผู้เขียนได้อธิบายว่าการทุจริตคอร์รัปชันยังคงมีอย่างกว้างขวางในหมู่เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย ซึ่งเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการค้ามนุษย์ ในช่วงปีที่ทำรายงานนี้ มีการกล่าวหาว่ามีการทุจริตคอร์รัปชันที่เกี่ยวข้องกับการค้า

มนุษย์ รวมทั้งคดีบังคับค้าประเวณีและคดีบังคับใช้แรงงานคนต่างด้าว มีรายงานที่น่าเชื่อถือได้ว่ามีเจ้าหน้าที่ให้ความคุ้มครองช่องโศกณี สถานบริการทางเพศอื่น ๆ ตลอดจนโรงงานอาหารทะเลและโรงงานเถื่อนจากการบุกเข้าค้นหรือการตรวจของเจ้าหน้าที่ นอกเหนือจากการทุจริตของเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับท้องถิ่นซึ่งเป็นที่ทราบกันทั่วไปแล้ว ยังมีความสัมพันธ์ในลักษณะของการให้ความคุ้มครองระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับกลางที่ทำงานด้านนี้กับพื้นที่ที่มีการค้ามนุษย์ที่ตนถูกส่งไปประจำการด้วย

ผู้หญิงกรณีศึกษาที่เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์และมีประสบการณ์ในการดำเนินคดีได้รวบรวมข้อเสนอแนะต่อไปนี้

ความพร้อมของบุคลากรปฏิบัติงาน

การเรียกร้องทางแพ่งนับเป็นขั้นตอนที่ยุ่งยากและสร้างภาระให้กับผู้เสียหายหากไม่มีหน่วยงานที่เข้าไปช่วยเหลือ เนื่องจากกระบวนการที่จะเรียกร้องให้ได้สิทธิที่จะได้รับการชดเชยเป็นเรื่องที่ลำบากสำหรับผู้เสียหาย ซึ่งโดยส่วนใหญ่ไม่รับรู้สิทธิที่จะได้รับการชดเชย แม้ว่าพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ จะให้พนักงานอัยการเรียกค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายพร้อมกันในคดีอาญาด้วย อย่างไรก็ตามจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความหมายที่เข้าไปคอยดูแล หรือดำเนินการให้ผู้เสียหาย ดังนั้นการพัฒนาบุคลากรทั้งภาครัฐและเอกชนให้มีความรู้ความเข้าใจในประเด็นการค้ามนุษย์ และกลไกที่เกี่ยวข้องในการให้ความคุ้มครองผู้เสียหาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งมิติในด้านสิทธิของผู้เสียหาย จึงยังเป็นสิ่งที่ท้าทาย

ความร่วมมือระหว่างประเทศ

ความร่วมมือระหว่างประเทศเป็นหัวใจสำคัญของการให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ข้ามชาติ ทั้งนี้เพราะเหตุการณ์ที่ผู้เสียหายถูกกระทำเกิดขึ้นในประเทศปลายทาง มีหลายกรณีที่ผู้เสียหายดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดในประเทศปลายทางด้วย แต่กลับไม่มีการส่งต่อหลักฐานหรือการประสานงานความร่วมมือทางกฎหมายระหว่างประเทศ ดังเช่นคดีของฝนในเมืองไทยยกฟ้องเพราะหลักฐานอ่อน ทั้ง ๆ ที่เธอได้แจ้งความดำเนินคดีแก่ผู้กระทำผิดในประเทศบาห์เรนด้วยแต่ไม่มีการประสานงานทางคดีระหว่างบาห์เรนและไทย

นอกจากนี้รัฐจะต้องมีมาตรการเชิงรุกในการประสานความร่วมมือกับประเทศปลายทางเพื่อติดตามผู้ที่กระทำความผิดที่หนีออกนอกประเทศมาลงโทษและชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้เสียหาย เพื่อให้ความเป็นธรรมเกิดขึ้นจริงมิใช่แค่คำตัดสินในกระดาษเท่านั้น

“อยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องติดตามช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง

ดูเหมือนว่าเมื่อศาลตัดสินคดีแล้วจะได้ความเป็นธรรม

แต่แล้วความเป็นธรรมอยู่แค่ในกระดาษ”

“ทำอย่างไรผู้เสียหายจึงจะได้รับการชดเชยอย่างแท้จริง

สภาพปัญหาครอบครัว ชุมชนยังเป็นปัญหามากกว่าเดิม

เขาไม่เข้าใจว่าศาลตัดสินเราชนะ

เพราะเอเจนต์ยังลอยนวลโดยไม่ต้องรับผิดชอบใด ๆ ตลอด ๗ ปี”

การพิจารณาเงินชดเชยแก่ผู้เสียหาย

กรณีที่ผู้กระทำผิดหนีคดี และไม่รับผิดชอบในการชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหาย ควรมีมาตรการในการช่วยติดตามทรัพย์สินของเอเยนต์ให้แก่ผู้เสียหาย รวมทั้งการพิจารณานำหลักทรัพย์หรือและเงินประกันตัวของเอเยนต์นำมาชดเชยความเสียหายและเพื่อเป็นการเยียวยาให้กับผู้เสียหาย

การดำเนินคดีที่ไม่ยืดเยื้อ

ระยะเวลาในการดำเนินคดีที่ยืดเยื้อยาวนานมีผลอย่างยิ่งต่อการคืนสู่สังคม และการเริ่มต้นชีวิตใหม่ อย่างคดีของนางซึ่งใช้กฎหมายเก่า (พ.ร.บ. มาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๐) ได้ล่วงเลยมา ๑๑ ปีแล้ว ปัจจุบันคดีอยู่ในชั้นศาลฎีกา ส่วนคดีของกลอยและนกยูงศาลก้าวย่างเข้าปีที่ ๗ แล้ว และแม้ว่าศาลชั้นต้นได้ตัดสินโรสให้มีความผิดตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ทว่าโรสได้ว่าจ้างทนายความให้ยื่นอุทธรณ์แทนในขณะที่ตนเองหลบหนีไปต่างประเทศ

“อยากให้การดำเนินคดีรวดเร็วซัก ๕ ปีก็ยังดี ยิ่งนานก็ยิ่งยืดเวลาเครียด”

ศูนย์ประสานงานและหน่วยงานพิเศษ

ปัญหาการค้ามนุษย์ เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมทั้งภายในและข้ามชาติ เช่นเดียวกับการค้ายาเสพติดจำเป็นต้องมีการปราบปรามอย่างจริงจัง แม้ว่าปัจจุบันมีหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่คำนึงถึงความ

สำคัญของการมีหน่วยเฉพาะที่มีเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญประเด็นการค้ามนุษย์เพื่อคอยดูแลในเรื่องนี้โดยตรง อาทิ สำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าหญิงและเด็ก กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์แห่งชาติ ศูนย์ประสานงานคดีการค้ามนุษย์ สำนักงานอัยการสูงสุด โดยเฉพาะสำนักงานตำรวจมีหน่วยงานในสังกัดที่ดูแลในด้านนี้คือ กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ อย่างไรก็ตามเนื่องจากหน่วยงานเหล่านี้ยังไม่มีมีการประสานงานร่วมกันทำงานเป็นทีม และมีการส่งต่อข้อมูลถึงกันอย่างมีประสิทธิภาพตลอดจนการขยายเครือข่ายให้เชื่อมโยงไปถึงหน่วยงานที่รับผิดชอบในประเด็นแรงงานและการย้ายถิ่นซึ่งเป็นประเด็นที่เชื่อมโยงหรือสัมพันธ์กับการค้ามนุษย์

ในการแก้ปัญหาการค้ามนุษย์นั้นต้องร่วมมือกันทุกฝ่าย ภาคประชาชนควรมีทัศนคติที่ถูกต้องและมีความรู้เกี่ยวกับการไปทำงานต่างประเทศ เพื่อปกป้องตัวเองและคนในครอบครัวจากการถูกหลอกลวงไปเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ส่วนเจ้าหน้าที่ก็ต้องปฏิบัติงานอย่างเต็มที่และเข้าใจกฎหมายอย่างถ่องแท้เพื่อช่วยเหลือผู้เสียหายและลงโทษผู้กระทำผิด สังคมโดยรวมก็ควรเข้าใจผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์และให้โอกาสในการเริ่มต้นชีวิตใหม่ ไม่ซ้ำเติมหรือเหยียดหยามเพียงเพราะเรื่องที่เกิดขึ้นในอดีต

สำหรับผู้ที่กำลังจะเดินทางไปทำงานต่างประเทศ

๑. ควรทราบไว้ว่าวิธีการไปทำงานในต่างประเทศโดยถูกต้องตามกฎหมายมี ๕ วิธี ได้แก่

- ๑.๑ บริษัทจัดหางานจัดส่งไปทำงานกับนายจ้างในต่างประเทศ
- ๑.๒ กรมการจัดหางานเป็นผู้จัดส่งไปทำงาน
- ๑.๓ ผู้ที่จะไปทำงานแจ้งการเดินทางด้วยตนเอง
- ๑.๔ นายจ้างในประเทศไทยพาลูกจ้างของตนไปทำงานในต่างประเทศ
- ๑.๕ นายจ้างในประเทศไทยส่งลูกจ้างของตนไปฝึกงานในต่างประเทศ

๒. ตรวจสอบเอกสารให้รอบคอบว่าตรงกับความเป็นจริง อ่านเอกสารและข้อตกลงให้เข้าใจ และเก็บเอกสารไว้กับตัว หรือถ่ายเอกสารให้คนที่ไว้ใจเก็บไปอีกชุดหนึ่ง

๓. หากมีการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ควรโอนผ่านบัญชีธนาคารและเก็บหลักฐานการโอนเงินหรือใบเสร็จรับเงินไว้ ไม่ควรจ่ายเงินจนกว่าจะทราบกำหนดการเดินทาง

๔. ควรดำเนินการเรื่องเอกสารด้วยตนเอง เช่นการทำพาสปอร์ตขอวีซ่า หากมีการอ้างว่าสามารถเดินทางได้โดยไม่ต้องเดินทางไปทำพาสปอร์ตหรือวีซ่าด้วยตนเองควรจะหลีกเลี่ยง เนื่องจากตามกฎหมายระเบียบของกองหนังสือเดินทาง ทุกคนจะต้องเดินทางไปทำหนังสือเดินทางด้วยตนเองเพื่อสแกนลายนิ้วมือไว้ในฐานข้อมูล ส่วนวีซ่านั้นบางประเทศอาจไม่จำเป็นต้องไปขอด้วยตนเอง แต่ก็ควรดำเนินการเองเพื่อจะได้เห็นเอกสารทั้งหมดว่ามีข้อมูลใดผิดไปจากที่ตกลงไว้หรือไม่

๕. หาข้อมูลเกี่ยวกับประเทศปลายทาง หมายเลขโทรศัพท์ที่จำเป็น เช่น สถานีตำรวจ สถานทูต ไอโอเอ็ม ศูนย์ช่วยเหลือแรงงานไทยในต่างแดน สมาคมหรือกลุ่มคนไทย วัดไทย เป็นต้น

๖. ก่อนเดินทางควรเข้ารับการอบรมกับเจ้าหน้าที่ของกรมจัดหางานหรือจัดหางานจังหวัด เพื่อรับข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางไปทำงานต่างประเทศ และเก็บเอกสารที่มีประโยชน์ไว้ติดตัว

๗. ควรเลือกงานที่ติดต่อผ่านกรมการจัดหางานของกระทรวงแรงงาน และควรทราบข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่และสภาพการทำงานก่อนที่จะตัดสินใจไป หากมีคนมาชักชวนเป็นการส่วนตัวให้ตรวจสอบกับกรมการจัดหางานว่ามีข้อบริษัทและตำแหน่งงานนั้นจริงหรือไม่ เพราะเจ้าหน้าที่สามารถตรวจสอบข้อมูลเหล่านี้ได้ทางคอมพิวเตอร์

สำหรับผู้ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์และยังอยู่ในประเทศปลายทาง

ควรรวบรวมหลักฐานให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ หากได้รับความช่วยเหลือออกมาจากสถานค้าบริการได้แล้วควรติดต่อหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือโดยตรง เช่น ไอโอเอ็ม สถานทูตไทย ตำรวจ หรือติดต่อญาติที่เมืองไทยให้ประสานขอความช่วยเหลือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ปรากฏในภาคผนวกของหนังสือเล่มนี้ ทั้งนี้ควรเก็บเอกสารทุกอย่างที่ออกโดยประเทศปลายทาง ไม่ว่าจะเป็นบันทึกการแจ้งความ เอกสารการเดินทางของตนเอง หรือข้อมูลใด ๆ ที่เกี่ยวกับผู้กระทำความผิด ถ้าเป็นไปได้ควรขอถ่ายเอกสารไว้เป็นหลักฐานติดตัว เนื่องจากเมื่อกลับประเทศไทยแล้วอาจทำเรื่องขอเอกสารข้ามชาติยาก หากอยู่ในความคุ้มครองของตำรวจหรือสถานทูตแล้วไม่ควรฟังคำขู่หรือคำชักชวนให้กลับไปทำงานที่เดิมอีก

สำหรับผู้เสียหายที่ต้องการดำเนินคดี

ควรปรึกษาองค์กรที่ให้ความช่วยเหลือ โดยเฉพาะการดำเนินคดีในประเทศปลายทาง เนื่องจากองค์กรเหล่านี้มีความรู้เรื่องกฎหมายและการดำเนินการ พร้อมทั้งมีประสบการณ์ในการให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายมาก่อน จะสามารถให้คำแนะนำได้ดีกว่า ก่อนที่จะตัดสินใจดำเนินคดีควรศึกษาข้อมูลให้ดีกว่าขั้นตอนการดำเนินคดีเป็นอย่างไร และพร้อมที่จะต่อสู้หรือไม่ เนื่องจากขั้นตอนค่อนข้างยาวนาน ต้องเสียทั้งเวลาและค่าใช้จ่าย และผลการพิพากษาอาจจะไม่ออกมาอย่างที่หวัง ทั้งนี้ได้หมายความว่าผู้เสียหายจะไม่มีโอกาสชนะคดีหรือไม่ได้รับค่าทดแทน แต่ต้องเข้าใจว่าขั้นตอนนั้นไม่ง่ายและใช้เวลานาน นอกจากนี้ควรศึกษาเรื่องสิทธิในการเข้าถึงความช่วยเหลือด้านการเงินเพื่อนำมาเป็นทุนตั้งต้นชีวิตใหม่ด้วย

สำหรับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานรัฐบาล

สิ่งที่สำคัญคือเจ้าหน้าที่ควรทำความเข้าใจก่อนว่าไม่ใช่ผู้หญิงทุกคนที่ไปทำงานต่างประเทศโดยเต็มใจไปค้าประเวณี และไม่ควรมีอคติว่าผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ไม่รอบคอบ การลบทัศนคติแง่ลบออกไปจากการปฏิบัติงานจะให้ความยุติธรรมกับผู้เสียหายได้มากขึ้น นอกจากนี้ควรมีการอบรมเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับสถานการณ์การค้ามนุษย์อย่างสม่ำเสมอ ให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์โดยไม่ละเมิดสิทธิผู้เสียหายหรือซ้ำเติมแผลเดิม ตามกฎหมายแล้วได้มีบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๓ วรรคสี่และวรรคห้าว่า “ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ การถามปากคำผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิง ให้พนักงานสอบสวนซึ่งเป็นหญิงเป็นผู้สอบสวน

เว้นแต่ผู้เสียหายนั้นยินยอม หรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่น และให้บันทึกความ
ยินยอมหรือเหตุจำเป็นนั้นไว้ ทั้งนี้ ผู้เสียหายจะขอให้บุคคลใดอยู่ร่วมใน
การถาม ปากคำนั้นด้วยก็ได้” แต่ในทางปฏิบัติ พนักงานสอบสวนซึ่งเป็น
หญิงยังมีจำนวนน้อย และการดำเนินงานจริงมักจะไม่เป็นไปตามมาตรานี้
ดังที่ได้เห็นจากประสบการณ์ของกรณีศึกษา ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ควรจะตระหนักถึงปัญหานี้และหาทางพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับตัว
กฎหมายด้วย

กลุ่มหญิงสู่ชีวิต

จุดเริ่มต้นของกลุ่มหญิงสู่ชีวิต

คนเราทุกคนไม่ว่ายากดีมีจนก็ล้วนต้องการแสวงหาโอกาสในการทำงานและค่าตอบแทนที่ดีกว่าโดยเฉพาะผู้หญิง เหตุผลที่ทำให้ผู้หญิงหลายคนตัดสินใจเดินทางไปทำงานในต่างประเทศ คือ โอกาสทางการศึกษาสำหรับผู้หญิงหลายรายมีน้อย การออกจากโรงเรียนตั้งแต่อายุน้อย ทำให้ไม่มีโอกาสและทางเลือกในการประกอบอาชีพมากนัก ประกอบกับความต้องการความก้าวหน้าในชีวิตจึงตัดสินใจไปทำงานต่างประเทศและประสบความสำเร็จกลับมา มีรายได้ที่สามารถซื้อบ้าน รถยนต์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้กับครอบครัวโดยเฉพาะให้ลูก การตัดสินใจไปทำงานต่างประเทศนั้นยังคงเป็นความคาดหวังว่าจะสามารถแก้ปัญหาหนี้สินที่มีอยู่ในปัจจุบันให้หมดไป ทว่าไม่ใช่ผู้หญิงทุกคนที่ประสบความสำเร็จดังที่วาดฝันไว้ มีผู้หญิงจำนวนไม่น้อยที่ถูกแสวงหาประโยชน์หรือถูกหลอกลวงจากนักค้ามนุษย์และประสบกับเหตุการณ์อันเลวร้ายในต่างแดน หลายคนแทบเอาชีวิตไม่รอดหรือกลับมาบ้านเกิดในสภาพนกปีกหักพร้อมกับหนี้สินก้อนใหญ่ที่ยังมองไม่เห็นทางออกสำหรับการแก้ปัญหา

เมื่อผู้หญิงเหล่านี้เดินทางกลับจากต่างประเทศต่างก็ต้องการความช่วยเหลือและต้องการกำลังใจเพื่อให้สามารถกลับมาเย็นบนขาของตนเอง และเริ่มต้นชีวิตใหม่ได้อีกครั้งในบ้านเกิดเมืองนอนของตนเอง แต่ไม่ง่ายเลยโดยเฉพาะสำหรับคนที่กลับบ้านด้วยมือเปล่าหรือติดลบด้วยแล้ว การเริ่มต้นชีวิตใหม่ช่างยากลำบากเลือดตาแทบกระเด็น แม้จะมีองค์กรทั้งรัฐและเอกชนที่ให้ความสนใจต่อปัญหาการค้ามนุษย์คอยให้ความช่วยเหลือผู้หญิง แต่ยังคงมีผู้หญิงหลายคนเดินทางกลับบ้านและสู้ชีวิตโดยลำพัง เพราะไม่รู้จักหน่วยงานเหล่านี้หรือถึงแม้จะรู้จักแต่ก็ไม่ต้องการติดต่อ เนื่องจากไม่แน่ใจว่าจะต้องเปิดเผยตัวตนหรือจะได้รับความช่วยเหลือในรูปแบบใดบ้าง

อุปสรรคที่ผู้หญิงต้องเผชิญเมื่อกลับคืนสู่ภูมิลำเนาคือต้องถูกโดดเดี่ยวจากสังคม โดยเฉพาะผู้หญิงที่ถูกกระทำทางเพศมักกลัวที่จะขอความช่วยเหลือเพราะอับอายกลัวว่าครอบครัวและชุมชนจะรับรู้และไม่ยอมรับ ทำให้ ขาดคนปรึกษาหรือพูดคุยด้วย ที่สำคัญคือมีหนี้สินก้อนใหญ่ที่ต้องชดใช้เนื่องจากผู้หญิงได้กู้ยืมเงินเพื่อใช้จ่ายในการเดินทางไปทำงานที่ต่างประเทศ

มูลนิธิผู้หญิงเป็นองค์กรเอกชนที่ดำเนินงานให้ความช่วยเหลือแก่หญิงและเด็กที่ประสบปัญหาความรุนแรง และการละเมิดสิทธิในรูปแบบต่าง ๆ ตลอดจนรณรงค์สร้างตระหนักรู้ต่อชุมชนและสาธารณชน เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแก่หญิงและเด็กในสังคมไทย มูลนิธิผู้หญิงให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อปัญหาการค้าหญิงและเด็กข้ามชาติ นับตั้งแต่เริ่มโครงการศูนย์ข่าวผู้หญิงในปี พ.ศ. ๒๕๒๗ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน โดยให้ข้อมูลแก่ผู้หญิงไทยที่ต้องการเดินทางไปแสวงโชคในต่างแดน เพื่อป้องกัน

การล่อลวงและถูกแสวงหาประโยชน์จากขบวนการค้ามนุษย์

ด้วยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้หญิงที่เป็นเจ้าของปัญหาในการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขการค้ามนุษย์ที่ปัจจุบันได้ทวีความรุนแรงและสลับซับซ้อนมากขึ้น ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ มูลนิธิผู้หญิงได้จัดพบปะและฟื้นฟูผู้หญิงกลุ่มผู้เสียหายที่กลับมาจากต่างประเทศเป็นครั้งแรก โดยการสนับสนุนจากสำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าหญิงและเด็ก (สปป) การพบกันในครั้งนั้นเปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้พบปะเพื่อนที่มีหัวอกเดียวกัน ได้พูดคุยถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นในชีวิตเมื่อไปทำงานต่างประเทศในบรรยากาศที่ปลอดภัยปราศจากการตัดสินพิพากษา การตัดสินใจของผู้หญิงที่ตัดสินใจไปทำงานต่างประเทศว่าผิดหรือถูก ผู้หญิงที่เข้าร่วมได้เรียนรู้ว่าปัญหาที่ตนประสบมิใช่เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นกับตนเพียงคนเดียวแต่เกิดกับผู้หญิงหลายคน ทั้งนี้เป็นผลมาจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่ไม่เท่าเทียมกันและโอกาสในสังคมที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างผู้หญิงและผู้ชายตลอดจนได้รับรู้ถึงสิทธิตามกฎหมายอันพึงมีพึงได้ในฐานะของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

ผลจากการได้มาพบกันในครั้งนั้นทำให้ผู้หญิงได้ร่วมกันตั้งกลุ่มของตนเองขึ้นมาโดยใช้ชื่อว่า **กลุ่มหญิงสู้ชีวิต** โดยมุ่งให้กำลังใจซึ่งกันและกัน และช่วยเหลือให้ผู้เสียหายที่กลับมาจากต่างประเทศได้เข้าถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการเริ่มต้นชีวิตใหม่ ตลอดจนร่วมมือกันจัดกิจกรรมรณรงค์การย้ายถิ่นที่ปลอดภัย สมาชิกอีกคนหนึ่งของกลุ่มหญิงสู้ชีวิตได้ให้ความหมายว่า “หญิงสู้ชีวิต คือผู้หญิงที่ผ่านความยากลำบากที่แทบจะเอาชีวิตไม่รอด แต่ก็ยังต่อสู้กับเหตุการณ์นั้นมาได้ และยังได้บอกเล่าให้กำลังใจเพื่อนๆ สู้ต่อไป จึงต้องการให้กลุ่มหญิงสู้ชีวิตทำหน้าที่นี้ต่อไป”

ก้าวแรกของกลุ่มหญิงสู้ชีวิต : ร่วมทำงานกับมูลนิธิ ผู้หญิง

นับแต่นั้นเป็นต้นมากลุ่มหญิงสู้ชีวิตได้จับมือกับ มูลนิธิผู้หญิง ดำเนินงานโดยใช้ชื่อว่า โครงการ ศูนย์ข่าว ณ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ - พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยได้รับการสนับสนุนจากองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ไอ แอล โอ) โครงการมีเป้าหมาย เพื่อสนับสนุนความเข้มแข็งและสร้างเครือข่ายผู้หญิงที่เดินทางกลับจากต่างแดน โดยให้คำปรึกษาแก่หญิงไทย ที่ต้องการเดินทางไปต่างประเทศและที่กลับจากต่างประเทศ โครงการได้เปิดโอกาสให้ผู้หญิงที่เดินทางกลับมาจากต่างประเทศได้มาเรียนรู้การทำงานโดยร่วมทำงานเคียงบ่าเคียงไหล่ร่วมกับเจ้าหน้าที่มูลนิธิผู้หญิง ตัวแทนกลุ่มหญิงสู้ชีวิตที่ผ่านประสบการณ์ในการต่อสู้เพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมในฐานะผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ได้ใช้ประสบการณ์ตรงของเธอให้คำปรึกษาและช่วยเหลือหญิงผู้เสียหายอย่างเข้าใจและเข้าถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้เสียหาย

โครงการศูนย์ข่าว ณ เสริมสร้างความเข้มแข็งแก่เครือข่าย ผู้หญิงย้ายถิ่น

ศูนย์ข่าว ณ ได้ดำเนินกิจกรรมหลายอย่างเพื่อขยายเครือข่ายออกไปทำความรู้จักกับผู้หญิงที่กลับมาจากต่างประเทศทำให้สมาชิกของกลุ่มหญิงสู้เริ่มมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นจากการมาร่วมกิจกรรมในวาระต่างๆ ได้แก่ กิจกรรมศึกษาดูงานในประเทศ สนับสนุนตัวแทนกลุ่มไปศึกษาดูงานต่างประเทศ กิจกรรมพบปะเพื่อนใหม่ และ จัดหมายข่าว สื่อกลางระหว่างสมาชิกกลุ่มหญิงสู้ชีวิต

ภาคีในการให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายที่กลับมาใหม่ในการ คืนสู่สังคม

จากการเล็งเห็นศักยภาพในการทำงานของสมาชิกกลุ่มหญิงสู้ชีวิต ในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เสียหายได้อย่างมีประสิทธิภาพ มูลนิธิผู้หญิงจึงสานต่อเจตนารมณ์เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กลุ่มหญิงสู้ชีวิตได้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง โดยการดำเนินโครงการส่งเสริมบทบาทกลุ่มหญิงสู้ชีวิตในการทำงานให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่กลับจากต่างประเทศในการคืนสู่สังคม ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ – พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น (ไจก้า) และสำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าหญิงและเด็ก (สปป) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยมีเป้าหมายที่สำคัญคือเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้กลุ่มหญิงสู้ชีวิตได้เข้ามามีส่วนร่วมเป็นภาคีที่สำคัญในการให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายที่กลับมาใหม่ในการคืนสู่สังคม

กลุ่มหญิงสู้ชีวิตได้ทำงานเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหาย จากการค้ามนุษย์ดังนี้

- ✓ การให้ความช่วยเหลือกลุ่มผู้เสียหายจากการเอาเปรียบแรงงาน
- ✓ การให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายจากงานบริการทางเพศ
- ✓ การให้ข้อมูลเรื่องการเตรียมตัวเดินทางไปต่างประเทศ
- ✓ การจัดอบรมทักษะการให้คำปรึกษา และกฎหมายการค้ามนุษย์ให้แก่สมาชิก

- ✓ การเยี่ยมบ้านผู้เสียหายที่กลับมาใหม่และสมาชิกกลุ่มหญิงสู้ชีวิตที่ไม่สามารถเข้าร่วมการประชุมกลุ่มได้
- ✓ การสนับสนุนทุนประกอบอาชีพ และการฝึกอาชีพ
- ✓ การจัดงานรณรงค์เผยแพร่ข้อมูลแรงงานเพื่อป้องกันการค้ามนุษย์ โดยร่วมมือกับทางหน่วยงานราชการ ได้แก่ บ้านพักหญิงและเด็ก พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในจังหวัด
- ✓ ฝึกละครกับกลุ่มกับไฟซึ่งละครเป็นกระบวนการที่ทำให้สมาชิกกลุ่มได้ผ่านการเยียวยา

จากวันนั้นถึงวันนี้ นับแต่วันที่พวกเรา ๑๓ ชีวิตได้มารู้จักกันเป็นครั้งแรกและเริ่มก่อตั้งกลุ่มหญิงสู้ชีวิตขึ้นมา จนถึงวันนี้เป็นเวลา ๖ ปีเต็ม วันนี้เรามีเพื่อนสมาชิกกลุ่มหญิงสู้ชีวิตเพิ่มเป็น ๙๕ คน เราจะเดินไปข้างหน้าด้วยกันต่อไป เรายินดีต้อนรับเพื่อนสมาชิกใหม่ๆ เข้ามาร่วมกลุ่ม เรามั่นใจว่าเพื่อนสมาชิกของเรามีความเป็นเพื่อนที่จะมอบให้เพื่อนทุกคนอย่างไม่มีวันสิ้นสุด เพื่อนๆ สามารถติดต่อกับเราได้ที่

กลุ่มหญิงสู้ชีวิต

โทร. ๐๒-๔๓๓-๕๑๔๙, ๐๒-๔๓๕-๑๒๔๖

ที่ตั้ง (ชั่วคราว) ๒๙๕ จรัญสนิทวงศ์ ๖๒ ซอยวัดเปาโรหิตย์

บางกอกน้อย กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐

สมาชิกกลุ่มหญิงสู้ชีวิตเข้าร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักเรียน
โรงเรียนประชาสงเคราะห์วิทยา อ.บางระกำ จ.พิษณุโลก
ในภาพแบ่งกลุ่มพูดคุยสถานการณ์การย้ายถิ่นที่พบในชุมชน
๑๗ มกราคม ๒๕๕๕

กลุ่มหญิงสู้ชีวิตจัดสัมมนาการย้ายถิ่นที่ปลอดภัยในโรงเรียนประชาสงเคราะห์วิทยา
อ.บางระกำ จ.พิษณุโลก
๑๗ มกราคม ๒๕๕๕

กลุ่มหญิงผู้ชีวิตเปิดพื้นที่ให้เพื่อนๆ ทุกคนได้มาพบปะกันเพื่อช่วยสนับสนุน
และเป็นการกำลังใจให้กันและกัน แม้ว่าเราจะอยู่ห่างกันแต่ใจเราถึงกันเสมอ
กลุ่มหญิงผู้ชีวิตจึงเปรียบเสมือนบ้านหลังที่สองของพวกเรา

เราต่างมีจิตใจเดียวกันและหัวอกเดียวกัน เราต่างก็ผ่านประสบการณ์ชีวิตมาหลายแบบ
แต่ที่นี้คือที่ที่เราสามารถร้องไห้และหัวเราะได้อย่างเต็มที่ เพราะไม่มีใครมาตัดสินชีวิตของเราได้
นอกจากตัวเราเอง เรามาพบกันเพื่อเติมพลังให้กับชีวิต เพื่อจะพากันก้าวเดินต่อไป

๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๔

รายชื่อหน่วยงานที่ทำงาน และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เสียหาย จากการค้ามนุษย์

สิทธิของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

เพื่อน ๆ อาจจะเคยได้ยินคำว่า การค้ามนุษย์ เป็นครั้งแรก อันที่จริง การค้ามนุษย์เป็นรูปแบบหนึ่งของการค้าทาสยุคใหม่ ที่ถือเป็นการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานที่ร้ายแรง หากเพื่อน ๆ คนใดถูกล่อลวงไปต่างประเทศและถูกบังคับให้ค้าบริการทางเพศ หรือทำงานอื่นๆ เพื่อชดใช้หนี้สินจำนวนมากที่ไม่เคยรับรู้มาก่อน หรือบางคนทำงานเยี่ยงทาสโดยไม่มีวันหยุด ไม่ได้รับค่าจ้าง ถูกเอารัดเอาเปรียบ ถูกบังคับ กักขัง ทำร้ายร่างกาย ถูกกระทำเหมือนหนึ่งไม่ใช่คน แสดงว่าเพื่อนเป็นคนหนึ่งที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ เพื่อน ๆ มีสิทธิที่จะได้รับความช่วยเหลือในด้านต่างๆ จากหน่วยงานทั้งของรัฐและเอกชนที่ปรากฏท้ายหนังสือเล่มนี้ เพื่อนจะได้รับการบริการที่คำนึงถึงความปลอดภัย การรักษาความลับ การได้รับความเป็นธรรมในทางกฎหมาย ได้รับการชดเชยความเสียหาย การรักษาเยียวยาทางด้านร่างกายและจิตใจ ตลอดจนการเสริมสร้างความเข้มแข็งเพื่อให้เพื่อนมีกำลังใจในการเริ่มต้นชีวิตใหม่ต่อไป

ความช่วยเหลือด้านกฎหมาย

การแจ้งความเพื่อดำเนินคดีกับผู้ที่ทำให้เราเสียหายสามารถกระทำ
ได้ทั้งกับบุคคลที่ชักชวนและบุคคลที่บังคับให้เราทำงานในประเทศปลายทาง
เพื่อนสามารถขอคำปรึกษาและขอความช่วยเหลือทางด้านกฎหมาย
ได้จากหลายหน่วยงาน ดังต่อไปนี้

หน่วยงานรัฐบาลที่ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือทางกฎหมาย

สำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาค้าหญิงและเด็ก

โทร. ๐๒-๖๕๙-๖๑๖๑-๙

กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์
กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง หรือสามารถติดต่อได้ที่หมายเลข

โทร. ๑๑๙๑

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม

โทร. ๐๒-๑๔๑-๒๙๐๐, ๐๒-๑๔๑-๒๙๐๕-๑๔

สายด่วนเพื่อผู้ใช้แรงงาน

โทร. ๑๕๐๖

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

โทร. ๐๒-๒๔๕-๔๓๑๐-๒, ๐๒-๒๔๕-๔๓๑๔

สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา

โทร. ๐๒-๑๔๑-๒๘๓๘-๖๒

หน่วยงานเอกชนที่ให้บริการและช่วยเหลือทางกฎหมาย

มูลนิธิผู้หญิง	โทร. ๐๒-๕๓๓-๕๑๔๔
มูลนิธิเพื่อนหญิง	โทร. ๐๒-๕๑๓-๑๐๐๑
สภาทนายความ	โทร. ๐๒-๖๒๙-๑๕๓๐ ต่อ ๑๑๑ หรือ ๑๔๘
มูลนิธิพัฒนาการคุ้มครองเด็ก	โทร. ๐๒-๕๐๙- ๕๗๘๒
หน่วยประสานงานเพื่อการต่อต้านการค้ามนุษย์	
ภาคเหนือตอนบน ประเทศไทย	โทร. ๐๕๓-๑๑๒๖๕๓-๔

เยียวยาจิตใจ

เป็นธรรมดาสำหรับพวกเราที่ไปเผชิญเรื่องราวอันเลวร้ายในประเทศ
ปลายทาง ที่ไม่สามารถบอกเล่าปัญหาให้คนทั่วไปฟัง ได้แต่เก็บปัญหา
ไว้เพียงลำพัง ด้วยเหตุนี้เพื่อน ๆ หลายคนจึงอาจรู้สึกวิตกกังวล กดดัน
ขาดความมั่นใจในตนเอง หวาดระแวง นอนไม่หลับ ท้อแท้ เบื่อชีวิต
ปวดศีรษะบ่อยครั้ง เครียด คิดฆ่าตัวตาย ซึ่งหากปล่อยไปโดยไม่มีการ
รักษาเยียวยาให้ความรู้สึกเหล่านั้นได้คลี่คลาย จะยิ่งทำให้อารมณ์เพื่อน
แปรปรวนและอาจนำไปสู่โรคซึมเศร้า และส่งผลต่อสุขภาพร่างกาย

วิธีง่ายๆ ที่จะช่วยคลี่คลายให้บรรเทาลงไปได้ คือการพูดคุยระบาย
ความอัดอั้นกับคนที่ไว้วางใจ ถ้าไม่สะดวกหรือไม่พร้อมที่จะเปิดเผยให้ใคร
ก็ตามรับรู้ แม้แต่คนใกล้ชิด เพื่อนสามารถขอคำปรึกษาทางโทรศัพท์จาก
หน่วยงานที่ให้คำปรึกษา ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ที่พร้อมจะรับฟังปัญหา และ
ให้คำแนะนำ โดยจะรักษาความลับของผู้ที่โทรศัพท์มาขอคำปรึกษา

หน่วยงานเอกชนที่ให้การปรึกษาปัญหาทางโทรศัพท์

มูลนิธิศูนย์ฮอตไลน์	โทร. ๐๒-๒๗๖-๒๙๕๐-๑, ๐๒-๒๗๗-๗๖๙๙, ๐๒-๒๗๗-๘๘๑๑ (จันทร์- เสาร์ ๘.๓๐-๑๘.๐๐ น.)
มูลนิธิเพื่อนหญิง	โทร. ๐๒-๕๑๓-๑๐๐๑ (จันทร์-ศุกร์ ๙.๐๐- ๑๗.๐๐ น.)
มูลนิธิผู้หญิง	โทร. ๐๒-๔๓๓-๕๑๔๙, ๐๒-๔๓๕-๑๒๔๖ (จันทร์- ศุกร์ ๙.๐๐-๑๗.๐๐ น.)
กลุ่มหญิงสู้ชีวิต	(ติดต่อผ่านมูลนิธิผู้หญิง) โทร. ๐๒-๔๓๕-๑๒๔๖
โครงการส่งเสริมศักยภาพ ผู้หญิงแรงงานข้ามชาติ (ซีปอม)	โทร. ๐๕๓-๗๕๖๔๑๑ (๒๔ ชั่วโมง)
ศูนย์กนิชฐนารี/บ้านพักฉุกเฉิน	โทร. ๐๒-๙๒๙-๒๒๒๒ (๒๔ ชั่วโมง)

หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

หน่วยงานของรัฐ

สำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าหญิงและเด็ก (สปป)

โทร. ๐๒-๖๕๙-๖๑๖๑-๙
ที่ตั้ง ๑๐๓๔ ถนนกรุงเกษม เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ
๑๐๑๐๐

หน่วยงานของรัฐบาลที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางประสานงานใน
การดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด ให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองหญิงและเด็ก

ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โดยให้การช่วยเหลือเรื่องที่พัก การชดเชย
ความเสียหายที่เกิดขึ้น การศึกษา การฝึกอาชีพ และการส่งกลับบ้านอย่าง
ปลอดภัย

กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์
กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง หรือสามารถติดต่อได้ที่หมายเลข

โทร. ๑๑๙๑, ๐๒-๕๑๑-๐๗๓๑, ๐๒-๕๑๑-๐๗๒๔

ที่ตั้ง กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง ถนนพหลโยธิน

แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

เป็นหน่วยงานเชี่ยวชาญในการป้องกันปราบปราม สืบสวน
สอบสวน การค้ามนุษย์ การหลอกลวงแรงงาน และการจัดระเบียบสังคม
ทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ ซึ่งได้รับความร่วมมือในการประสาน
การปฏิบัติงานจากพันธมิตรที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน
องค์กรเอกชน ตลอดจนหน่วยงานหรือองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อมุ่งสู่
เป้าหมายด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน การป้องกันปราบปราม และ
การดำเนินคดี

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม

โทร. ๐๒-๑๔๑-๒๙๐๐, ๐๒-๑๔๑-๒๙๐๕-๑๔

ที่ตั้ง อาคารศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา

อาคาร ราชบุรีดิเรกฤทธิ์ อาคาร A เลขที่ ๑๒๐ หมู่ ๓

ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่

กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

ศูนย์บริการประชาชนสังกัดกระทรวงยุติธรรมทำหน้าที่รับเรื่องราว

ร้องทุกข์ ให้คำปรึกษาและความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนที่ได้รับ
ความเดือดร้อนจากการไม่ได้รับความเป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรม
และต้องการร้องเรียนเพื่อขอความเป็นธรรมและความคุ้มครองช่วยเหลือ

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

โทร. ๐๒-๒๔๕-๔๓๑๐-๒, ๐๒-๒๔๕-๔๓๑๔

ที่ตั้ง กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ถนนมิตรไมตรี

แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

ดำเนินการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง
และให้ความคุ้มครองแรงงานทั้งในระบบและนอกระบบ ให้ได้รับสิทธิ
ประโยชน์และมีคุณภาพชีวิตที่ดีตามที่กฎหมายกำหนด

หน่วยงานของเอกชน

สหภาพความ

โทร. ๐๒-๖๒๙-๑๔๓๐ ต่อ ๑๑๑ หรือ ๑๔๘

ที่ตั้ง ๗/๘๙ อาคาร ๑๐ ถนนราชดำเนินกลาง

แขวงบวรนิเวศ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

องค์กรวิชาชีพที่ให้คำปรึกษาทางด้านกฎหมายและมีสหภาพความ
อาสาที่ให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนที่เดือดร้อนไม่มีเงินว่าจ้าง
สหภาพความ เมื่อสหภาพความรับที่จะให้ความช่วยเหลือแล้วจะไม่ต้อง
เสียค่าสหภาพความหรือค่าใช้จ่ายใดๆ ส่วนเพื่อนๆ ที่อยู่ต่างจังหวัด
สามารถขอรับความช่วยเหลือจากสหภาพความได้ที่ศาลจังหวัด
ทุกแห่ง

มูลนิธิพัฒนาการคุ้มครองเด็ก (FACE)

โทร. ๐๒-๕๐๙-๕๗๘๒

ที่ติดต่อ ตู้ปณ. ๑๗๘ คลองจั่น กรุงเทพฯ ๑๐๒๔๐

องค์กรพัฒนาเอกชนให้ความช่วยเหลือเด็กและผู้หญิงโดย
ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการติดตามคดี
การค้ามนุษย์

มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก

โทร. ๐๒-๔๑๒-๑๑๙๖, ๐๒-๔๑๒-๐๗๓๙

ที่ตั้ง ๙๗๙ ซ.วัดดีดวด จรัญสนิทวงศ์ ๑๒ แขวงท่าพระ

เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐

องค์กรพัฒนาเอกชนให้ความช่วยเหลือเด็กแรกเกิดจนถึงอายุ
๑๘ ปีที่ถูกทำร้ายร่างกาย ล่อลวงบังคับค้าประเวณี ใช้แรงงานหนักโดย
ประสานความร่วมมือจากหลายๆ หน่วยงานในการให้ความคุ้มครองและ
ช่วยเหลือ

มูลนิธิเพื่อนหญิง

โทร. ๐๒-๕๑๓-๑๐๐๑

ที่ตั้ง ๓๘๖/๖๑-๖๒ ซอยรัชดาภิเษก ๔๒ ถนนรัชดาภิเษก

แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

องค์กรพัฒนาเอกชนให้คำปรึกษาผู้หญิงที่ถูกล่อลวงไปค้าประเวณี
โดยประสานความร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือกับองค์กรภาครัฐและ
เอกชน

มูลนิธิผู้หญิง

โทร. ๐๒-๔๓๓-๕๑๔๙, ๔๓๕-๑๒๔๖

ที่ตั้ง ๒๙๕ จรัญสนิทวงศ์ ๖๒ ซอยวัดเปาโรหิตย์

บางกอกน้อย กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐

องค์กรพัฒนาเอกชนให้ความช่วยเหลือผู้หญิงและเด็กที่ประสบปัญหาการค้ามนุษย์โดยประสานหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนทั้งภายในและต่างประเทศในการให้ความช่วยเหลือหญิงที่กลับจากต่างแดน อาทิ ไปรับที่สนามบิน จัดหาที่พักชั่วคราว ให้คำปรึกษาทางกฎหมายและประสานให้ความช่วยเหลือเรื่องทุนการศึกษาและอาชีพ จัดกิจกรรมพบปะพูดคุยกลุ่มหญิงไทยคืนถิ่นเพื่อให้กำลังใจและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

กลุ่มหญิงสู้ชีวิต

โทร. ๐๒-๔๓๓-๕๑๔๙, ๐๒-๔๓๕-๑๒๔๖

ที่ตั้ง (ชั่วคราว) ๒๙๕ จรัญสนิทวงศ์ ๖๒

ซอยวัดเปาโรหิตย์ บางกอกน้อย กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐

เป็นกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่เกิดจากการรวมตัวของผู้ที่ถูกแสวงหาประโยชน์จากการเดินทางไปทำงานต่างประเทศ ทั้งในทวีปเอเชีย ยุโรป และแอฟริกา สมาชิกกลุ่มหญิงสู้ชีวิตมีอยู่ตามภาคต่าง ๆ พร้อมทั้งจะช่วยเหลือและเป็นที่กำลังใจให้แก่เพื่อน ๆ ที่กลับมาจากต่างประเทศ เพื่อไม่ต้องต่อสู้กับชีวิตอย่างโดดเดี่ยวตามลำพัง รวมทั้งให้คำปรึกษาแหล่งให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ

โครงการส่งเสริมศักยภาพผู้หญิงแรงงานข้ามชาติ (ซีปอม)

โทร. ๐๕๓-๑๕๐๒๕๕

ที่ตั้ง ๑๒๙ หมู่ ๓ ตำบลริมกก อำเภอเมือง

จังหวัดเชียงราย ๕๗๐๐๐

กลุ่มผู้หญิงที่กลับมาจากการใช้แรงงานในประเทศญี่ปุ่น ที่ให้การฟื้นฟูและพัฒนาศักยภาพของกลุ่มผู้หญิงแรงงานข้ามชาติที่ใช้แรงงานในประเทศญี่ปุ่นและกลับมาอาศัยอยู่ในชุมชนท้องถิ่นเดิมของตน รวมถึงติดตามช่วยเหลือเด็กลูกครึ่งไทย-ญี่ปุ่นที่ประสบปัญหาต่างๆ

หน่วยประสานงานเพื่อการต่อต้านการค้ามนุษย์

ภาคเหนือตอนบน ประเทศไทย (TRAFCORD)

โทร. ๐๕๓-๒๑๒๗๕๕

ที่ตั้ง ศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่ ชั้น ๕ ถนนโชตนา

ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

เป็นศูนย์ประสานงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่ให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โดยมีพื้นที่ในการทำงานครอบคลุม ๙ จังหวัดในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนได้แก่ แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ เชียงราย พะเยา ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน และตาก

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการค้ามนุษย์ มูลนิธิกระจกเงา

โทร. ๐๒-๙๔๑-๔๑๙๔-๕ ต่อ ๑๐๔

ที่ตั้ง ๘/๑๒ ซอยวิภาวดี ๔๔ ถนนวิภาวดี-รังสิต

แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

รับแจ้งเหตุและประสานงานช่วยเหลือผู้เสียหาย สะท้อนข้อเท็จจริง
เกี่ยวกับปัญหาการค้ามนุษย์ รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการค้ามนุษย์
และผลักดันการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ในระดับนโยบาย

สื่อสิ่งพิมพ์ของมูลนิธิผู้หญิงและกลุ่มหญิงสู้ชีวิต

การค้ามนุษย์ แนวคิด กลไก และประเด็นท้าทาย

ปีที่พิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๔

๑๒๐ หน้า ราคา ๑๕๐ บาท

ประเด็นถกเถียงเรื่องการค้ามนุษย์และการค้าประเวณี ความเชื่อมโยงของการย้ายถิ่น การค้ามนุษย์ และการลักลอบพาคนเข้าเมือง เครื่องมือ กลไกในการยุติปัญหาการค้ามนุษย์เพื่อจัดการค้ามนุษย์รวมถึงบทเรียนจากประสบการณ์การทำงานของมูลนิธิผู้หญิง การลงมือปฏิบัติและประเด็นท้าทาย

การค้าหญิง : จากแนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชนสู่การปฏิบัติ แปลจากหนังสือเรื่อง Human Right in Practice : A Guide to Assist Trafficked Woman and Children ของพันธมิตรสากลต่อต้านการค้ามนุษย์ (GAATW)

ปีที่พิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๓

๑๔๘ หน้า ราคา ๒๕๐ บาท

ประกอบด้วยประเด็นต่างๆ ได้แก่ แนวคิดเรื่องการค้ามนุษย์ การค้าหญิงกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย การสืบสวนและช่วยเหลือฉุกเฉิน กฎหมายและขั้นตอนการดำเนินคดี การดำเนินงานบ้านพัก ประเด็นสุขภาพ การกลับสู่ถิ่นฐานเดิม การสร้างชีวิตใหม่ การวิจัยและการเก็บบันทึกข้อมูล การป้องกันและการรณรงค์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การรณรงค์เพื่อการเปลี่ยนแปลง การทำงานกับเด็กและการทำงานกับหญิงให้บริการทางเพศ

คู่มือแรงงานไทยไปยุโรป

ปีที่พิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๓

๑๑๔ หน้า

หนังสือรูปเล่มกระหัดรัดรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางไปทำงานต่างประเทศสำหรับผู้ที่ยังสนใจจะไปหางานทำในต่างประเทศ โดยเฉพาะผู้หญิง หนังสือบอกเล่าสิ่งที่ควรระวังและกลโกงต่างๆ ของนายหน้าและนักค้ามนุษย์ สภาพการทำงาน ค่าจ้าง และชีวิตความเป็นอยู่ของแรงงานไทยในยุโรป

ฝันสลายที่ปลายทาง

ปีที่พิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๒

๙๙ หน้า

หนังสือบันทึกเรื่องราวของผู้หญิงไทย ๓ คนที่ต่างก็ตัดสินใจสมัครและเดินทางไปต่างประเทศเพื่อทำงาน แต่สุดท้ายงานที่เธอคิดว่า เป็นงานสุจริตกลับกลายเป็นงานที่เธอไม่เคยคิดมาก่อนว่าในชีวิตนี้เธอจะทำแต่เธอ ถูกบังคับให้ทำอะไรที่ไม่มีทางเลือกเลย ด้วยจิตใจที่ไม่ยอมแพ้และยอมจำนนต่อโชคชะตา เธอทั้งสามได้หลบหนีออกมาและตัดสินใจดำเนินคดีเพื่อเรียกร้องความยุติธรรม

ชิตี ฝันสลายที่บาร์เรน

ความยาว ๑๕ นาที

ชิตีบันทึกเรื่องราวประสบการณ์การต่อสู้ของผู้หญิงไทยที่เดินทางไปทำงานที่ประเทศบาร์เรนและประสบปัญหาที่ไม่เคยคิดมาก่อน แต่เธอได้ต่อสู้ดิ้นรนเอาตัวเองรอดมาได้และพร้อมจะตั้งต้นชีวิตใหม่อีกครั้ง

มูลนิธิผู้หญิง

มูลนิธิผู้หญิง เป็นองค์กรพัฒนาเอกชนที่มุ่งส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของผู้หญิงและเด็ก โดยดำเนินการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้หญิงและเด็กที่ประสบปัญหา ตลอดจนรณรงค์ให้สังคมตระหนัก ถึงปัญหาที่ผู้หญิง เผชิญอยู่ในสังคมปัจจุบัน ได้แก่ ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว และความรุนแรงทางเพศในรูปแบบต่างๆ

มูลนิธิผู้หญิงได้ขออนุญาตจดทะเบียนเมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๕๓๐ และในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้รับการประกาศเป็นองค์กรสาธารณประโยชน์ เลขที่ ๖๐๕

ความเป็นมา

เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๗ โครงการเล็กๆ สำหรับผู้หญิงได้ถือกำเนิดขึ้นโดยมีชื่อว่า “ศูนย์ข่าวผู้หญิง” เพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้หญิงที่ต้องการ

เดินทางไปทำงานต่างประเทศ เพื่อป้องกันมิให้ผู้หญิงต้องถูกล่อลวงสู่
การค้าประเวณี นอกจากนี้ ยังผลิตสื่อการศึกษาสำหรับผู้หญิงในสาขา
อาชีพต่างๆ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้หญิงที่ทุกข์ยาก และด้อยโอกาส
ในสังคม
๒. เพื่อจัดการให้การศึกษา และผลิตสื่อที่เหมาะสม แก่ผู้หญิงใน
สาขาอาชีพต่างๆ
๓. เพื่อสนับสนุนสิทธิของผู้หญิงตามที่ระบุไว้ในปฏิญญาสากล ของ
องค์การสหประชาชาติ
๔. เพื่อวิจัยและเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิงและดำเนิน
โครงการต่างๆ เพื่อการพัฒนาผู้หญิง
๕. เพื่อส่งเสริมสิทธิของผู้บริโภค สื่อสารมวลชน และใช้สื่อสาร
มวลชนเพื่อสาธารณะประโยชน์
๖. เพื่อร่วมมือกับองค์การสาธารณะประโยชน์อื่นๆ

ปัจจุบันมูลนิธิผู้หญิงดำเนินโครงการเพื่อช่วยเหลือหญิงและเด็ก
ดังต่อไปนี้

๑. โครงการให้ความช่วยเหลือผู้หญิงที่ประสบปัญหาความรุนแรง
ทางเพศ ได้แก่ ถูกสามีทุบตี ถูกข่มขืน ถูกกลั่นแกล้ง ถูกล่อลวงไปค้าประเวณี
ในประเทศและต่างประเทศ การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ โดยมีบริการให้
คำแนะนำปรึกษา การดำเนินคดี ช่วยจัดหาที่พักชั่วคราวและการรักษา
พยาบาล

๒. โครงการบ้านพักหญิงและเด็ก อำเภอมะสอ ในปี ๒๕๕๑ มูลนิธิได้เปิดบ้านพักพิงชั่วคราวสำหรับหญิงและเด็กพม่าที่อำเภอมะสอ จังหวัดตาก เพื่อรองรับหญิงและเด็กที่เป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการถูกล่อลวงจากนักค้ามนุษย์ให้ได้รับความคุ้มครองและช่วยเหลือในการดำเนินคดีรวมทั้งการกลับคืนสู่ครอบครัว หรือคืนสู่สังคม โดยจะประสานงานหญิงและเด็กเดินทางกลับภูมิลำเนาได้อย่างปลอดภัย และสนับสนุนให้สามารถพึ่งตัวเองได้ในอนาคต

๓. โครงการคุ้มครองสิทธิแรงงานข้ามชาติโดยเฉพาะเด็ก

มูลนิธิผู้หญิงให้ความช่วยเหลือแก่หญิงต่างชาติโดยทำงานร่วมกับสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (สตม.) ของไทยมานานกว่า ๑๐ ปี หญิงและเด็กต่างชาติเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นชาวพม่า ชาวลาว ชาวเขมร ที่ถูกเอารัดเอาเปรียบหรือตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์เข้าสู่ประเทศไทย ทางมูลนิธิ ให้บริการช่วยเหลือเรื่องที่ยุหญิงและเด็กต้องการเร่งด่วน และค้นหาว่ามีเพื่อนๆ ถูกกักขังหน่วงเหนี่ยวอยู่อีกหรือไม่ ถ้ามีมูลนิธิ จะประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อดำเนินการต่อไป มูลนิธิ ผลิตสื่อให้ความรู้เป็นภาษาลาว พม่าและกัมพูชาเพื่อให้พวกเขาารู้ถึงสิทธิอันพึงมีพึงได้ของตนเองภายใต้กฎหมายไทย อีกทั้งช่วยอำนวยความสะดวกเคลื่อนย้ายหญิงและเด็กไปยังสถานคุ้มครองของทางราชการตามที่กฎหมายคุ้มครองกำหนดไว้ รวมทั้งให้ความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายถ้าพวกเขาตัดสินใจที่จะดำเนินคดีกับนักค้ามนุษย์

นอกจากนี้มูลนิธิผู้หญิงยังเป็นที่เสียงและให้การสนับสนุน กลุ่มหญิงผู้ชีวิต นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ จนถึงปัจจุบัน มูลนิธิได้ให้ความช่วยเหลือหญิงไทยผู้ถูกแสวงประโยชน์และตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ข้ามชาติ

ตามหาความยุติธรรม
การต่อสู้ของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

โดยจัดกิจกรรมเยียวยาเสริมสร้างจิตใจให้เข้มแข็งและสนับสนุนการต่อสู้คดีเพื่อเรียกร้องความยุติธรรมและการชดเชยในฐานะผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ปัจจุบันมีสมาชิกกลุ่มหญิงสู้ชีวิต ๙๕ คน สมาชิกกลุ่มได้ร่วมกันทำงานป้องกันไม่ให้ผู้หญิงคนอื่นๆ ต้องตกอยู่ในสภาพที่ตนเองเคยประสบมาโดยการให้ข้อมูลเรื่องการเดินทางไปทำงานต่างประเทศและข้อควรระวังรวมทั้งสนับสนุนและเป็นกำลังใจให้แก่กันและกันเพื่อให้สามารถก้าวข้ามอุปสรรคและสามารถดำเนินชีวิตได้ตามปกติต่อไป

ท่านสามารถร่วมสมทบทุนสนับสนุนการทำงานของมูลนิธิผู้หญิงได้
โดยส่งเช็คหรือธนาคาส่งจ่าย “มูลนิธิผู้หญิง”
ตู้ ปณ. ๔๗ บางกอกน้อย กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐ หรือ
โอนเงินเข้าบัญชีออมทรัพย์ ชื่อบัญชี “มูลนิธิผู้หญิง”
เลขที่ ๐๓๘-๒-๑๘๐๘๕-๒ ธนาคารกสิกรไทย สาขาสาทร

เมื่อท่านโอนเงินแล้วกรุณาส่งแฟกซ์มายังมูลนิธิผู้หญิงหมายเลข ๐๒-๔๓๔-๖๗๗๔
เพื่อที่ทางมูลนิธิจะได้ส่งใบเสร็จรับเงินตอบรับไปยังท่าน